

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1738. usque ad annum 1740

Fleury, Claude

Augustæ Vindelicorum, 1786

VD18 90119355

Liber CCXXXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67878](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67878)

Rubrum Biretum Schratzenbachuo Card. a Carolo VI Imp. impositum.

HISTORIÆ ECCLĒSIASTICÆ

CONTINUATÆ.

LIBER CCXXI.

CLEMENS XII. PONTIF. MAXIM.
CAROLUS VI. ROM. IMP.

S. I.
*Nova Jansenistarum molimina contra
S. Vincentii Canonisationem.*

Annus hujus sæculi trigesimum octa-
vum auspiciamus a novo hucusque
inter Catholicos non viso Jansenianæ
Hist. Eccles. Tom. LXXVI. A te-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Sæc. XVIII. temeritatis monstro. Rem omnem, ut
A.C. 1738. gesta est, exponam. Anni prioris die
 decima sexta Junii Clemens XII. utre-
 tulimus, Vincentium a Paulo Funda-
 torem Congregationis Presbyterorum
 Missionis Sanctorum Albo inseruit, edita
 desuper Constitutione Apostolica: Pu-
 blicus hic tantusque honor sudes erat
 in oculis Jansenistarum, qui ægerrime
 ferebant, Virum illum, qui sese novis
 Jansenismi erroribus, ac præcipuo pri-
 moque eorum Patrono Joanni Vergerio
 Abbati San- Cyrano tota virium con-
 tentione opposuit, Apostolico sanæ do-
 ctrinæ, ac sanctitatis testimonio ab uni-
 versa Ecclesia insigniri: Inficiari equi-
 dem haud poterant, quod Sanctus hic
 Vir, quamprimum Jansenii doctrinam
 Pontificia censura perstrictam noverat,
 nec linguam ad contradicendum, nec
 animum ad argutandum, sed duntaxat
 aures ad auscultandum, & cor ad sin-
 ceram, perfectamque subjectionem ha-
 buisset, & Ecclesiæ doctrinam contra
 Abbatis fallacias strenue ac constanter
 propugnasset. Hujus ergo Viri meritis,
 & doctrinis publico universæ Ecclesiæ
 judicio comprobatis, suos errores, suam-
 que pervicaciam luculenter damnari,
 probe cognoverant Jansenistæ; nec id
 impune tolerandum censebant, quid
 ergo consilii? Viris in arte fingendi exer-
 cita-

citatissimis & ad quævis audenda pro-
 jectis varia inciderant factionis suæ ho-
 norem vindicandi media, præplacuit
 tamen, ut per Ludovici Abellii Rute-
 norum Episcopi, qui vitam S. Vincentii
 descripserat, latus peteretur ipsemet
 hic Sanctus, purgaretur Abbas San-
 Cyranus, ac in vulgus spargeretur,
 hunc biographum, ut S. Vincentii vitam
 ad ipsorum genium vulgaret, a Jesuitis
 fuisse impulsam, eos Abellio ad ca-
 lamum dictasse, & præter quatuor illas
 impietates atque errores, quos jam
 dudum Jesuitæ San - Cyranno imputaf-
 sent, eidem quoque amplissimas So-
 cietatis laudes, laxasque Jesuitarum
 doctrinas in hunc librum intrudendas
 eo fine suggestisse, ut non modo hujus
 Episcopi auctoritate, sed ipso etiam
 sancti testimonio & exemplo laxiores
 eorum sententiæ stabilirentur, eorum-
 que Societatem ab hoc Sancto maximi
 habitam, summisque elogiis, quæ ibi-
 dem accumulatae legerentur, celebratam
 fuisse, male credulis persuaderent. Ita
 comminiscabantur Jansenistæ, idque
 eorum aptissimo ad fallendum calamo
 strenue executus est Porturegiensis
 Theologus Martinus de Barcos dignis-
 simus San - Cyrani Nepos, qui contra
 Abellium *vindicias defuncti Domini Vin-*
centii a Paulo edidit, atque in iis, dum

Sæc. XVIII.
 A. C. 1738.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

(ut ait ipse) S. Cyrani innocentiam vindicaret, ipsum etiam S. Vincentii læsum honorem purgaret adversus minus sinceram Abellii, vel sub ejus nomine latentium Jesuitarum relationem. Cum autem ipsemet Abellius fraudem detegeret, & in sui defensionem librum ederet, cui titulus: *Vera vindiciæ opinionum Venerabilis Servi Dei Vincentii & circa quasdam doctrinas Abbatis San-Cyrani contra injurias cujusdam libelli falso inscripti: VINDICIÆ &c.* mox idem Barcos responsum ad Abellii vindicias edidit, quod tamen Abellius nequidem confutatione dignum reputabat. Præterea Montpessulanus Episcopus, famosus ille Jansenistarum Fautor in sua epistola die tertia Julii anno hujus sæculi trigesimo ad Massiliensem Episcopum data totus in eo erat, ut colloquia inter S. Vincentium & San-Cyranum habita, & ab Abellio relata nonnisi a malevolis conficta fuisse ostenderet, sicque utriusque honorem Janseniano more vindicaret.

Attamen hæc omnia ad sanandum vulnus Jansenianæ factioni per hanc Beatificationem inflictum nimis infirma esse videbantur: postquam ergo Jansenistæ linguis & calamis summos Pontifices ab antiqua auctoritatis suæ divinitus collatæ possessione dejicere præ-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

præsumperant, aucta temeritate os in cælum posuere, ipsosque Sanctos e cælo proturbare aggressi sunt, forte, ut novis suis Thaumaturgis, utrique Parisio, San-Cyrano, Davoleo, de Ruffe, &c. locum in cælis vacuum assignarent. Igitur editis pluribus libellis in vulgus spargunt, quod Lazaristæ, seu Congregationis hujus Presbyteri varias artes, dolos, & versutias adhibuerint, ut ex suo Fundatore Sanctum fabricarent, præcipue vero Joannes Bonnetus supremus hujus Congregationis Præpositus nullum non moverit lapidem, ut Vincentii Canonisationem non sine veritatis, & solidissimæ Instituti sui obligationis præjudicio impetraret, utque suos ab impacta Jansenismi labe purgaret, simulque sibi Romanam Curiam devinciret, jam anno hujus sæculi vigesimo quarto die prima Augusti in generalibus comitiis Bullam *Unigenitus* ab omnibus suis subditis acceptari procurarit (*). Nec his contenti, ipsam quoque Canonisationis Bullam mordaci suo calamo proscindere non erubuerunt;

A 3

fin-

(*) Id jam tum male habuit Jansenistas, quocirca die quinta ejusdem Mensis mox publicis typis vulgarunt *libellum ad Presbyteros Congregationis Missionis circa ea, quæ occasione Bullæ Unigenitus in generalibus eorum comitiis gesta sunt.*

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

singula enim pene ejus verba livido dente corrodunt, sinistre interpretantur, cachinis, & indignis salibus exhibilant, & carpunt præcipue, quod Pontifex sancti hujus Viri Zelum pro gloria Dei in eo collocarit, quod Catholica fide per Jansenianam labem violata, & Novatoribus in Francia falsis fictisque miraculis suos errores diffundentibus ipse contra communes hostes arma fidei arripienda censuerit, Sacros Ecclesie Pastores excitavit &c. Inde vero perperam concludebant Jansenistæ, quod si ea, quæ Pontifex in sua Bulla de Vincentii animositate contra Jansenistas attulit, vera essent, Hic ex sancto fieret Calumniator, persecutor & delator Fratrum, erronea opinione de infallibilitate Pontificis imbutus, & omnibus sanctis Gallicæ libertatibus insensus hostis, ejusque sanctitas hac Canonisatione nonnisi cum veritatis, christianæ sinceritatis & charitatis dispendio promulgaretur. Ita nempe præclari hi veritatis Pugiles Viri Sanctorum Albo inscripti honorem vindicandi artem plane singularem adinvennerunt.

Sæc. XVIII.
A.C. 1738.

§. II.

*Parisi Parliamenti decretum contra
hanc Bullam.*

Attamen omnibus hisce cavillis & calumniis adhuc deerat publicæ auctoritatis pondus: rejiciebantur enim a sanioribus tanquam famosi libelli, mordaces rapsodiæ, & Janseniani furoris excrementa: Ut vero, quod privatus adhuc ausus nefasque erat, jam publicum, fasque diceretur, quodque paucorum libido erat, Magistratus lex fieret, & impudentiæ simul auctoritas approbantis, jubentisque accederet, Jansenistæ nil intentatum, inausumque reliquerunt, ut ex Parliamenti Senatoribus quosdam sibi demerentur, veteres suæ petulantiae socios: Nec ex his defuere, qui ad omnes auctoritatis Pontificiæ opprimendæ occasiones intenti altum inclamarent, palam rursus Ecclesiæ Gallicanæ libertates, & Regni jura per Canonisationis Bullam labefactari &c. Applausit illis Gilbertus de Voifins Procurator Generalis & Jansenianæ factionis oraculum: Hic ergo in publico Senatu adversus hanc Bullam declamat, ac postulat I. ut hæc Constitutio Pontificia supprimeretur. II. Ut plura Parliamenti edicta

A 4

an-

Sæc. XVIII. antehac promulgata innoventur, qui-
A.C. 1738. bus vetitum, ne quis ullam in Francia
 Bullam, nisi Regiis literis ad Parla-
 menti acta relatis munita esset, publi-
 care vel exequi præsumat: Nunc vero
 prosequatur Procurator, in vulgus
 spargitur quoddam scriptum, quo annuntia-
 tur Canonisatio cujusdam sancti, cujus
 memoria vel inde huic Regno vene-
 randa est, quia in Francia ortus fuit,
 vitamque suam ibi transegit. . . . Atta-
 men quo majus de publico ejus honore læ-
 tandi argumentum Gallis obtingit, eo ma-
 gis inexpectatum eis est, quod Regni jura
 violandi occasio per latus hujus Beatificatio-
 nis quærat. Enim vero æquissimum erat,
 præter præclaras hujus sancti virtutes fusius
 relatas etiam mentionem ingerere Zeli il-
 lius, quo pro Religione & Ecclesia flagra-
 bat, non minus tamen decuisset hæc omnia
 nullatenus ad genium Ultramontanarum opi-
 nionum enarrare, hacque ratione in Galliis
 pupillam oculi lædere. Hæc tamen lucu-
 lentius quam par fuisset, in hac Bulla de-
 prehendantur; quippe circa hanc materiam
 ejusmodi adhibentur verba & phrasæ, quæ
 sat aperte manifestant spiritum eorum, qui
 Romane Curie immodico studio addicti
 sunt, & in rebus Ecclesiasticis præcipue
 propugnant doctrinam, qua eidem attribui-
 tur potestatis plenitudo, cæcamque obedien-
 tiam Pontificum decretis, quamprimum ema-
 nasse

nasse noscuntur, præstari exigunt, quini-
mo ita impotenter urgent, ut pro illorum
executione severissimas quasque pœnas in re-
fractarios per laicos Judices nunquam sat
cito infligi posse existiment. Mea igitur
est opinio, nil magis necessarium esse, quam
ut ad præcavenda damna, & mala ex
ejusmodi ausibus oritura opportunum oppo-
natur remedium: ac præcipue, ut Parla-
mentum insuper præcipiat, in effectum de-
duci ea decreta, quæ in diversis occasionibus
contra varia Romanæ Curiaë attentata san-
civit. Hæc Procuratoris petitio secun-
dis auribus excipiebatur, moxque Parla-
mentum die quarta Januarii hujus
anni edictum promulgari jussit, vi cu-
jus hæc Pontificis Bulla suppressa fuit,
inhibitumque, ne ejus exempla typis
edantur, vendantur, vel divulgentur.
Insuper etiam præceptum, ut Parla-
menti edicta Anno 1647. die decima
quinta Maij, Anno 1703. die nona
Maij, Anno 1716. die decima sexta
Decembris, Anno 1718. die tertia Octo-
bris, Anno 1719. die decima sexta Ja-
nuarii, & Anno 1731. die vigesima
octava Septembris edita ad unguem
executioni mandentur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Sæc. XVIII.

A. C. 1738.

§. III.

*Quorundam rebellium Parochorum
oppositio contra hanc Beatifi-
cationis Bullam.*

Hæc Parlamenti temeritas, datique exempli pravitas tantum habuit virium, ut Jansenistæ hujus Magistratus patrocinio tuti aperta fronte Pontificiam hanc Bullam impeterent: Ex his præcipue non sine æterno Parisini Status Ecclesiastici dedecore viginti Parisiensis Urbis ac suburbiorum Parochi ore & calamo sese Pontificiæ huic Constitutioni opposuerunt; postquam enim a Pastoralis Senonensis Archiepiscopi Instructione appellaverant, & desuper suum Parlamento libellum supplicem porrexerant, haud temere judicabant, se ex eorum numero esse ac designari, qui in præfata Bulla §. 1. *Novatores vocantur, & falsis fictisque (Parisii & aliorum) miraculis suos errores diffundere, pacem Catholicæ Ecclesiæ turbare, & simplices ab unitate Romanæ Sedis abducere redarguuntur: Tam atris, veris tamen coloribus, se in publica hac & Apostolica tabella depingi, iniquissimo animo ferebant Janseniani hi Parochi, ac propterea de ultione inter se sedulo consultabant. Omnium ta-*
men

men opinio eo abibat, nullam ab hac Sæc. XVIII.
A. C. 1738.
 Bulla appellationem esse interponen-
 dam; recens enim erat memoria in-
 faustæ sortis, quam nupera eorum ap-
 pellatione Anno 1735. die quinta Maij
 incassum interjecta subire cogebatur:
 Alia ergo incedendum erat via, eaque
 magis expedita, quam illis aperuit nu-
 perum Parlamenti edictum, ex quo,
 cum omnia priora edicta fuissent inno-
 vata, rite inferebant, nec hanc Cano-
 nisationis Bullam fore acceptandam,
 nec in Regno executioni dandam, proin-
 illam utpote publica auctoritate desti-
 tutam impune oppugnari posse. Eo fine
 in consilium adhibuerunt decem Par-
 lamenti Advocatos, quos pari labe in-
 fectos facile ad sua vota inclinare pot-
 erant. Hi ergo die decima sexta Ja-
 nuarii tumultuario labore Consultatio-
 nem consarcinant, eamque publicis
 typis evulgant, sub hoc titulo: *Pari-
 sini Parlamenti Advocatorum consultatio
 circa Bullam SS. D. N. Papæ editam die
 decima sexta Junii Anno 1737. inscriptam:
 Canonisatio Beati Vincentii a Paulo
 unacum oppositione illorum Parisiensium Pa-
 rochorum, qui contra Senonensis Archi-
 episcopi Instructionem occasione miraculorum
 libellum supplicem Parlamento obtulerunt
 Anno MDCCXXXVIII. In hac consul-
 tatione Advocati hanc discutiebant
 quæ-*

Sæc. XVIII. quæstionem: „An hi Parochi contra
 A. C. 1738. „præfatam Bullam jure reclamare pos-
 „sint, & quam viam hac in re ingredi
 „expediat? ad hoc responderunt, hos
 „Parochos in hac Bulla diffamari, dif-
 „famationem autem esse legitimum ti-
 „tulum appellandi contra omnes Bullas;
 „cuicumque enim civi suum honorem
 „& famam contra iniquos aggressores
 „defendendi jus competere, & Regni
 „leges nunquam permittere, ut cujus-
 „cunque fama sub prætextu exercendi
 „muneris Ecclesiastici libere & impune
 „impetatur: minus vero licere, per
 „Bullam, quæ quo solemnior, magis-
 „que publica esset, & defunctum Ca-
 „nonisatum in exemplum omnibus fi-
 „delibus proponeret, eo graviolem, ma-
 „gisque notoriam diffamationem fieri
 „viventium Regis subditorum & quidem
 „intra Ecclesiæ sinum singulari digni-
 „tate insignium; id quoque periculo-
 „sius adhuc esse, eoquod in ejusmodi
 „Bulla diffamationem contineri, tam
 „facile non credatur, hac ergo ratione
 „Viros, quorum honor ac famæ integri-
 „tas Ecclesiæ, Statui & Religioni op-
 „pido utilis est, in Canonisationum
 „Bullis impune diffamandi via Ro-
 „manæ Curie aperiretur., His præ-
 „missis, Parisiensium Parochorum ho-
 „norem & famam inique lacerari per
 hæc

hæc Bullæ verba! *Novatores, falsis &c.* Sæc. XVIII.
 Advocati inferebant; dolendum tamen A. C. 1738.
 vel maxime, quod hi Oratores con-
 ductitii in exclamationes & querelas
 effusi comprobare neglexerint, eos non
 fuisse *Novatores*, falsa fictaque mira-
 cula non divulgasse, non turbasse pa-
 cem Ecclesiæ, &c. quod tamen, sicut
 facti evidentia constat, ita contrarium
 sole clarioribus argumentis ostendere
 debuissent.

Postea Advocati ipsam Bullam in-
 sectantur, eo quod Canonisationem qui-
 dem obtenderet, re ipsa tamen per illam
 sacratissima Franciæ jura impetere, eis-
 que opposita inculcare, & Ecclesiæ
 Gallicanæ libertates labefactare inten-
 deret; Inter hæc jura referebant I. quod
 causæ & controversiæ in Regno enatæ,
 cujuscunque sint conditionis, primo
 intra Regnum examinandæ & dijudi-
 candæ sint, priusquam ad S. Sedis
 Tribunal deferantur. II. Quod Pon-
 tificex etiam *ex Cathedra* loquens non sit
 infallibilis, proin ejus decisio examini
 subjecta sit, nec definitio censeatur,
nisi Ecclesiæ assensus accesserit. Primum
 hoc principium per Bullam everti ar-
 guebant Advocati ex eo, quod tan-
 quam virtus vel maxime heroica, fi-
 des viva, Zelus, & magnanimitas de-
 prædicetur, quia S. Vincentius hortatus
 sit

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

fit octoginta quinque Galliarum Episcopos, ut clam irrepentem morbum & latentem pestem ad culmen Apostolatus, (ad Cathedram Petri referrent, missis ad Innocentium X. literis §. 32. Cetera, quæ in hac Constitutione continentur, nil aliud sunt, nisi antiquæ Jansenistarum næniæ, exaggerationes, vana suorum elogia, & de everfis Regni juribus, ac Ecclesiæ Gallicanæ libertatibus ad nauseam usque recocta lamenta, ac denique non minus atroces calumniæ in S. Vincentii gesta effusæ, ac Genevæ Pontificum facta protervo dente vellitari & arrodi solent. Nihilominus tamen hi Parochi de hoc scripto tam secunda Minerva elaborato mirifice ostantes nondum quidem contra hanc Bullam *appellationem ab abusu* interponere audebant, interim tamen velut mitiore via incedentes coram Procuratore Generali declararunt, quod sese unanimes *opponant*, ne ullæ Regiæ literæ aut mandata in favorem hujus Bullæ extorta aut extorquenda ad acta referantur, salva tamen semper, si opus fuerit, ipsam hanc *appellationem* interponendi libertate. *Hanc oppositionem* præfati Parochi die vigesima secunda Januarii suo chirographo & sigillo firmarunt.

§. IV.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

§. IV.

Parisiensis Parlamenti edictum a Regis Senatu annullatum.

Non sine maximo animi mærore Franciæ Præsules nuperum Parisini Parlamenti decretum percipiebant, dolentes, quod illud eo jam temeritatis devenerit, ut spreto iterato Regis interdicto sibi eandem, imo majorem in res Ecclesiasticas potestatem, quam ipsimet Episcopi, arrogaret, auctoritatemque, quam summo Pontifici denegaret, sibi soli vindicare præsumeret. Eapropter consultatione inter se habita Præsules ac præcipue Fleuryus Cardinalis Ludovicum XV. Franciæ Regem supplices adibant, ut Parlamenti arrogantiam cohiberet, & ipsius Religionis, cujus fundamenta subruere illud moliretur, ruinam præverteret: Eodem consilio Lazaristæ seu præfatæ Congregationis Superiores libellum supplicem Regi offerebant, efflagitantes, ut probrosum hoc Parlamenti decretum supprimeretur, eo quod agatur de Bulla, quam ipsamet sua Majestas expediri petiisset, & per quam cujusdam sancti fidelium veneratione dignissimi (prout in ipso Parlamenti decreto declaretur) memoria consecratur, ejusque virtutes manifestantur. Re igitur
matu-

Sæc. XVIII. maturius perpenſa Rex ſanctioris ſui
 A. C. 1738. Senatus decreto die vigefima ſecunda
 Januarii Parlamenti edictum die quarta
 ejusdem Menſis promulgatum ſuppreſ-
 ſit, annullavit, & acſi nunquam edi-
 tum fuiſſet, haberi præcepit, quoad
 ea, quibus Parlamentum, hanc Bul-
 lam typis edi, vendi ac diſtrahi inhi-
 „buit, quin tamen dicta editio ac ven-
 „ditio ac expreſſiones in hac Bulla
 „contentæ directe vel indirecte in præ-
 „judicium Reginum jurium, liberta-
 „tumque Eccleſiæ Gallicanæ, quas Rex
 „ſemper ſalvas conſervari vult, trahi
 „poſſint. „

§. V.

*Ulteriores conatus Parlamenti contra
 Regis edictum.*

Postrema Januarii die famoſus Abbas
 Pucella in publicis Parlamenti co-
 mitiis querebatur, quod ipſius decre-
 tum die quarta Januarii promul-
 gatum nullibi in uſum deduceretur,
 ſed paſſim hæc Bulla libere imprime-
 retur, palamque divenderetur, in hu-
 jus igitur rei cauſſam a Triumviris in-
 veſtigandum eſſe: Hi ergo deſuper in-
 terrogati ignorantiam ſimulabant, ſe
 tamen, quid decreti executionem præ-
 pediat, ſedulo exploraturos ſponde-
 bant:

bant: Variis tergiversationibus responsum ad quartam usque Martii diem eludebatur, quo tandem Triumviri declarabant, Parlamenti decretum Regii Senatus edicto fuisse suppressum. Hoc responso velut fulmine tactus Portailius Parlamenti Præses nil opportunius fore censuit, quam ut Patres suam agendi rationem scripto, quod Regi traderetur, solide vindicarent: Eo fine juncta opera libellum confecere sub hoc titulo: *Parlamenti rationes Regi supremo nostro Domino ac Principi humillime ac demississime expositæ.* Hunc igitur libellum Præsides die vigesima nona Junii Ludovico Regi porrexerunt, qui eis respondit, se curaturum, ut hoc scriptum in sanctiore Senatu examinetur, seque post suum Compendio reditum desuper suam eis mentem manifestaturum: Tandem præstituta die vigesima quarta Augusti Rex primo Præsidi & duobus Curia Præsilibus eo fine accersitis reposuit: *Ea, quæ Vos in vestro scripto exposuistis, jam ipse præoccupavi, haud minori ipsemet sollicitudine & vigilantia conservandis Regni mei legibus, & Statu mei quieti ac tranquillitati semper intentus sum.* Hoc Regis responso sibi omnia, quæ contra Romanos Pontifices validissima censebant, semperque cum magna patrii Zeli jactantia ostentabant.

Sæc. XVII.

A. C. 1738.

~~_____~~

Sæc. XVIII. arma e manibus eripi vel maxime do-
A. C. 1738. lebant Parlamenti Senatores, cumque
 præter jamjam exposita nil promptum
 paratumque haberent, biduo post de-
 crevere, *Regis responsum ad acta quidem*
esse referendum, nihilominus tamen se con-
tinuato studio obviaturum ac repressurum
ea omnia, quæ ad schisma spectare vi-
derentur, quasi vero quid propius ad
schisma tendere posset, quam aperta
inobedientia ac rebellio?

Ceterum observare liceat, quod
 quamvis Jansenistæ suam sectam non-
 nisi imaginariam hæresin esse, totis
 viribus contendant, non pauca tamen
 cum hæreticis communia habeant;
 proprius enim hæresis character &
 genius est, legitimis Superioribus re-
 sistere, omnem subjectionem excutere,
 tumultus concitare, sacram & profa-
 nam ac publicam pacem perturbare,
 sibimetipsis contradicere &c.

Quid autem antiquius fuit Janseni-
 stis, quam iteratis Regum suorum e-
 dictis ac mandatis palam refragari, &
 quidem sub ementito falsoque conser-
 vandæ libertatis, conscientiæ, patriar-
 um legum, & regiæ incolumitatis præ-
 textu? Quot, quæso, per duo ferme
 sæcula Janseniana labe in Galliis con-
 citavit tumultus, quot collisiones fu-
 nestas inter Reges & populos, inter
 Epi-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Episcopos & Clerum &c? Quam egregie ipsimet Jansenistæ sibi in principiis ultro adoptatis constant? vociferantur, Pontificum etiam ex Cathedra decidentium decreta pro definitionibus non esse habenda, nisi accedat Ecclesiæ assensus, & tamen, cum inficiari nequeant, Pontificiæ definitioni, qua quinque Jansenii & aliæ Quesnellii propositiones damnantur, accessisse Universæ Ecclesiæ, omniumque Christiani Orbis Episcoporum consensum, privatum tamen iudicium seu verius ad summum viginti solius Franciæ Præsulum pertinaciam iudicio & consensui omnium ceterorum Christianæ Ecclesiæ Episcoporum præponunt. Quid jactantius extollunt tanquam fundamentalem Ecclesiæ Gallicanæ doctrinam, quam Concilium Oecumenicum esse supra Papam? Et tamen, quis credat? Janseniani Parlamenti Patres hoc etiam anno sese ipsa Oecumenica Synodo superiores esse jactitabant, dum promulgato edicto declararunt, se nunquam Concilium Florentinum pro Oecumenico habuisse.

§. VI.

Ludovici XV. Galliarum Regis pietas erga B. V. M.

B 2

Jam

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Jam anno Christi millesimo sexcentesimo trigesimo quinto, cum Franciæ Regnum non modo quinque civilibus bellis fæde vastaretur, sed etiam Hugonottæ Regem suum legitimum Majestate & Regno sæpius exuere molirentur, Ludovicus XIII. ad illam Sidoniæ hospitatricis præsidium confugit, cujus natura est, ut quam suppetiarum opem creata negarent singula, hanc inter turbidas calamitatum procellas multo quam saluberrime porrigat illa Patrona velantium post Deum potentissima, & præsentissima in turbine Cynosura, B. V. Maria. Igitur Rex Deo in honorem ejusdem Deiparæ Virginis solemnè sponcione sese obstrinxit, se pretiosam lampadem argenteam, quæ in Ecclesia Metropolitana Parisiensi coram prodigiosa Ejusdem imagine semper accensa luceret, oblaturum: id etiam religiose Rex persolvit die nona Octobris ejusdem anni, lampademque trecentis viginti argenti marchis gravem per quemdam Canonicum præfatæ Ecclesiæ submisit. Cum ergo postea fausto Marte pugnaret, & insuper anno sexcentesimo trigesimo octavo post millesimum Anna Regia ejus Conjux post viginti & trium annorum steriles nuptias uterum gestare crederetur, Rex suadente P. Josepho Capuccino, se, totum-

totumque suum Regnum singularis Sæc. XVIII.
 Eiusdem Deiparæ patrocínio subiecit, A. C. 1738.
 eoque sine die decima Februarii decre-
 tum edidit, vi cuius Parisiensi Archi-
 episcopo injunctum, ut præstiti hujus
 homagii memoriam quotannis in sua
 Parochiali Ecclesia publice recoleret,
 & solemnem supplicationem indiceret.
 Hujus edicti tenor erat sequens.

„Postrati ad pedes Divinæ Maje-
 stas, quam in tribus Personis adora-
 mus, necnon provoluti ad pedes B. Vir-
 ginis & sanctæ Crucis, (in qua redem-
 ptionis nostræ per vitam & Christi
 mortem in carne nostra patratæ my-
 sterium recolimus) Nos Divinæ Maje-
 stati per ejus Filium, pro nobis humi-
 liatum, necnon Filio Dei per ejus Ma-
 trem ad ipsum exaltatam nos dica-
 mus & consecramus, nostramque Ur-
 bem, sceptrum & subditos horum pa-
 trocinio committimus, ut per Eorum
 intercessionem tutelam SS. Trinitatis,
 Eiusdemque auctoritate ac exemplo
 totius cælestis exercitus opem obtinere
 valeamus. Cum autem manus no-
 stræ non adeo puræ sint, ut Ei, qui
 ipsa est puritas, sacrificium nostrum
 offerre possimus, hinc persuasissimum
 habemus, manus B. V. Mariæ, quæ
 Dominum Jesum portare meruit, hanc
 oblationem nostram Deo acceptam red-

B 3

„ditu-

Sæc. XVII. „dituras: Quid enim rationi magis con-
 A. C. 1738. „sonum est, quam ut illam, quæ sua-
 „rum gratiarum mediatrix erat, pari-
 „ter tanquam gratitudinis nostræ Me-
 „diatricem agnoscamus? Eo fine de-
 „claravimus, quod Beatam & glorio-
 „sam Virginem Mariam tanquam sin-
 „gularem Regni nostri Protectricem se-
 „legerimus, Eidemque Nos, nostrum
 „Regnum, coronam & subditos singu-
 „lari prorsus modo dicaverimus, Ean-
 „dem rogantes, ut Nobis morum san-
 „ctitatem obtinere, Regnumque no-
 „strum ab omnibus inimicis tueri
 „velit, quatenus illud sive belli flagello
 „crucietur, sive pacis pulchritudine
 „(quam ei ex corde ab Ea efflagitamus)
 „fruatur, nunquam tamen a gratiæ
 „semita, quæ ad gloriæ viam deducit,
 „aberret: Ne vero Posterī nostram hac
 „in re voluntatem adimplere unquam
 „negligant, hinc in perenne monumen-
 „tum ac testimonium Altare majus in
 „Parisiensi Ecclesia Cathedrali recens
 „erigi, ibidemque B. Virginis dilectissi-
 „mum suum e cruce sublatum in suis
 „brachiis tenentis imaginem collocari
 „nostramque personam, prout nostram
 „quoque coronam ac septrum ad Christi
 „ejusque Matris pedes offerrimus, de-
 „pingi curabimus. „

„In-

„Insuper hortamur ac præcipimus ^{Sæc. XVIII.}
 „Parisiensi nostro Archiepiscopo, ut ad A. C. 1738.
 „diem festum B. V. in cælos assumptæ,
 „durante sacro solemnibus in Cathedrali
 „celebrando, hanc nostram declaratio-
 „nem quotannis recolat, & absolutis
 „ejusdem diei vespere solemnem ha-
 „beat supplicationem, cui omnes supe-
 „riores Curie ea pompa, quæ in ge-
 „neralibus processionibus fieri amat,
 „interfint: quod idem pariter in aliis
 „Urbis ac suburbiorum Ecclesiis tam
 „Parochialibus, quam Regularibus,
 „imo & in omnibus aliarum Urbium,
 „pagorum & villarum Parisinæ Diæcesis
 „Ecclesiis fiat.,,

„Præterea omnes Archiepiscopos ac
 Regni nostri Episcopos hortamur, eis-
 que præcipimus, ut in suis Cathedra-
 libus, aliisque suarum Diæcesium Ec-
 „clesiis eandem solemnitatem ita festive
 „celebrent, ut Parlamenta, ceteræque
 „Curie ac Ordines necnon præcipui
 „Urbium Magistratus huic solemnitati
 „interfint. Quoniam vero variæ dan-
 „tur Episcopales Ecclesie, quæ titulo
 „B. Virginis non sunt insignitæ, hinc
 „monemus Archiepiscopos atque Epi-
 „scopos, ut saltem in suis Ecclesiis
 „quoddam Sacellum in honorem Ejus-
 „dem B. V. sacrent, ibidem Altare de-
 „center exornent, omnesque subditos

^{VII}
Sæc. XVII. „nostros admoneant, ut illam singulari
A. C. 1738. „honore venerentur, Ejusque patrocini-
„um implorent, quatenus Regnum
„nostrum sub tutela potentissimæ hu-
„jus Patronæ ab omnibus hostium in-
„curfibus potegatur, diuturna pace frua-
„tur, in eoque Deus tam sancte adore-
„tur, eique tam fideliter serviatur, ut
„Nos, nostrique subditi ad eam Bea-
„titudinem, propter quam creati su-
„mus, pertingere valeamus &c.„

Nec præmio caruit hæc Ludovici
Regis pietas; quippe eodem adhuc an-
no die quinta Septembris Rex suscepit
filium Ludovicum XIV. quem propterea
a Deo Datum dici voluit, utpote qui
singulari Dei dono Domui Borbonicæ
datus, ad summum gloriæ & potentæ
opicem evehendus esset.

Eadem hæc pietas, gratique animi
memoria in Successorum cordibus ad-
eo infixæ hærebat, ut omni anno inno-
vata usque ad Ludovicum XV. propa-
garetur, qui insuper hoc anno, ne tem-
poris diuturnitate aut usus frequentia
devotio vilesceret, & sensim tot bene-
ficiorum recordatio deleretur, eam
proprio exemplo, novoque fervore in-
novare statuit, ac die prima Augusti
hunc in finem ad Parisiensem Archi-
episcopum literas dedit hoc tenore.

Domine

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.*Domine mi Cognate!*

„Inter præcipua & prima supremo-
 „rum Principum officia merito reputa-
 „tur sollicitudo, qua *Dei, per quam*
 „*Reges regnant, & Principum terre im-*
 „*perant,* Cultum in suis ditionibus pro-
 „movere tenentur, eapropter nunquam
 „satis *publicum ac luculentum plene suæ*
 „*subjectionis monumentum coram Divina*
 „*Majestate* exhibere possunt; cum enim
 „totius suæ potestatis splendorem a Di-
 „vino hoc sole derivatum habeant, non
 „ipsis sufficiat *privata* illa veneratio,
 „quam in sua persona Deo exhibent,
 „sed una secum suos etiam subditos
 „animare obstringuntur, ut junctis vi-
 „ribus debitas pro infinitis beneficiis
 „a *Divina bonitate* receptis grates per-
 „solvere conentur: His rationibus probe
 „convictus, a die, qua ad Regni mei
 „solium vocatus eram, nil magis cordi
 „habui, quam ut religiosas consuetu-
 „dines per Majorum meorum pietatem
 „invectas in pleno suo vigore conserva-
 „rem; cumque inter alias nulla magis
 „sancta majorique veneratione digna sit
 „quam solemne votum a gloriosæ me-
 „moræ Ludovico XIII. Rege præsti-
 „tum, quo hic Princeps intimo veræ
 „pietatis sensu stimulatus tam eo tem-
 „pore,

Sæc. XVII. „pore, quo ejus Regnum tumultibus
 A. C. 1738. „(hæresis (*)) perniciosæ pedissequis)
 „jactabatur, sed etiam ubi bellis ho-
 „stium

(*) Haud dissimulanda est non minus ma-
 litiosa quam stupida interpretatio Auctoris
 Historiæ Nannatenfis edicti Tom. II. p. 179.
 Percipiamus ejus verba: *Hæc Regis declaratio
 cum ejusmodi concepta esset verbis, quæ refor-
 mati juxta sua dogmata de cultu Religioso non-
 nisi pro impietatibus habere poterant, ex hoc
 solo prospexere, se nil boni posse sibi polliceri
 de tali Principe, quem suæ Religionis Zelus
 ad hanc immoderatam devotionem pertrahit, ut
 dum suum Regnum cujusdam creaturæ, quan-
 tumvis sanctæ & privilegiis ornatæ patrocínio
 submittit, sat clare juret, se exterminaturum
 eos, qui juxta sua principia credunt, quod Rex
 ad hanc protectionem recurrendo abrenuntiet
 protectioni Divinæ. Quid magis impium, quid
 magis insulsum, tantoque Regi magis inju-
 rium? Hic in eodem loco palam profitetur,
 quod Reges omnem suam potestatem Divinæ
 protectioni ac Majestati in acceptis referre te-
 neantur, ac ipse ut publicum suæ erga Deum
 subjectionis monumentum exhiberet, ad Præ-
 decessoris exemplum, hoc votum revocare
 intendat. Et tamen impudenter asseritur,
 Regem hac ratione Divinæ protectioni abren-
 nuntiare. Quid sentiendum de illius sectæ
 principiis, ex quibus tam impiæ, seditiosæ, &
 stolidæ inferuntur conclusiones?*

„suum vicinorum invidia concitatis dire
 „vexabatur, *Dei* opem sæpius tamque
 „luculenter expertus est, ut sibi persua-
 „sum haberet, se non posse magis cer-
 „tum suæ gratitudinis ac venerationis
 „erga B. Virginem testimonium red-
 „dere, nisi Regnum suum ejus patro-
 „cinio committeret. Pariter Ludovi-
 „cus XIV. gl. record. Dominus & Avus
 „meus pari pietatis sensu incensus, sin-
 „gularia potentissimi hujus patrocini
 „specimina toto Regiminis sui tempore
 „experiebatur, cumque gloriosius exem-
 „plum, quam illud utriusque tam in-
 „clyti Prædecessoris mei pro norma ha-
 „bere non valeam, hinc præcipio, ut
 „hoc anno, qui centesimus fuit ab eo
 „tempore, quo Regnum meum Deipa-
 „ram Virginem pro speciali sua Patro-
 „cina veneratur, pariter hujus pietatis
 „innovatio fiat. Eo fine ad Vos hanc
 „Epistolam scribo, ac significo, meam
 „esse voluntatem, ut proxima die Do-
 „minica pridie ad decimam quintam
 „Augusti Beatæ Virgini ad cælos assum-
 „ptæ sacram mane in Metropolitana fi-
 „delis Parisinæ Urbis meæ Ecclesia,
 „aliisque Diæcesis vestræ Ecclesiis Lu-
 „dovici XIII. declarationem die decima
 „Februarii factam renovari præcipiatis,
 „& ipsa Assumptionis die post vespas
 „omni qua fieri potest, pompa solem-
 „neur

Sæc. XVIII.
 A. C. 1738.

Sæc XVIII „nem haberi curetis processionem, cui
 A. C. 1738 „omnes Curiae & Civitatis Primores eo
 „ritu, quo alias solemnissimæ supplica-
 „tiones Generales fieri solent, inter-
 „sint. Hæc igitur nostra voluntas tam
 „in Parochialibus quam Regularibus
 „Regni nostri Ecclesiis urbium, Pago-
 „rum & villarum eo modo adimplea-
 „tur, sicut in præfata declaratione,
 „quæ ad amissim effectui detur, ex-
 „pressum habetur. Sicut ergo hæc
 „epistola duntaxat hunc in finem scri-
 „pta est, ita Deum exoro, ut Deus
 „Vos, mi Cognate, in sua sancta &
 „digna protectione conservare velit &c.

§. VII.

*Caroli Vintimiliæ Comitis de Luc Pa-
 risiensis Archiepiscopi mandatum
 hac super re.*

Pii Ludovici XV. Votis obtempera-
 turus Parisiensis Archiepiscopus,
 mox die octava Augusti ad utrumque
 Clerum encyclicas has dedit literas.

„Rex probe persuasus, Deum ac
 „Dominum esse, per quem Reges re-
 „gnant, & qui pro suo beneplacito sce-
 „ptra & Regna ædificat & destruit,
 „suarum partium esse censuit, pias fun-
 „dationes illas conservare, quas suo-
 „rum Prædecessorum pietas ei inspi-
 „ravit.

„ravit, & quæ cæli protectionem &
 „beneficia in suum Regnum propagare
 „possent. Eo fine, iisque permotus
 „rationibus ad exemplum gloriosissimi
 „sui Avi innovare statuit declaratio-
 „nem, qua Ludovicus XIII. gl. mem.
 „Rex ante centum annos omnibus suis
 „subditis notum fecerat, quod Beatif-
 „simam Virginem in specialem Regni
 „sui Patronam selegerit, & particula-
 „riter se, suum Regem, suam coronam,
 „suosque subditos Eidem subjecerit.
 „Tam laudabilem, & imitatione di-
 „gnum Regis Zelum encomiis celebre-
 „mus, & ad ipsius exemplum teneram
 „quoque pietatem nostram erga poten-
 „tem hanc Protrectricem luculenter ex-
 „hibeamus: Filiali hac fiducia nobis
 „a Regum potentissimis inspirata erecti,
 „omnem Regiminis prosperitatem ab
 „Eadem nobis pollicemur, eique ad-
 „scribimus, *Deum* per ipsius interces-
 „sionem implorantes, ut Regem, ejus-
 „que populum singulari sua gratia cu-
 „mulare velit: Obtestemur *Deum*, qua-
 „tenus Regni tranquillitatem semper
 „magis magisque stabilem reddat, &
 „Gallicanam Ecclesiam ab invalescen-
 „tibus turbis ad priistinam tranquilla-
 „tem reducat, & docilitatis spiritum,
 „pacificæque amorem omnibus ejus filiis
 „inspiret. „ &c.

Igitur

Sæc. XVIII.
 A. C. 1738.

Sæc. XVIII.

A. C. 1738.

Igitur præstituta die decima quinta Augusti hæc festivitas maxima cum pompa peragebatur, & quidem ipsemet Rex mane ex Versaliensi Palatio ad Parochialem Ecclesiam unacum Principe de Dombes, Villaregio & Amontio Ducibus atque Augiensi Principe curru vehebatur, præeuntibus centum Helveticæ gentis satellitibus, & subsequente cohorte prætoria: Ibi sacro solemni mane, & vespere festivæ supplicationi interfuit, qua absoluta lytaniæ de B. Virgine a Regiis Musicis decantata est: Pariter in Ecclesia, quæ *de Christiana unione* nomen habet, præfente Borbonia Ducissa Vidua hæc solemnitatis festive peragebatur, ubi etiam Dascorius Abbas supremus Stanislai Regis Eleemosynarius luculentum peroravit sermonem, quem his verbis absolvit: „Ubi in universo Orbe populus „aut ditio reperitur, quæ B. V. Mariam „non colat? Ubi datur Urbs vel pagus „in toto Christiano mundo, in quo non „suæ per Deum potestatis monumenta „existent? Reges & Principes ad pedes „hujus Virginis suas demittunt coronas „& scepra: Reges nostri & glor. rec. „Rex Ludovicus XIII. ejusque Succes- „sor invictus omni ævi Heros suæ fi- „ducia, quam in Deo per Mariæ Vir- „ginis intercessionem reponunt, mo- „nu-

„numenta in hac Metropoli erexere; Sæc. XVIII.
 „Rex quoque noster tantopere a nobis A.C. 1738.
 „dilectus suorum Prædecessorum vota
 „pro lege ac norma habet: Horum me-
 „moriam non sine cordis sui effusione
 „per literas ad omnes Regni sui Præ-
 „sules datas renovat. Quam vehemens
 „pietatis incitamentum hæc declaratio
 „manifestat, qua tam pro se, quam suo
 „Regno Dei Matrem in singularem Pa-
 „tronam adoptat? Cernimus modo
 „Serenissimum Principem utpote pri-
 „mogenitum Ecclesiæ Filium, quate-
 „nus centenariam hanc solemnitatem
 „celebrat, maximas festivitates ad ex-
 „altandum B. Virginis cultum præscri-
 „bit, suo exemplo cunctos ad præstan-
 „dam ei debitam fidelitatem & gratitu-
 „dinem excitat, & Assumptionis suæ
 „honorem de Templo in Templum pro-
 „pagat. Diu igitur Rex noster sub
 „umbra protectionis Marianæ fructibus
 „suæ pietatis fruatur, sospes diu sit ejus
 „Conjux omnibus sceptris dignissima:
 „possideat Rex tranquille Avi, & Proa-
 „vorum Regna & per totum suæ vitæ
 „decursum potiatur pacis dulcedine,
 „quam Regius negotiorum Administer
 „sua prudentia procuravit, Regnumque
 „extinctis horrendi belli flammis auxit.
 „Hic plane Administer Regi charus, &
 „populo utilis est, cujus prosperitas
 „flo.

Sæc. XVII. „florentissimi hujus Regni felicitatem
 A. C. 1738. „divinamque benedictionem ad cente-
 „nos annos protendet &c. „

Ita tota Regia Familia, omnesque
 Franciæ Præsules, Proceres ac popu-
 li hanc solemnitatem non sine intimo
 cordis sui jubilo celebrabant, &, quod
 plane mirum est, ex tot doctissimis, in
 Religionis suæ studio longe exercitatis-
 simis, deque ejus puritate convictissi-
 mis nec unicus quidem erat, cui in
 hac devotione ac obsequio B. Virgini
 præstito vel levissimus superstitionis fu-
 mus subolisset; soli Protestantes (sed
 ex his nonnisi magis immodesti) tam
 emunctas nares, seu verius tam effræ-
 nem frontis, oris & calami licentiam
 habent, ut tam pios Reges ac Princi-
 pes, totasque Nationes improbæ super-
 stitionis publice in suis scriptis & dictis
 insimulare non erubescant: Fors super-
 stitionis reus est ille Comes, qui vi-
 vente adhuc Rege Reginæ ejus Matris
 patrocinio se, suaque bona commen-
 dat? Num propterea Regi injuriam in-
 fert, aut eum sua Majestate spoliat?
 Forte B. Virgo Regina & Christi Do-
 mini Mater in cælis haud amplius tanta
 pollet apud Filium suum auctoritate &
 gratia, quanta in terris Mater Regina
 cujusdam Regis? Si unquam B. Virgo
 hac gratia valuit in terris, quo fato,
 qua

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

qua causa, quo Divinæ omnipotentiae decreto hac gratia excidit in cælis? Quid, quæso, in hoc actu & cultu per excessum pietatis, & quid inordinate in methodo exercitæ religionis gestum fuit? non delata est B. Virgini adoratio, non cultus Deo debitus, sed omnis veneratio (ut patet ex Verbis ipsorum Franciæ Regum) ad Deum directa fuit, ejusque patrocinium per Sanctissimæ Matris suæ intercessionem imploratum. Hæc est totius Ecclesiæ sententia, judicium, dogma, & si ex ignorantia, aut paucorum simplicitate in cultu Sanctorum anomalix acciderunt, vel rarissime tamen, accidunt, cum S. Augustino (*) intempestivos hos Censores *admoneo, ut aliquando Ecclesiæ Catholicæ maledicere desinant, vituperando mores hominum, quos ipsa condemnat, & ut quæcunque corraptela e gremio suo eradicetur, summopere desiderat.*

Ceterum in dubio est, utrum magis commiseratione digna sit inscitia, vel plus detestanda illorum Protestantium malitia, qui quamvis B. V. Mariam, Sanctosque a Catholicis adorari, Deumque & Christum illis postponi, eorumque cultum latriæ negligi, apertam esse falsitatem, manifestamque non minus

(*) Lib. I. cap. 34. de morib. Eccl. Cath.
Hist. Eccles. Tom. LXXVI. C

Sæc. XVIII.
A. C. 1738 minus atque atrocem sapere calumniam
 tot solidis Catholicorum scriptis, &
 argumentis, Catecheticis institutionibus
 & symbolicis Catholicorum libris, tot-
 que luculentis Principum factis & testi-
 moniis luce meridiana clarius demon-
 stratum sciant, nihilominus identidem
 antiquam hanc convitiarum crambem
 recoquere non erubescunt, & ab ipsis
 adeo vetulis & pueris Catholicis
 de mendacio & calumnia convicti, omni
 tamen occasione, qua B. Virgini vel
 Sancto honorem deferri legunt, vident,
 vel audiunt, superstitionem & idolo-
 latriam fieri, stolidissime contra ipsam
 agnitam veritatem exclamant, dunta-
 xat ideo, quia hic calumniandi modus
 a suo Protoparente Luthero vel Cal-
 vino adinventus, tum ad fucum facien-
 dum & seducendos rudes ipsis olim
 peropportunos cecidit, eorum vero se-
 quaces hoc probrum in Catholicos con-
 jicere a suis Magistris edocti in poste-
 ros, velut sectæ suæ tesseram trans-
 miserunt: nunc vero pudet illos fateri,
 quod eorum primi Doctores calumnioso
 mendacio novam Religionem suam in-
 ædificarint, suosque discipulos turpiter
 deceperint, malunt ergo rudem suam
 plebeculam jam ab unguiculis male
 confarcinato hoc mendacio lactare &
 tanquam sectæ suæ palladium instillare,
 quam

quam hunc errorem proposita veritate dedocere. Ita nempe remedio desinit esse locus, ubi quæ diu fuerant vitia, fiunt mores & falsæ Religionis capita.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

§. VIII.

Cujusdam sancti Martyris Corpus Franciæ Regi dono datum.

Eodem hoc anno Petrus Cardinalis Ottobonius, qui Francici Regni Protector erat, ut pio Ludovici XV. Regis ejusque Conjugis desiderio satisfaceret, apud Clementem XII. Pontificem summis precibus institit, ut cujusdam celebris sancti Corpus pro Eodem Rege obtineret: Adfuit Papa ejus votis, eidemque concessit Corpus sancti Onesimi, quod Romæ a Cardinale Petro Ottobono Anno 1737. dum in Ecclesia SS. Laurentii & Damasi novum Sacellum erigere voluit, repertum cupræ tumbæ affabre elaboratæ, ac variis ornamentis decoratæ includebatur, appensa in medio lamina pariter cupræ, cui scalpro inscripta legebantur hæc verba: *Onesymi, sancti Christi Martyris, corpus cum vasculo sanguinis & lapide græco idiomate ejus nomine insculpto, Romæ postridie Non. Januar. in cæmeterio Callisti via Appia repertum.* Quamprimum sacer hic Thesaurus in Franciam

Sæc. XVIII. delatus fuerat, Rex per ipsum Parisiensem Archiepiscopum Tumbam die A.C. 1738. duodecima Aprilis ad Altare Regii Versailles Sacelli cum maxima solemnitate & populi frequentia reponi curavit: Creditur, has esse reliquias illius sancti Onesimi, qui Philemonis servus, ac D. Pauli discipulus erat, & de quo idem Apostolus in suis epist. ad Coloss. & ad Philem. mentionem facit: Hunc ergo martyrium suum Romæ consummalle testantur V. Beda, Ufuardus, Ado, Notkerus, & præter alios ipsæ Romani Martyrologii tabulæ, ubi ad diem decimam sextam Februarii legitur, hunc Onesimum *post S. Timotheum fuisse Ephesiorum Episcopum vinctumque Romam perductum, ac pro fide Christi lapidatum, primo ibidem sepultum fuisse, indeque ad locum, ubi Episcopus fuerat ordinatus, Corpus ejus fuisse delatum.* Cum ergo cuprea hæc lamina testetur, Corpus S. Onesimi Romæ in Cæmeterio Callisti fuisse repertum, necessario inferendum, hunc sanctum D. Pauli Apostoli discipulum longe alium fuisse ab illo Onesimo, quem antiquissimi Scriptores Tertulli Siciliæ Præsidis jussu captum cum aliis ejus Discipulis *Puteolos* raptum, *ibidemque* inter acerbissimos cruciatus martyrio fuisse coronatum.

Sæc. XVIII.

A. C. 1738.

§. IX.

Collisio inter Papam & Neapolis Regem tandem sublata.

Ingenti prorsus cura ac sollicitudine liberatus erat Clemens Papa, postquam sua prudentia Hispaniæ & Lusitanæ Reges, ut supra retulimus, sibi plene reconciliaverat; nil autem ardentius exoptabat, quam ut diuturnæ controversiæ cum Carolo utriusque Siciliæ Rege tandem componerentur. Eo fine plures Romæ habentur Cardinalium Congregationes, proponuntur varia utrinque conciliationis media: operam suam strenue navant Cardinales Aquaviva & Belluga, necnon Cælestinus Gallianus Præsul. quem ipsemet Rex Romam eo fine ablegabat: Conditiones tamen ab his propositæ, utpote durissimæ respuuntur a Pontifice, & quas Papa æquissimas censuit, rejicit Carolus Rex: Nec tamen propterea Clemens pacis studiosissimus animum despondit, sed re ad incudem sæpius revocata, cum Galliano Præsule frequens habuit colloquium, tandemque de honestis concordie articulis pactionem iniit, ceteris, quorum intererat, pariter assensu suo accedentibus. Hujus ergo transactionis exemplum ipsemet

*Vid. supra
Tom. 75.
pag. 475.*

Sæc. XVIII. Cardinalis Aquaviva Neapolin ad Regem defert; A. C. 1738. ast ne huic quidem extremo conatui optatus adfuit successus; quantumvis enim Pontifex pejora, novaque dissidia veritus concordiam tandem stabiliri ardentissimis votis desideraret, eoque sine conditiones omnino æquissimas non sine propriæ auctoritatis dispendio proposuisset, nihilominus eæ in Neapolitana Aula ratæ non habebantur; quippe placuit Carolo Regi de iis consulere suos Administros, aliosque Jureconsultos, qui tamen illas magna ex parte respuendas, & ampliora adhuc privilegia Gallicanis libertatibus haud absimilia a Pontifice esse extorquenda suadebant: His ergo dictatoribus nova concordie pacta conscribuntur, eaque Neapoli Romam mittuntur: Habentur itaque desuper singulis septimanis plures Cardinalium consultationes, excutuntur omnes apices, complanantur difficultates, ac solerter tolluntur ea omnia, quæ tot votis exoptatam reconciliationem aut retardare aut præpedire possent. Nec ipse Cardinalis Aquaviva ullum industrii hominis officium prætermisit, ut tandem Regi suo, quantum fas esset, ita satisfaceret, ut simul Sedis Apostolicæ jura sarta servarentur, sedulo etiam cuncta, quæ Romæ in Congregationibus hanc in rem hucusque

agi-

agitata ac conventa fuissent, Neapo-
 lin perscripsit, indeque a Neapolitanis
 acceptata vel rejecta vel limitata sum-
 mo Pontifici exacte retulit; Ea porro
 diligentia factum, ut saltem circa diffi-
 cillioris momenti negotium concordia
 iniretur; nihil enim magis reconcilia-
 tionis successum retardabat, quam Cu-
 riæ Romanæ metus, ne Carolus Rex
 utriusque Siciliæ Regnum beneficiario
 jure Sedi Apostolicæ obnoxium agno-
 scere detrectaret: postquam igitur ju-
 rata Principis fide declaratum erat,
 ejusmodi cogitationem Regi adeo non
 in mentem venisse, ut potius Regnum
 hoc duntaxat jure fiduciario sibi a Papa
 concedi enixe postularet, sublato hoc
 obice concordia vix non confecta crede-
 batur: unice de conditionibus futuræ
 inaugurationis beneficiariæ agebatur,
 petentibus Neapolitanæ Aulæ Ministris,
 ut præ ceteris diploma eo modo expe-
 diretur, quo prioribus Regni Possesso-
 ribus indultum fuisset; Romani autem
 censebant, diversam esse adhibendam
 concessionis normam, eoquod Præde-
 cessores hoc Regnum per successionem,
 Carolus autem per armorum violen-
 tiam occupasset. Ast hanc quoque
 difficultatem superabat moderatio Cle-
 mentis Papæ, qui die duodecima Maij
 publicum, ut vocant, habuit *Consisto-*

Sæc. XVIII.
 A. C. 1738.

Sæc. XVII.
A. C. 1738.

rium, in quo diploma sine ullo discrimine esse expediendum declaravit, quo facto eadem adhuc die Cardinalis Aquaviva, tanquam Neapolitani Regis Administrator plena agendi facultate instructus consuetum fidelitatis juramentum exsolvit, Pontifex vero investituræ diploma eo modo, quo petitum erat, Eidem tradidit; illud ergo a toto Cardinalium Collegio subscriptum Cardinalis nulla mora Neapolin transmisit: Accepto hoc nuntio Rex insolita efferebatur lætitia, moxque Principi Columnæ Neapolitani Regni Commestabili negotium dedit, ut consuetum beneficiarii nexus tributum, quod nupero abhinc bello nunquam persolutum erat, vel solita vel alia ex pacto præstituta die penderet: Hic ergo actutum Romam profectus ad Farnesianum Palatium contendit, Regis jussa executurus, qui etiam ad Pontificis alloquium admiffus ab eodem singulari paterni affectus testificatione exceptus est, paulopost viciffim Pontificius Orator, qui interim Nolæ hærebat, Neapolin revocabatur, simulque Neapolitanus Archiepiscopus Josephus Spinellius & Gallianus primarius Regis Sacellanus, aliique, qui ad conficiendam transactionem Neapoli Romam venerant, inde ad suos revertebantur, a Rege non modo perbenigne

ex-

excepti, sed etiam ob rem optime gestam & præcipue illi, qui hoc diploma deferebant, amplissimis muneribus aucti. Nil ergo ad plenæ reconciliationis complementum deesse videbatur, quam ipsa illius diei solemnitas, qua pro more tributum publice penderetur: Verum Cæsaris ac Gallix Regis Oratores palam reclamabant, caussati, Hispanix Regem nondum nuperæ paci accessisse, proin investituram tamdiu differendam, donec de Regis assensu certa haberetur notitia: insuperhabita tamen hac protestatione Princeps Columna in pervigilio SS. Apostolorum Petri & Pauli hoc tributum consueta solemnitate exsolvebat, & Clemens Pontifex, ut eo magis voluntatem suam ac studium in Carolum Regem testatum redderet, non modo Mariam Amaliam Augusti III. Polonix Regis Filiam præfato Neapolis Regi nuptam magnificentissime ubique locorum per Pontificiam ditionem excipi curavit, sed etiam Cruciatæ, ut vocant, Bullam seu diploma Regi concessit.

§. X.

Quoddam dissidium in ipsa hac solemnitate exortum.

Hanc festivitatem Cardinales, Romani Principes, Duces ac Proceres & Pri-

Sæc. XVII.
A. C. 1738.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Principum exterorum Oratores equis vecti augustiorem reddere solent: Ex his aderant quoque Dux de Gravina & Corfinius Princeps, quos inter de præcedendi jure lis oriebatur; Gravina enim sibi honoratiorem locum deberi contendebat, Corfinius vero dexteram sibi utpote summi Pontificis Nepoti omnino cedi postulabat, qui tamen, pertinacius resistente Gravina, domum pacis amore revertebatur: Enim vero prætensum Gravinæ jus minus fundatum censebant Cardinales æque ac Principes, toti tamen in eo erant, ne exinde molestior enasceretur contentio: serio igitur de opportunis utramque contendentium partem conciliandi modo actum, ac tandem Clementis Papæ opera, utrinque die quinta Julii conventum est, ut Gravinæ Dux agnito errore veniam sibi dari, a Corfinianis peteret. Igitur præstituta die curru vectus, comitantibus eum omnibus suis Domesticis ad Corfinianum deferretur Palatium, ubi hujus nominis Cardinalis Nerius unacum Pontificiæ Curiæ Prælati, & viginti aliis Præsulibus, necnon quinquaginta Nobilitatis Romanæ Viris Ducem excipere paratus adstabat: quamprimum ergo Dux e curru descendere parabat, quatuor Corfinianæ Familiæ Nobiles eum excipiunt, atque

atque ad sextum usque scalæ gradum Sæc. XVIII.
comitantur; tum vero Nerius Cardi- A. C. 1738.
nalis Duci obviam factus, illum ad per-
amplum cubile deducit, ejusque de-
precationem eo tenore, quo inter eos
conventum erat, excipit; Eadem ad-
huc die Dux ad Pontificis alloquium
admissus, pariter inconsiderati sui au-
sus veniam orabat, qua etiam perbe-
nigne impetrata pristinam stabilemque
cum Corfinianis amicitiam prosequen-
batur.

Levior adhuc quædam controversia e-
jusdem solemnitatis occasione moveba-
tur; cum enim antiquus mos ferret, ut
Neapolitani Regis Orator, cui Tributum
pendere incumbit, omnes Cardinales,
cunctos Principum Legatos, aliosque
primæ classis Nobiles ad festivum hunc
actum invitaret, hac tamen vice Prin-
ceps Columna Cardinalem Cienfuegos
Cæsaris Administrum esse prætereun-
dum censuit, eo quod illos, qui Nea-
politani Regis jussu Montis Regalis in
Sicilia Episcopatus sui proventus apud
sequester deposuerant, propria au-
thoritate sibi arrogata anathemate per-
strinxisset, ac investituræ Neapolitano
Regi concedendæ vehementius sese op-
posuisset: Enimvero Cardinalis de præ-
tensa hac injuria acriter quererebatur,
sed incassum varia reconciliationis me-
dia

Sæc. XVII. dia tentabat, donec tandem Pontifex
 A. C. 1738 sua prudentia hunc quoque Cardina-
 lem in Regis gratiam reduceret.

§. XI.

*Pontificium Investituræ diploma Ca-
 rolo Borbonio Neapolis Regi
 concessum.*

Insuper de modo, quo Pontifex suum
 diploma pro inaugurando Carolo
 Borbonio Hispaniarum Infante instrue-
 ret, disceptatum aliquamdiu fuisse, su-
 pra meminimus; haud igitur injucun-
 dum erit Lectōri, ipsum illius tenorem
 percipere, eoquod in eo exacta totius
 hujus negotii Historia contineatur.

„Dudum, ita præfatur Pontifex, fel.
 „rec. Julius III. Papa Prædecessor noster
 „Regnum Siciliæ, & Hierusalem cum
 „tota Terra, quæ est citra Pharam
 „usque ad confinia Terrarum S. R. E.
 „Civitate nostra tum sua Beneventana
 „cum ejus Territorio, & pertinentiis
 „duntaxat excepta, ad jus, & proprie-
 „tatem ejusdem Ecclesiæ pertinen. &
 „tunc ad ipsum Prædecessorem, &
 „dictam Ecclesiam devolutum, quovis
 „modo, & ex quavis causa illud ad ean-
 „dem Ecclesiam devolutum esset, aut
 „alias ejus dispositio ad prædictum præ-
 „decessorem pertineret, cum omnibus
 „juri-

„juribus, & pertinentiis suis claræ mem. Sæc. XVIII.
 „Ferdinando Arragoniæ, & utriusque A. C. 1738.
 „Siciliæ, ac Hierufalem Regi pro se,
 „suisque in dicto Regno Arragoniæ Suc-
 „cessoribus, & hæredibus tam mascu-
 „lis, quam fœminis ex eo recta linea
 „descendentibus certo tunc expressio
 „modo natis, & nascituris in feudum
 „perpetuum pro annuo censu & sub di-
 „versis conditionibus, modis, formis,
 „adjectionibus, promissionibus, clau-
 „sulis, cautelis, voluntatibus, & ordi-
 „nationibus etiam tunc expressis, sine
 „tamen præjudicio juris ipsi Ferdinando
 „Regi alias in eodem Regno forsan com-
 „petentis, cui tunc nolu t derogari, de
 „Fratrum suorum Consilio pariter, &
 „assensu, & ex certa scientia, ac de
 „Apostolicæ potestatis plenitudine con-
 „cessit, & elargitus fuit, dictam Civi-
 „tatem Beneventanam cum ejus Ter-
 „ritoriis, districtu, & pertinentiis per
 „ipsum Prædecessorem, seu Romanum
 „Pontificem distinctis, seu distinguen-
 „dis cum eorum incolis, prout illam
 „sibi dudum antea prædicta Ecclesia
 „retinuerat, & reservaverat sibi, & Sedi
 „Apostolicæ specialiter reservanda, prout
 „in ipsius Prædecessoris desuper con-
 „fectis literis, in quibus idem Præde-
 „cessor inter alia voluit, quod dictus
 „Ferdinandus Rex, & sui in dicto Re-
 „gno

Sæc. XVIII. „gno Siciliae cum Terra citra Pharum
 A. C. 1738. „hæredes, & Successores darent Præ-
 „decessori, & Ecclesiae prædictis eo-
 „rum privilegium aurea Bulla bullatum,
 „in quo proprio juramento faterentur,
 „& recognoscerent expresse Regnum
 „Siciliae, & Hierusalem, & totam eo-
 „rum Terram, quæ est citra Pharum
 „usque ad confinia ejusdem Ecclesiae,
 „excepta Civitate Beneventana præ-
 „dicta cum Territorio, districtu, & per-
 „tinentiis suis ex sola gratia, & mera
 „liberalitate Sedis, & Prædecessoris
 „prædictorum sibi, suisque hæredibus,
 „& Successoribus fuisse concessum, ac
 „eos recepisse, & tenere Regnum Si-
 „ciliae, & Terram hujusmodi a Præ-
 „decessore, & Ecclesia prædictis sub
 „pactis, modis, & conditionibus tunc,
 „ut præfertur expressis prout in Literis
 „desuper confectis plenius continetur.,
 „Et inde piæ mem. Leo Papa X.
 „etiam Prædecessor noster Regnum Si-
 „ciliae cum Terra citra Pharum claræ
 „mem. Carolo Romanorum Imperatori
 „semper Augusto tunc Romanorum &
 „Hispaniarum Regi Catholico in Impe-
 „ratorem electo in feudum eisdem modo,
 „& forma, quibus per prædictum Julium
 „Prædecessorem prædicto Ferdinando
 „Regi concessum fuerat, & sub præ-
 „dictis, quæ tunc per eandem Sedem
 „re-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

„remissa non apparent, & ceteris illis
 „tunc expressis conditionibus de novo
 „concessit, & de eo etiam ipsum Caro-
 „lum Imperatorem investivit, & dictus
 „Carolus Imperator per quondam Joan-
 „nem Emanuelem Aurei Velleris Equi-
 „tem tunc in humanis agentem, & ipsius
 „Caroli Imperatoris apud Leonem, &
 „Sedem prædictam Oratorem, & pro-
 „curatorem specialem promisit, & se,
 „& omnes Regnum ipsum Siciliæ vi-
 „gore illius concessionum tam per Ju-
 „lium, quam per Leonem Prædecesso-
 „res hujusmodi factarum pro tempore
 „obtinentes obligavit ad inviolabiliter
 „observandum, & adimplendum omnia
 „in literis Julii Prædecessoris contenta,
 „super quibus de dispensatione, aut il-
 „lorum remissione per eandem Sedem,
 „non constaret, seu appareret, & sol-
 „vendum singulis annis in perpetuum
 „Cameræ Apostolicæ septem mille du-
 „catos auri de Camera in Festo B. Pe-
 „tri ultra solitum censum Paraferni albi
 „pro recognitione veri, & directi Do-
 „minii ipsius Regni Siciliæ, & ad Leo-
 „nis Prædecessoris, & Cameræ præ-
 „dictorum requisitionem delinquentes
 „in Terris eidem Ecclesiæ mediate, vel
 „immediate subjectis ad dictum Regnum,
 „& illius Civitates, Terras, & loca
 „confugientes capi, & ad Urbem, vel
 „aliam

Sæc. XVIII. „alium locum remitti faciendum sub
 A C. 1738 „pœnis in literis Julii Prædecessoris
 „hujusmodi contentis, dummodo idem
 „Leo Prædecessor, & Successores sui
 „Romani Pontifices ac prædicta Ca-
 „mera ad ipsius Caroli Imperatoris &
 „officialium suorum requisitionem De-
 „linquentes in Terris, & locis dicti
 „Regni ad Terras, & loca Ecclesiæ
 „confugientes pariter ad eos remitte-
 „rent, prout in Instrumento publico
 „desuper confecto, & in ceteris ipsius
 „Leonis Prædecessoris literis de verbo
 „ad verbum inserto plenius continetur.

Ac successive fe. me. Julius Papa III.
 „Prædecessor etiam noſter prævia re-
 „nuntiatione dicti Caroli Romanorum
 „Imperatoris semper Augusti dictum
 „Regnum Siciliæ, & Hierusalem cum
 „tota Terra citra Pharum usque ad con-
 „finia Romanæ Ecclesiæ, excepta Ci-
 „vitate Beneventana cum ejusdem Ter-
 „ritorio, & districtu, ut supra inclitæ
 „me. Philippo II. tunc Angliæ Regi,
 „& Hispaniarum Principi pro se, suis-
 „que hæredibus, & Successoribus Ara-
 „goniæ Regibus tam masculis quam
 „fœminis ex eo recta linea descendên-
 „tibus natis, & nascituris, ac aliis
 „personis in concessionibus Julii, &
 „Leonis comprehensis, & per eos vo-
 „catis in feudum perpetuum pro solito
 „an-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

„annuo censu septem mille ducatorum
 „auri de Camera, & unius Parasfreni
 „albi solvendo, & sub conditionibus,
 „modis, formis, adjectionibus, pro-
 „missionibus, clausulis, cautelis, volun-
 „tatibus, & ordinationibus in literis
 „Julii, & concessione Leonis Præde-
 „cessorum hujusmodi contentis, quæ
 „per eandem Sedem remissa non ap-
 „parerent, similiter concessit, & de eo
 „ipsum Philippum Regem investivit,
 „& dictus Philippus Rex per quondam
 „Ferdinandum Franciscum Avalos de
 „Aquino Marchionem Piscariæ tunc
 „in humanis agentem & ipsius Philippi
 „Regis apud Julium Prædecessorem,
 „& Sedem prædictos Procuratorem
 „specialem obedientiam, homagium,
 „& Juramentum fidelitatis consuetum
 „præstitit, prout in ipsius Julii Præde-
 „cessoris literis plenius continetur.
 „Quæ omnia idem Philippus Rex suc-
 „cessive per Bullam suam auream sub
 „datum Bruxellis anno Domini millesi-
 „mo quingentesimo quinquagesimo
 „quinto die prima Octobris, manu sua
 „subscriptam approbando, & acceptan-
 „do confessus fuit, & recognovit.

„Postea vero fel. rec. Clemens
 „Papa VIII. Prædecessor noster eodem
 „Philippo II. viam universæ carnis in-
 „gresso, Regnum ipsam Siciliæ, &
 „Hie-

Sæc. XVIII. „Hierusalem cum tota Terra prædicta
 A. C. 1738. „citra Pharum usque ad confinia Ter-
 „rarum ejusdem Romanæ Ecclesiæ,
 „excepta Civitate Beneventana cum
 „ejus Territorio, districtu, & pertinen-
 „tiis, per se, seu ejus, & nostros Præ-
 „decessores Romanos Pontifices di-
 „stinctis, ac eorum Incolis, quam sibi,
 „& eidem Ecclesiæ specialiter retinuit,
 „cl. me. Philippo III. etiam Hispania-
 „rum Regi Catholico pro se, suisque
 „hæredibus, & Successoribus Aragoniæ
 „Regibus tam masculis, quam foemi-
 „nis ex eo recta linea descendentibus
 „natis, & nascituris, & aliis personis
 „in concessionibus utriusque Julii &
 „Leonis Prædecessorum hujusmodi
 „comprehensis, & per eos vocatis in
 „feudum perpetuum pro solito annuo
 „censu septem mille ducatorum simi-
 „lium, & unius Parafreni albi ut præ-
 „fertur solvendo, & sub conditionibus,
 „modis, formis, adjectionibus, pro-
 „missionibus, clausulis, cautelis, vo-
 „luntatibus, & ordinationibus in lite-
 „ris utriusque Julii, & concessione Leo-
 „nis Prædecessorum hujusmodi con-
 „tentis, quorum remissionem per Se-
 „dem prædictam factam fuisse non ap-
 „pareret, præstitis tamen prius eidem
 „Clementi Prædecessori, & Sedi, &
 „Ecclesiæ prædictis nomine ipsius
 Phi-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Philippi III. Regis per bo. me Anto-
 „nium de Cardona, & Corduba Ducem
 „Suessæ, & Sornæ, & Vahenæ Co-
 „mitem Labræ, & Palamos Vicecomi-
 „tem de Ibregar; & ipsius Philippi III.
 „Regis Consanguineum, & Consilia-
 „rium apud eundem Clementem Præ-
 „decessorem, & Sedem prædictam Ora-
 „torem, & Procuratorem ac mandata-
 „rium suum specialem, & per eundem
 „Clementem admissis, obedientia, at-
 „que homagio, ac Juramento fidelita-
 „tis sub certa tunc expressa forma pari-
 „ter concessit, & elargitus fuit, & Re-
 „gnum ipsum Philippo III. Regi modo,
 „& forma præmissis infeudavit, prout
 „in prædicti Clementis Prædecessoris sub
 „Plumbo sub Datum Romæ apud S. Mar-
 „cum anno Incarnationis Dominicæ
 „millesimo quingentesimo nonagesimo
 „nono, quinto Idus Septembris, Pon-
 „tificatus sui Anno VIII. expeditis. „

Subinde autem defuncto Philippo III.
 „Gregorius XV. Prædecessor etiam no-
 „ster idem Regnum Siciliæ, & Hieru-
 „salem cum tota Terra prædicta citra
 „Pharum iisque ad confinia Terrarum
 „Ecclesiæ Romanæ, excepta Civitate
 „Beneventana cum ejus Territorio,
 „districtu, & pertinentiis per se, seu
 „ejus, & nostros Prædecessores Roma-
 „nos Pontifices distinctis, ac loco Pon-

Sæc. XVIII.
A.C. 1738.

„tis Curvi ejusque Territorio, quæ sibi,
 „& eidem Ecclesia specialiter retinuit,
 „cl. mem. Philippo IV. etiam Hispania-
 „rum Regi Catholico pro se, suisque
 „Successoribus Aragoniæ Regibus tam
 „masculis, quam fœminis ex eo recta
 „linea descendantibus natis, & nasci-
 „turis, ac aliis personis in concessione
 „utriusque Julii, & Leonis, ac Cle-
 „mentis Prædecessorum hujusmodi
 „comprehensis, & per eos vocatis in
 „feudum perpetuum pro solito annuo
 „censu septem mille ducatorum simi-
 „lium, & unius Parasfreni albi solvendo,
 „ut supra, & sub conditionibus, mo-
 „dis, formis, adjectionibus, promif-
 „sionibus, clausulis, cautelis, volunta-
 „tibus, & ordinationibus in literis,
 „dictorum Julii II. & III. ac Clementis,
 „quarum remissionem per Sedem Apo-
 „stolicam factam fuisse non appareret,
 „præstitis tamen prius eidem Gregorio
 „Prædecessori, & Sedi, & Ecclesiæ
 „prædictis nomine ipsius Philippi IV.
 „Regis per quon. Franciscum de la Cueva
 „Ducem de Alburquerque apud eum,
 „& Sedem prædictam Oratorem, &
 „Procuratorem, ac mandatarium suum
 „specialem, & per eundem Gregorium
 „admissa obedientia, atque homagio,
 „& juramento fidelitatis sub certa tunc
 „expressa forma, concessit, & elargi-
 „tus

Sec. XVIII.
A. C. 1738.

„tus fuit ac Regnum hujusmodi præ-
 „dicto Philippo IV. Regi modo, & for-
 „ma præmissis infeudavit, prout in
 „prædicti Gregorii XV. Prædecessoris
 „sub Plumbo sub Datum Romæ apud
 „S. Petrum quinto Kalendas Decembris
 „millesimo sexcentesimo vigesimo primo
 „sui Pontificatus Anno I. expeditis li-
 „teris plenius continetur. Quæ omnia
 „idem Philippus IV. Rex successive per
 „Bullam suam auream sub Datum Ma-
 „triti quinta Novembris millesimo sex-
 „centesimo vigesimo secundo manu sua
 „subscriptam approbando, & ampliando
 „confessus fuit, & recognovit.

„Postremo vero dicto Philippo IV.
 „Rege ab humanis exempto piæ me-
 „morix Alexander VII. Prædecessor
 „itidem noster prædictum Regnum Si-
 „cilix, & Hierusalem cum tota Terra
 „citra Pharum usque ad confinia Ter-
 „rarum ejusdem Ecclesix Romanæ,
 „excepta prædicta Civitate Beneven-
 „tana cum ejus Territorio, & districtu,
 „& pertinentiis per se, seu Romanos
 „Pontifices distinctis una cum Terra
 „Pontis Curvi, ejusque Territorio, quæ
 „sibi, & eidem Ecclesix specialiter re-
 „servavit, claræ memoriæ, Carolo II.
 „Hispaniarum Regi Catholico tunc in
 „minori ætate constituto pro se, suis-
 „que hæredibus, & Successoribus Ara-

Sæc. XVIII. „goniæ Regibus tam masculis quam
 A.C. 1738. „fœminis ex eo recta linea descenden-
 „tibus natis, & nascituris, ac aliis per-
 „sonis in concessionibus utriusque Julii,
 „Leonis, Clementis, ac Gregorii Præ-
 „decessorum hujusmodi comprehensis,
 „& per eos vocatis in feudum perpe-
 „tuum pro solito annuo Censu septem
 „mille ducatorum similium, & unius
 „Parafreni albi, ut præfertur solvendo,
 „& sub conditionibus, modis, & for-
 „mis, adjectionibus, promissionibus,
 „clausulis, cautelis, & ordinationibus
 „in literis utriusque Julii, Clementis,
 „ac Gregorii, & concessione Leonis
 „Prædecessorum hujusmodi contentis,
 „quarum remissionem per Sedem præ-
 „dictam factam fuisse non appareret,
 „concessit, & largitus fuit, ac Regnum
 „ipsum eidem Carolo Regi infeudavit,
 „eumque de illo investivit, & dictus
 „Carolus Rex mediante claræ memoriæ
 „Marianna ab Austria Regina Hispania-
 „rum ejus matre, Tutrice, atque Gu-
 „bernatrice per bonæ memoriæ Fride-
 „ricum, dum viveret tituli sancti Petri
 „ad Vincula Cardinalem Sfortia Pro-
 „curatorem, & mandatarium suum
 „specialem eidem Alexandro Præde-
 „cessori, ac Sedi, & Ecclesiæ præ-
 „dictis obedientiam, homagium, &
 „juramentum fidelitatis præstitit, prout
 „in

„in ipsius Alexandri Prædecessoris li-
 „teris pariter sub plumbo apud S. Ma-
 „riam Maiorem Anno Incarnat. Domi-
 „nicæ millesimo sexcentesimo sexagesi-
 „mo sexto, decimo tertio Kalen. Junii
 „Pontificatus sui Anno duodecimo e-
 „manatis uberius continetur. Quæ
 „omnia idem Carolus II. Rex postmo-
 „dum tam per suam Bullam auream
 „sub Dat. Matriti vigesimo nono Martii
 „millesimo sexcentesimo sexagesimo se-
 „ptimo a memorata Marianna Regina
 „ejus Matre Tutrice & Gubernatrice
 „subscriptam, quam per aliam similem
 „Bullam sub Datum pariter Matriti se-
 „ptimo Aprilis millesimo sexcentesimo
 „septuagesimo sexto propria ipsius Ca-
 „roli Regis interim majoris, ac sui ju-
 „ris effecti manu signatam approbando,
 „& ampliando confessus fuit, & re-
 „cognovit. „

Sæc. XVIII.
 A. C. 1738.

„Anno autem millesimo septingen-
 „tesimo dicto Carolo II. Rege sine libe-
 „ris e vivis erepto Europa ferme tota
 „inde in partes divisa diuturno bello
 „conflagravit ac fel. re. Clemens Papa
 „Prædecessor etiam noster justis, &
 „gravissimis causis ab Infeu-
 „datione, atque Investitura dicti Regni
 „Siciliæ, & Hierusalem cum tota Terra
 „citra Pharam concedenda, tametsi
 „plures oblato etiam censu prædicto

D 4

„ad

Sæc. XVIII. „ad id requisitus fuisset, inter sævientis
 A. C. 1738.

„Beili ejusmodi motus supersedendum
 „esse duxit, salvis tamen, & illæsis re-
 „manentibus juribus sibi, & dictæ Sedi
 „super eodem Regno competentibus,
 „qua per plura Chirographa propria
 „ejus manu signata, in quibus itidem
 „cautum fuit tempus, & tempora non
 „currere, luculenter præservavit.,

„Postmodum verò piæ me. Innocen-
 „tius XIII. pariter Prædecessor noster
 „prædictum Regnum Siciliæ, & Hie-
 „rusalem cum tota Terra citra Pharum
 „usque ad confinia Terrarum ejusdem
 „Ecclesiæ Romanæ, excepta Civitate
 „Beneventana cum ejus Territorio, &
 „districtu, & pertinentiis per se, seu
 „Romanos Pontifices distinctis una cum
 „Terra Pontis Curvi, ejusdem Terri-
 „torio, quæ sibi, & eidem Ecclesiæ
 „specialiter reservavit, Charissimo in
 „Christo filio nostro Carolo VI. Hispa-
 „niarum Catholico, & Romanorum
 „Regi in imperatorem electo, qui in
 „eodem Regno Siciliæ, & Hierusalem,
 „ac tota Terra citra Pharum successer-
 „rat, & pacifice possidebat, pro se suis-
 „que hæredibus, & successoribus tam
 „masculis, quam fœminis ex eo recta
 „linea descendantibus natis & nascitu-
 „ris, servata inter ipsos Descendentes
 „prærogativa sexus, ita quod masculi
 „ex

„ex masculis omnibus foeminis ea-
 „rumque descendentibus maribus, & Sæc. XVIII.
 „foeminis cujuscumque lineæ essent, A. C. 1738.
 „aut gradus semper præferrentur, in
 „Feudum perpetuum pro solito annuo
 „censu septem mille ducat. similium, &
 „unius Parasfreni albi, ut præfertur
 „solvendo, & cæteroquin in omnibus,
 „& per omnia sub conditionibus, mo-
 „dis, & formis, adjectionibus, promif-
 „sionibus, clausulis, cautelis, volun-
 „tatis, & Ordinationibus in literis
 „utriusque Julii, Clementis, Gregorii,
 „ac Alexandri, & concessione Leo-
 „nis Prædecessorum hujusmodi con-
 „tentis, quarum remissionem per
 „per Sedem prædictam factam fuisse
 „non appareret, concessit, & elargitus
 „fuit, ac Regnum ipsum eidem Carolo
 „Regi infeudavit, ipsumque de illo in-
 „vestivit, præstitit tamen prius eidem
 „Innocentio Prædecessori, & Sedi, &
 „Ecclesiæ prædictis nomine ipsius Ca-
 „roli Regis per bon. me. Michaellem Fri-
 „dericum dum viveret tituli S. Sabinæ
 „Cardinalem de Althan Procuratorem,
 „& Mandatarium suum specialem, &
 „per eundem Innocentium admiffa obe-
 „dientia, atque homagio, & Juramento
 „fidelitatis, prout in ipsius Innocentii
 „literis sub plumbo apud Sanctam Ma-
 „riam Majorem Anno Incarnationis Do-
 „mi-
 „ni-
 „mi-

Sæc. XVI „minicæ millesimo septingentesimo vi-
 „A. C. 1738.„gesimo secundo, quinto Idus Junii,
 „Pontificatus sui Anno secundo expe-
 „ditis plenius continetur. Quæ omnia
 „idem Carolus Rex deinde per Bullam
 „suam auream sub Datum Luxemburgi
 „die vigesima sexta mensis Maij anno a
 „Nativitate Domini millesimo septin-
 „gentesimo vigesimo tertio manu sua
 „subscriptam approbando & ampliando
 „confessus fuit, & recognovit.,

„Verum cum annis proxime elapsis
 „inter Catholicos Principes non sine
 „gravi animi nostri dolore repentinum,
 „& luctuosum in Italia iterum insur-
 „rexerit Bellum longe, lateque etiam
 „in aliis Europæ partibus diffusum, ad-
 „deo, ut inter acerbissimos Belli motus
 „Italia pene tota misere exarserit, cum-
 „que per hoc Bellum, & inde subse-
 „quuta, Dilectus in Christo filius noster
 „Carolus Borbonius Hispaniarum In-
 „fans prædicti Regni nostri Siciliæ cum
 „tota Terra citra Pharum usque ad
 „confinia Terrarum Ecclesiæ Armis a
 „Patre Philippo Hispaniarum Rege sibi
 „traditis, & donatis integram, & pa-
 „cificam possessionem superioribus an-
 „nis obtinuerit, & etiam nunc nemine
 „contradicente retineat, volens modo
 „dictus Carolus debitam obedientiam,
 „ac fidelitatis, & homagii Juramentum
 „in

„in manibus nostris præstare, & ea ^{Sæc. XVIII.}
 „quæ ratione ipsius Feudi tenetur, ad- ^{A. C. 1738.}
 „implere, dilectum filium nostrum Tro-
 „janum tituli S. Cecilie Cardinalem de
 „Acquaviva Procuratorem, & Man-
 „datarium suum specialem fecit, consti-
 „tuit, & deputavit specialiter, & ex-
 „presse, ad se, nomine prædicti Caroli
 „quoties opus fuerit coram Nobis hu-
 „militer, & cum omni reverentia præ-
 „sentandum, ac a nobis Investituram
 „Regni hujusmodi petendam eamque
 „acceptandam, necnon Nobis nomine
 „ejusdem Caroli pro prædicto Regno
 „Sicilie, & Hierusalem cum tota Terra
 „citra Pharum debitam obedientiam
 „exhibendam, ac etiam fidelitatis, &
 „homagii juramentum ratione Feudi
 „dicti Regni præstandum, quod requi-
 „situm necessarium, & opportunum fo-
 „ret ex ipsius Feudi natura, & quem-
 „admodum illud præstitum fuerat, a
 „Carolo Hispaniarum, & Romanorum
 „Rege in Imperatorem electo, atque
 „ab aliis prædecessoribus suis eodem
 „Regno solitum fuerat præstari, & di-
 „ctus Trojanus Cardinalis de Acqua-
 „viva Procurator in vim Constitutio-
 „nis & deputationis hujusmodi ad præ-
 „missa omnia, & singula nomine præ-
 „dicti Caroli peragenda, & exequenda
 „coram Nobis humiliter, & cum omni
 „revere-

Sæc. XVIII
 A.C. 1738.

„reverentia sub die quarta mensis Maij
 „currentis anni se præsentavit, & in
 „generali venerabilium Fratrum nostro-
 „rum S. R. E. Cardinalium Congrega-
 „tione, quæ sub hac die duodecima
 „ejusdem mensis Maij coram nobis in
 „Palatio nostro Apostolico Montis Qui-
 „rinalis ad hoc specialiter convocata,
 „& habita fuit cum pluribus Archiepi-
 „scopis, Episcopis, aliisque Prælati-
 „bi assistentibus nomine ipsius Caroli
 „Nobis, & Sedi Apostolicæ, ac Ro-
 „manæ Ecclesiæ prædictis obedientiam,
 „atque homagium, & juramentum fi-
 „delitatis sub forma inferius adnotata
 „præstiterit. „

„Nos ejusdem Regni Siciliæ quieti,
 „ac securitati providere volentes, con-
 „siderantesque ipsius Caroli erga nos,
 „& Romanam Sedem devotionem, ejus-
 „que hæreditariam pietatem, & re-
 „gnandi consuetudinem, quod populos
 „sibi commissos sciet, & volet pacis
 „felicitate, & justitiæ cultu confovere,
 „ac Nos, & Romanam Ecclesiam ipsius
 „Regni proprietarios, ac directos Do-
 „minos grata devotione, & fide sincera
 „recognoscere. Nec diutius volentes
 „a concessione Investituræ, & Infeuda-
 „tionis prædictæ ac directi Domini no-
 „stri usu, & exercitio abstinere, sed
 „potius novis, ac justis causis ita sua-
 „den-

„dentibus, præsentique rerum, & tem- Sæc. XVIII.
 „porum statu accurate perpenso Roma- A. C. 1738.
 „norum Pontificum Prædecessorum no-
 „strorum vestigiis inhærendo nostra, &
 „ejusdem S. Sedis jura per novam con-
 „cessionem hujusmodi asserere, & con-
 „servare intendentes, habita super his
 „cum Venerabilibus Fratribus nostris
 „S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus
 „prius in Consistorio, & deinde etiam
 „in alia simili Congregatione generali
 „ad hoc nominatim habita sub die nona
 „prædicti mensis Maij in eodem Palatio
 „nostro ibique mandato procurationis
 „ipsius Caroli publice, & alta voce per-
 „lecto, & diligenter inspecto delibera-
 „tione matura de ipsorum fratrum con-
 „silio pariter, & assensu, & ex certa
 „nostra scientia, & de Apostolicæ po-
 „testatis plenitudine. In nomine Pa-
 „tris, & Filii, & Spiritus sancti obe-
 „dientiam ab eodem Card. de Acqua-
 „viva Procuratore nomine ipsius Caroli
 „nobis, & Sedi, & Cameræ prædictis,
 „ut præmittitur præstitam, itemque
 „homagium, & juramentum fidelitatis
 „hujusmodi læto, atque hilari animo
 „admittimus, ac Regnum ipsum Sici-
 „liæ, & Hierusalem cum tota Terra
 „prædicta citra Pharum usque ad con-
 „finia Terrarum ejusdem Ecclesiæ R.
 „excepta civitate Beneventana cum ejus
 „Ter-

Sæc. XVII. „Territorio, & Districtu, & pertinen-
 A. C. 1738. „tiis per Nos, seu Romanos Pontifices
 „distinctis, ac eorum Incolis, quam
 „nobis prout illam sibi dudum prædicta
 „Ecclesia specialiter retinuit, & refer-
 „vavit, harum serie una cum Terra
 „Pontis Curvi ejusque Territorio nobis,
 „& eidem Ecclesiæ specialiter refer-
 „vamus, eidem Carolo Borbonio Hi-
 „spaniarum Infanti pro se, suisque hæ-
 „redibus, & Successoribus masculis per
 „lineam masculinam descendantibus in
 „perpetuum cum hoc, quod inter dictos
 „descendentes masculos servetur semper
 „Primogenituræ ratio, & prævaleat
 „prærogativa lineæ, iisque deficienti-
 „bus, & ejusdem Caroli lineis mascu-
 „lis extinctis, succedant ceteri ejus-
 „dem Caroli Fratres ex charissimis in
 „Christo Filiis Philippo, & Elisabetha
 „Hispaniarum Rege, & Regina Catho-
 „licis utrinque conjunctis nati, & na-
 „scituri, eorumque descendentes ma-
 „sculi per lineam masculinam, servata
 „itidem inter ipsos Fratres, eorumque
 „descendentes masculos semper lege
 „Primogenituræ, & lineæ prærogativa.
 „Quibus etiam deficientibus li-
 „neis masculis prædicti Caroli, suo-
 „rumque Fratrum utrimque conjuncto-
 „rum juxta ordinem, & dispositionem
 „juris veniant, & succedant, foeminae,
 „su-

„superstites, servata etiam inter ipsa- Sæc. XVIII.
 „rum descendentes, & lineas præro- A.C. 1738.
 „gativa sexus, & lineæ cum ordine
 „Primogenituræ in Feudum perpetuum
 „pro solito annuo censu septem mille
 „ducatorum similium, & unius Para-
 „freni albi, ut præfertur solvendo, &
 „ceteroquin in omnibus, & per omnia
 „sub conditionibus, modis, formis, ad-
 „jectionibus, promissionibus, clausulis,
 „voluntatibus, & ordinationibus in li-
 „teris utriusque Julii, Clementis;
 „Gregorii, Alexandri, & Innocentii,
 „atque concessione Leonis Prædecesso-
 „rum hujusmodi contentis, quarum
 „remissionem per Nos, & Sedem præ-
 „dictam factam fuisse non apparebit,
 „omni meliori, quo possumus modo
 „concedimus, & elargimur, ac Re-
 „gnum ipsum dicto Carolo modo, &
 „forma præmissis infeudamus, eumque
 „de illo per ipsius Trojani Cardin. de
 „Acquaviva Procuratoris ad osculum
 „pedum nostrorum admissionem inve-
 „stimus. „

„Volentes, & intendentes, ut in-
 „fra annum a data præsentium com-
 „putandum idem Carolus Rex privile-
 „gium suum Bulla aurea bullatum, in
 „quo proprio juramento fateatur, &
 „recognoscat expresse Regnum Siciliae,
 „& Hierusalem, ac totam Terram eo-
 „rum,

Sæc. XVIII. rum, quæ est citra Pharam usque ad
 A. C. 1738. confinia Terrarum ipsius Ecclesiæ Ro-
 manæ, exceptis Civitate Beneven-
 tana, & loco Pontis Curvi cum illius
 Territoriis, Districtibus, & pertinen-
 tiis, quæ eidem Ecclesiæ remaneant,
 prædicto Carolo Regi, suisque hære-
 dibus, & Successoribus dicti Regni
 Siciliæ Regibus ex sola gratia, & mera
 liberalitate Sedis Apostolicæ & nostra
 fuisse concessa, eosque recepisse, &
 tenere Regnum Siciliæ, & Terrarum
 hujusmodi a Nobis, & dicta Romana
 Ecclesia sub pactis, modis, & con-
 ditionibus supradictis Nobis, seu Ro-
 mano Pontifici pro tempore existenti,
 dare, & tradere teneantur.

Per præmissa autem non intendi-
 mus juribus quibuscumque in aliquo
 præjudicare. Demum ut idem Ca-
 rolus Rex eo magis ad sinceræ illius,
 quam in Nos, & hanc sanctam Sedem
 profiteretur devotionis, & observantiæ
 debita argumenta Nobis, & eidem
 Sedi exhibenda excitetur, quo Nos,
 & Romana Ecclesia in eum propen-
 siores, & munificentiores invenerit,
 scientia, & potestatis plenitudine pa-
 ribus ipsi Carolo Regi omnes, & sin-
 gulos census ratione supradicti Regni
 hætenus decursos, & non solutos ex
 speciali dono gratiæ liberaliter re-
 mit-

„mittimus, & condonamus, ipsumque Sæc. XVIII.
 „de illis absolvimus, quietamus, & A. C. 1738.
 „plenarie liberamus, & ex caussa dicto-
 „rum censuum hucusque decursorum
 „a quocumque nullatenus molestari
 „posse decernimus, dummodo tamen
 „in proximo Festo S. Petri, & sic suc-
 „cessive perpetuis futuris temporibus
 „singulis annis ipse Carolus Rex, ejus-
 „que hæredes, & Successores, aliique
 „vocati prædictum censum Nobis, &
 „Successoribus nostris cum solitis solem-
 „nitatibus integre persolvere omnino
 „debeant. „

„Forma autem juramenti per dictum
 „Cardinalem præstiti talis est: *Ego Tro-
 janus Cardinalis de Acquaviva Serenissimi
 Domini Caroli Hispaniarum Infantis, &
 Dei gratia Regis Siciliae, & Hierusalem
 cum tota Terra citra Pharum Procurator
 ad hæc omnia specialiter constitutus, spe-
 ciali mandato per dictum Carolum Regem
 sub die tertia mensis Maij currentis anni
 subscripto plenum homagium ligium, & Vas-
 sallagium nomine dicti Caroli Regis facien-
 dum vobis Beatissimo Domino nostro Do-
 mino Clementi Duodecimo, & Ecclesie
 Romanæ pro Regno Siciliae, & Hieru-
 salem, ac tota Terra, quæ est citra Pha-
 rum usque ad confinia Terrarum ipsius Ec-
 clesie, excepta Civitate Beneventana, &
 toto Territorio, & omnibus Districtibus,
 & pertinentiis secundum antiquos fines Ter-
 Hist. Eccles. Tom. LXXVI. E ri-*

Sæc. XVI^{II}. ritorii, & pertinentiarum, & Districtibus
 A. C. 1738. Civitatis ejusdem per Romanos Pontifices
 distinctos, & imposterum distinguendos in
 anima dicti Serenissimi Regis principialis
 mei juro, quod idem Serenissimus Dominus
 Carolus ab hac hora in antea fidelis, &
 obediens erit Beato Petro, & Vobis Do-
 mino Clementi Duodecimo, vestrisque Suc-
 cessoribus Romanis Pontificibus Canonice
 intransibus, Sanctæque Romane Ecclesiæ
 Apostolicæ, non erit in consilio, consensu,
 vel factio, ut vitam perdat, seu perdant,
 aut membrum, seu capiamini, vel capiantur
 mala captione: Consilium vero, quod sibi
 credituri estis per vos, aut Nuntios vestros,
 vel per literas ad vestrum, vel eorum dam-
 num scienter nemini pandet, & si sciverit
 fieri, vel tractari, seu procurari aliquid,
 quod in vestrum, vel eorum damnum cedat,
 illud pro posse impediet, & si hoc impedire
 non poterit, illud vobis, vel eis significare
 curabit. Papatum Romanum & Regalia
 Sancti Petri tam in Regno Siciliae præ-
 dicto, quam alibi consistentia adjutor vobis,
 vel eis erit ad defendendum, vel retinen-
 dum, ac recuperandum, & recuperata ma-
 nutenendum contra omnem hominem. Uni-
 versas, & singulas conditiones supradictas,
 & quascumque alias in literis fel. re. Julii
 Papæ II. super ipsius Regni & Terrarum
 Infeudatione, sive Investitura confectis con-
 tentas, ac omnia, & singula, quæ in eis
 continentur, plenarie adimplebit & inviola-
 biliter

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

biliter observabit, & nullo unquam tempore
veniet contra ea, nec procurabit per se vel
alium, seu alios quoquo modo, ut eligatur,
vel nominetur in Regem, & Imperatorem
Romanum, seu Regem Teutonicæ, aut Do-
minium Lombardiæ, seu Tusciæ, & si e-
lectionem, vel nominationem ad Imperium,
vel Regnum Romanum, seu Regnum Teu-
tonicæ, vel Dominium Lombardiæ, & Tu-
sciæ, aut majoris partis eorundem de eo
celebrari continget, nullum hujusmodi ele-
ctioni, seu nominationi assensum præstabit,
nec intromittet se modo aliquo de eorum,
vel alicujus eorum regimine, nec de Civi-
tate Beneventana, & suis Territoriis, Di-
strictibus, & pertinentiis, seu Campania,
neque de Maritima, Ducatu Spoletano,
Ducatu Urbini neque Marchia Anconitana,
Patrimonio Beati Petri in Tuscia, Massa
Trebaria, Romandiola, Alma Urbe, Civi-
tatibus Perusina, Civitatibus Castelli Bo-
noniensi, Ferrariensi, Avenionensi, & Co-
mitatu Venassino, seu aliis Terris qui-
buscumque vestris, & Feudis ipsius Ecclesiæ
ubilibet constitutis ex successione, vel legato,
seu donatione, aut venditione, seu alio
quovis titulo, vel contractu, nihil unquam
sibi acquirere, seu vindicabit, vel poterit ac-
quirere, seu quomodolibet vindicare, & nihil
unquam recipiet, vel habebit, seu retinebit,
vel poterit recipere habere vel etiam retinere
in illis, nec ullam Potestariam, Capita-
niam, vel Rectoriam nullumque aliud Offi-

Sæc. XVIII. *cium recipiet, seu recipere poterit in eisdem,*
 A. C. 1738. *seu ipsorum aliquo, nec etiam occupabit,*
                     vel occupari permittet, seu faciet præmissa,
vel parte aliqua eorundem neque illam offen-
det, aut molestabit, neque etiam Romanam
Ecclesiam quoquo modo sub censuris, pœ-
nisque spiritualibus, & temporalibus in
conditionibus, & infeudatione prædictis
contentis, quas hic haberi volo in singulis
suis partibus alias pro specificè expressis,
& repetitis schismatico, aut hæretico cui-
cumque, vel a fide devio ab ipsa Ecclesia
præciso, ejusque sequacibus, & dantibus
eis auxilium, consilium, vel favorem non
dabit quovis modo per se, vel alium, seu
alios directe, vel indirecte, publice, vel
occulte auxilium, consilium, vel favorem,
nec ab aliis quantum in eo erit, si impedire
poterit, dari permittet, sed eos juxta posse
suum donec convertantur, persequetur, &
impugnabit. Et ulterius promitto, quod
ipse Carolus Rex infra annum omnia, &
singula mediante aurea Bulla ratificabit:
sic dictum Carolum Regem Deus adjuvet,
& hæc sancta Dei Evangelia juravit, ut
supra. Ego Trojanus Card. de Acquaviva.

Pontificio huic diplomati, quod die
 decima Maij promulgatum erat, præter
 ipsum Clementem Papam triginta duo
 Cardinales, ac inter eos etiam Alva-
 rus Cienfuegos, subscripti legebantur.

§. XII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.*Equestris Ordo S. Januarii a Carolo
Neapolis Rege institutus, & a
Papa confirmatus.*

Postquam Carolus Borbonius utriusque Siciliæ Rex obtento Pontificio inaugurationis diplomate Regnum firmiter sibi assertum habebat, & aliunde cuncta rebus suis prospera fluebant, pro tanto beneficio, debitas Deo grates rependere statuit: Eapropter in honorem S. Januarii, qui specialis totius Neapolitani Regni Patronus erat, die tertia Julii hoc anno Equestrum instituit Ordinem edito desuper diplomate Regio. Rebus itaque omnibus ad hoc rite dispositis, unacum nova Regia Sponsa sua ad Ecclesiam Cathedralē huic Divo sacram magnifico prorsus comitatu ac pompa processit, ubi Cardinalis Spinelius Neapolitanus Archiepiscopus Sacrum solemne peregit, quo absoluto Rex ab eodem Cardinale præfati Ordinis insignia consueto ritu recepit, ac supremus hujus Ordinis Magister dici voluit, præfatamque Magisterii dignitatem Regno ejusque Successoribus perpetuo jure annexam fore, die tertia Augusti declaravit: Postea Mondillam Orsinium Capuæ Episcopum in totius Ordinis Cancellarium elegit. Sexta autem ejusdem Mensis die ritu prorsus

Sæc. XVIII.
A. C. 1738

solemni creavit sexaginta Equites, omnes aut Principes aut primæ Nobilitatis Viros, quorum numerum vel augendi vel minuendi libertatem sibi reservavit. Hos inter tum hæreditarius quoque Saxonici Electoris Filius numerabatur. Porro hujus Ordinis leges præcipue hæ erant. I. Equites in hoc præprimis gloriæ summam reponant, ut Religionem Catholicam cum vitæ etiam ac bonorum dispendio defendant. II. Dissidia & inimicitias fors inter suos Confratres exortas pro viribus extinguere satagant. III. Inviolabilem fidelitatem Regi suo etiam jurata fide promittant. IV. Quotidie sancto Missæ Sacrificio interesse studeant. V. Paschali tempore præcepto Ecclesiastico exacte satisfaciant, & die decima nona Septembris Divo Januario sacra Divino etiam Epulo pascantur. VI. Neminem ad duellum provocent, nec provocati quocunque ex prætextu compareant, sed litis suæ decisionem Regi relinquunt, ac demum omnem conatum adhibeant, ut pariter eos, qui huic Ordini non sunt adscripti, a duello revocent. VII. Pro quolibet defuncto Fratre solemnes exequias præter alias præscriptas preces celebrari curent: defuncti autem Equitis hæredes intra trimestre magnum Ordinis torquem aureum unacum Cruce remittere, & mortis

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

tis notitiam Ordinis Secretario denun-
 tiare teneantur, ut hic per literas en-
 cyclicas ceteros Equites de illius obitu
 mox certiores reddere queat. VIII.
 Omnibus sacris officiis, quæ Rex in
 honorem sancti Januarii Protectoris
 publice celebrari jubebit, cuncti inter-
 sint, utque Equites assiduam harum le-
 gum memoriam ac notitiam confer-
 vent, quilibet eorum, illas rite trans-
 scriptas secum deferat. IX. Equites
 magnum Ordinis torquem aureum &
 Crucem stematis sui insignibus inserere
 curent. X. Denique in omnibus suis
 actionibus & verbis virtutis ac hone-
 statis studium præferant &c. Cete-
 rum hujus Ordinis insigne erat Crux,
 in cujus quatuor extremitatibus Lili-
 um insculptum visitur, in medio autem imago
 S. Januarii Pontificali habitu insignis,
 prout in dextera tenet Pedum Pasto-
 rale, in sinistra Evangelii librum, &
 super hunc sanguinis sui ampullam
 cum hoc lemmate: *In sanguine fœdus:*
 Hanc Crucem Equites teniæ sericæ
 rubri coloris in memoriam hujus sancti
 Martyris appensam ab humero dextero
 deorsum sub sinistro brachio corpori cir-
 cumductam, & in sinistra ad pectus
 vesti assutam gestare teneantur: Deni-
 que nobilissimum horum Equitum in-
 stitutum Clemens Pontifex hoc item
 anno Apostolicis literis confirmavit,

Sæc. XVIII. & Benedictus XIV. postea Ordinis Offi-
 A. C. 1738. cialibus & Militibus plures gratias &
 privilegia indulfit, uti suo loco memo-
 rabimus: superest adhuc, ut ipsum Re-
 gis diploma hanc in rem editum tan-
 quam luculentum Regiæ pietatis mo-
 numentum Historiæ nostræ inferamus:
 En illius tenorem:

Carolus &c.

„Ex quo per Divinam providen-
 „tiam, quæ in Regum ac Principum
 „incolumitatem vigilat, utriusque Si-
 „cilix solium conscendimus, nostram
 „exaltationem luculentis fortunæ signis
 „præsertim per indubitatum certum-
 „que Divi Januarii primi ac potentis-
 „simi Protectoris patrocinium promo-
 „tam experti sumus. Eapropter om-
 „nes Regios nostros conatus ac curas
 „eo impendimus, ut populi nostro re-
 „gimini ac sollicitudini per Divinam
 „Majestatem commissi securitatem pro-
 „speritatemque omni, quo possumus
 „modo, firmare possimus; postquam
 „igitur armorum nostrorum potentia
 „terra marique plurimum excrevit, bel-
 „licusque apparatus, & quæcunque ab
 „eo dependent, optime sint instructa,
 „munimenta, urbesque reparatæ, &
 „ad necessariam defensionem sint mu-
 „nitæ, aliunde etiam efficacissimis tu-
 „tissimæ

„tissimisque mediis prospectum sit, ut
 „non modo Regium nostrum patrimo-
 „nium debita fidelitate administrari,
 „sed etiam nostris subditis prompta &
 „exacta justitia impendi queat, eoque
 „sine irrepentes corruptelas extermina-
 „vimus, novos Officiales creavimus,
 „novamque judicii normam nostris Cu-
 „riis præscripsimus, necnon cusis pro-
 „pmodum infinitis novis monetis, san-
 „ctisque variis oppido salutaribus de-
 „cretis & statutis Commertium multo
 „facilius reddidimus, ac denique Uni-
 „versitates ad pristinum splendorem,
 „& Regia Palatia ad decentem magni-
 „ficentiam reduximus; omnibus igitur
 „hisce sub nostro Regimine inchoatis,
 „& per Dei gratiam opemque ad feli-
 „cem exitum perductis, nihil magis
 „dignum æquumque fore judicavimus,
 „nisi ut omnium complementum per
 „singularem pietatis Religionisque
 „actum addamus, firmiter persuasi,
 „quod sola Religio sit unicum, idque
 „firmissimum fundamentum, cui vera
 „felicitas innitatur, ac conservetur;
 „nec inter has felicitates postrema ea
 „sit, qua nobis Divina Bonitas Regiam
 „Principem Polonicam Mariam Ama-
 „liam Walburgim solii nostri sociam de-
 „dit, ex qua Nos per Dei Gratiam ta-
 „les speramus Filios, qui Regiam no-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1738.

Sæc. XVIII. „stram profapiam, nostrorumque subdi-
 A. C. 1738. „torum prosperitatem perennem red-
 „dere valeant. Ut ergo pro tot bene-
 „ficiis piam nostram gratitudinem erga
 „Deum, nostrumque dilectissimum Pa-
 „tronum, Magnum Sanctum Januarium
 „publico testimonio exhibeamus, simul-
 „que eos, qui tam in Aulæ servitiis,
 „quam in castris suæ fortitudinis ac
 „fidelitatis luculenta Nobis dederunt
 „specimina, condigno honoremus præ-
 „mio, statuimus, Equestrem Ordinem
 „in honorem S. Januarii erigere atque
 „instituire, & ex plenitudine nostræ
 „potestatis sub tam gloriosi sancti pro-
 „tectione ac venerando nomine dotare
 „& fundare, cujus Equites non aliam
 „sibi præfixam habeant cynosuram,
 „quam veram honestatem, veramque
 „virtutem, cunctasque sibi concessas
 „dotes ac prærogativas non modo ad
 „sanctæ nostræ fidei defensionem atque
 „incrementum impendant, sed etiam
 „populo nostro per morum probitatem,
 „vitæque integritatem heroica pietatis
 „erga Deum, & fidelitatis erga suum
 „Regem exempla præbeant. Ut vero
 „Equestris hic Ordo jam proprio merito
 „clarus, insuper a suprema solii nostri
 „dignitate novum splendorem acqui-
 „rat, declaramus, Nos ipsos fore su-
 „premum ejus Caput & Magistrum,
 „hujus-

„hujusque Ordinis signa in vestibus
 „nostris, insignibus ac monetis circum-
 „ferimus, ipsamque supremi Magistri
 „dignitatem coronæ nostræ nunc & in
 „perpetuum incorporamus &c.

„Postea Rex Ordinis statuta, uti
 „supra, præscripsit, voluitque, ut pro-
 „pria equestris vestis sit purpureum pa-
 „ludamentum sericum aureis liliis ex-
 „ornatum, & albi coloris multitio sub-
 „futum, murisque pontici vellere di-
 „stinctum unacum duabus per corpus
 „defluentibus vitis sericis auro inter-
 „textis. Pileum vero gestent pendulis
 „albi coloris pennis decoratum, præter
 „majorem Ordinis torquem, cui an-
 „nexa Crux in omnibus publicis fun-
 „ctionibus portetur: toga autem, tu-
 „nica inferior & caligæ sint ex tela ar-
 „gentea, tibialia coloris ex rubro albi-
 „cantis, & balteum ejusdem cum pa-
 „ludamento coloris: Insuper Rex Or-
 „dinis Secretarium nominavit Cajeta-
 „num Mariam Brancone, cui incumbat
 „nobilitatis gradus unacum duobus
 „Equitibus examinare, & non tantum
 „de honestis eorum, qui Ordini sunt
 „adscribendi Natalibus, sed & de eo-
 „rum moribus, vitæ integritate, & Re-
 „ligionis Catholicæ studio juridicum
 „certumque testimonium dare, illudque
 „clausum Regi tradere.

Præ-

Sæc. XVIII.

A. C. 1738.

Sæc. XVIII.

A. C. 1738

Præterea idem Rex Mense Octobri novum Ordinem militarem erexit sub invocatione S. Caroli, cujus ipsemet foret supremus Magister, Cancellarius vero Gallianus primarius Regis Sacellanus, & in Thesaurarium electus est Bossuetus.

§. XIII.

Status Ecclesiasticus in Gallis.

Singulari etiam studio Ludovicus XV. Franciæ Rex inter turbidas Questionistarum machinationes pacem Ecclesiæ reddere, refractarios poenarum severitate coercere ac Ecclesiæ disciplinam restaurare nitebatur; eo fine a Clemente XII. Papa Apostolicum impetravit diploma, vi cujus Parisiensi Archiepiscopo datum est negotium, ut Visitatoris Apostolici munere insignitus Congregationem Sanctimonialium de Calvaria lustraret, & Superiores ejusdem Instituti Majores pro culpæ modo ab officio saltem ad tempus amoveret. Ceterum de hac causa inferius plura. Interim idem Archiepiscopus Communitatem Orphanarum pueri Jesu destruere jussus erat. Mense autem Novembri Rex pro hæresum extirpatione publicas preces per Archiepiscopum indici præcepit; quocirca die vigesima
 tertia

tertia ejusdem Mensis Parisiis solemne Sacrum eo fine celebrabatur, ut Divinum Numen pro fidei Catholicae incremento, Christianorum Principum concordia, & Sectarum eradicatione exoraretur: Rem Divinam Brisacus Condomiensis Episcopus Pontificali habitu ornatus peregit, cui Cardinalis Polignacus, decem Franciæ Episcopi, pluresque primæ Nobilitatis Viri intererant: Religiosissimi Regis exemplo animati Franciæ Præsules plura, eaque insignia Zeli sui specimina in suis Diæcesibus edere certabant, & quidem Franciscus Baylion Atrebatensis Præsul Seminarium pro iis Sacerdotibus, qui ob decrepitam senectutem sacrum ministerium obeundo impares fuerint, erigendi facultatem a Rege petiit, qua etiam facile obtenta, amplas ædes in suburbio magno pretio coemit, & fabricam suo ære absolvit. Mense autem Aprili Josephus Nicolaus de Paris Aurelianensis Episcopus pro tota sua Diæcesi mandatum cunctis Ecclesiarum foribus affixum publici juris fecit, quo omnibus Clericis vetitum, ne chartarum aut alearum lusu uterentur; quoniam vero Cathedrale hujus loci Capitulum sub cujusdam privilegii obtentu Episcopalem jurisdictionem declinaret. hinc illud motu veluti proprio pariter
ad

Sæc XVIII.
A. C. 1738.

Sæc. XVIII. ad omnes illius Ecclesiæ Canonicos & A. C. 1738. Sacellanos æquale mandatum dedit, eosque admonuit, ut juxta Sacros Canones & Conciliorum decreta a tel-feris, aliisque fortunæ ludis abstinerent.

§. XIV.

Duo Cardinales a Clemente XII. Papa inaugurati.

Hispano Rege cum Clemente Papa plene conciliato, nil propius esse videbatur, quam ut nova lis recens obductam dissidii cicatricem refricaret: Illius occasio erat hæc: Anno hujus sæculi trigesimo quinto Pontifex, uti retulimus, Ludovicum Regium Hispaniarum Infantem Romana decoraverat Purpura; Hic vero instigantibus Hispanis querebatur, se nonnisi titulo *Eminentissimi* a ceteris Cardinalibus, Romanisque Proceribus honorari, cum tamen utpote Regius Princeps *Serenissimæ ac Regiæ Altitudinis* prærogativam natalium jure sibi deberi crederet: Verum ceteri Cardinales, quorum etiam non pauci Principum genere orti erant, hujus petitioni haud deferendum censebant. Instabat tamen importunius Cardinalis Aquaviva, qui universo Cardinalium Collegio exponebat,

bat, id non modo Ludovicum Cardinalem, sed ipsam quoque Reginam ejus Matrem vehementer exoptare: nihilominus tamen Cardinalium, Procerumque non pauci tam in colloquio, quam in suis literis eundem nonnisi Eminentissimum Cardinalem Bourbonium appellabant. Horum vero literas Aquaviva in Hispaniam ad Eundem dirigere noluit: nec tamen inde territi Cardinales, habita inter se consultatione, unanimi suffragio decrevere, se nunquam Regis titulo Ludovicum honoraturos, si enim aiebant, ipsum non puderet esse Cardinalem, nec etiam pudeat nominari *Eminentissimi* titulo, qui huic dignitati unice annexus esset. Cessere tandem Hispani Cardinalium constantiæ. Paulopost tamen nova molestia Pontificii animi tranquillitatem interturbare videbatur; cum enim hoc anno nonnisi unicus hucusque Cardinalis fatis functus esset, & Pontifex anno priori septem omnino Præsules Sacro Purpuratorum Collegio jamjam die trigesima Decembris adscripsisset, novam eorum inaugurationem instituire nolebat: Attamen Imperator Viennensem Nuntium Apostolicum, & Hispaniæ Rex Madritensem ad Purpuram evehi, jam antea enixius petebant, eorumque Oratores Romæ agentes,

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

WOLFFENBÜTTEL. In theatro
publico. M. DCC. XXXIII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

tes, cum ulterioris moræ impatientes
essent, palam declarabant, nec Cæsa-
rem nec Regem unquam permissuros,
ut Nuntius Pontificius in eorum Regnis
suum munus obiret, nisi Pontifex utrum-
que hunc Sedis Apostolicæ Nuntium
mox ad Cardinalium dignitatem evehe-
ret: Hoc percepto Clemens, cum a-
liunde petatum honorem his Viris opti-
me meritis nunquam denegare, sed
duntaxat ad breve tempus differre con-
stitutum habuisset, confestim habito
Patrum Senatu die vigesima tertia Junii
Dominicum Passioneum Forosemprom-
niensem antea in Cæsaris Aula Papæ
Legatum S. R. E. Cardinalem Presby-
terum tit. S. Bernardi ad Thermas di-
xit. Alter erat Sylvius Valentius Gon-
zaga Mantuanus Apostolicus Hispania-
rum Nuntius, quem die decima nona
Decembris Pontifex Sacra pariter Pur-
pura augendum censuit, eique Pres-
byterialem titulum S. Priscæ attribuit.
Erat is hujus familiæ nonus, qui inter
centum quinquaginta annos Cardi-
nalem Collegio adscriptus erat. Sil-
vii vero inaugurationem Mantuani
summæ lætitiæ signis celebrabant,
& præcipue Archi-Confraternitas
ad S. Crucem Oratorii sui foribus fe-
stivam hanc inscriptionem affixit:
*Quem Anno MDCCXIV. Societas sanctæ
Cru-*

Crucis amplexa est Confratrem, Marchio- Sæc. XVIII.
nem Silvium Valenti, Concivem, Anno A. C. 1738.
 MDCCXXXVIII. lætabundo sibi animo
 gratulatur Cardinalem S. R. E. electum
 XIV. Kal. Januarii. Faxit D. O. M.
 obsequentissime veneratura summum Pon-
 tificem.

§. XV.

Fabii Oliverii Cardinalis obitus & elogium.

Fabius Oliverius patria Pisarenfis publicam lucem aspexit die vigesima nona Aprilis anno sexcentesimo quinquagesimo octavo post millesimum. Patrem habuit Joannem Andream, & Matrem Juliam Albaniam Joannis Francisci Albani postea Clementis XI. Papæ Amitam, utrumque generis nobilitate inclytum. Jam a teneris Fabius familiarem cum Albano consobrino suo consuetudinem fovit; quippe domi una enutriti ac ferme semper contubernales fuere, non levi piissimæ educationis subsidio; cum enim Albanus ætate major esset, Fabius noster maturiores hujus virtutes æmulatus, morum integritate & vitæ gravitate alter Albanus audiebat. Eapropter ejus Parentes, cum Filii sui indolem, quæ in tenella jam ætate effulgebat, illumque

Hist. Eccles. Tom. LXXVI. F quo

SÆC. XVIII. quo ad rerum magnarum cognitionem
A. C. 1738. ferebatur, ingenitum ardorem, om-
 nino fovendum esse censerent, imber-
 bem adhuc Romam miserunt, ubi in
 Collegio Romano Rhetoricam, Philo-
 sophiam & Theologiam ita feliciter
 lustravit, ut cum optimis ingeniis de
 palma continuo contenderet, & non
 raro publica excitatæ mentis docu-
 menta ederet. Sacratioribus hisce di-
 sciplinis egregie instructus ad Albanii,
 qui jam tum inter Romanæ Curie Præ-
 sules diligentia & studio præstantissimus
 erat, ædes concessit, eoque familiari-
 ter non tam ut Affine, sed potius velut
 Amico & Magistro usus est. Nondum
 expleverat vigesimum nonum ætatis
 annum, cum jamjam Albanio, qui
 Apostolicis Brevibus præfectus erat,
 laboris socius, & studiorum Adjutor
 esset; nec id sine meriti præmio; ad-
 nitente enim hoc Præsule Fabius in Ba-
 silica Vaticana Sacerdotium obtinuit,
 & Protonotariis Apostolicis accensus
 est, quo in munere totum se Ecclesie
 sue servitio, & Reipublicæ ministerio
 dicabat. Ejecto demum Joanne Fran-
 cisco Amitino suo ad supremum Apo-
 stolatus apicem Fabius, non aliena
 luce inclarescere assuetus, mire in
 proprio humilitatis ac modestiæ studio,
 laborisque assiduitate indies proficere
 vide-

videbatur; cum ergo neo-electus Papa Clemens XI. ad Brevium Apostolicorum Præfecturam neminem Fabio aptiorem nosset, eum huic muneri admovit, quod etiam ipse per triginta octo omnino annos summa cum laude obibat, non alio auctus præmio, nisi quod post longius temporis intervallum Canonatu Basilicæ Lateranensis donatus, Apostolici Palatii Pro-Præfectus renuntiaretur, qui, si meritorum suffragia spectarentur, jam dudum Purpuram emeruisset, & quidem ab ea tam diu non alia ex causa exclusus, quam quia Clementis Papæ Sobrinus erat: cum vero adeo luculenta Fabii essent merita, ut Pontifex, dum in conferendis dignitatibus a carnis sanguinisque affectu alienus esse vellet, certe in denegando præmio injustus audiret, tandem die trigesima Julii anno Christi millesimo septingentesimo decimo tertio declaravit, quod præter nominatos Cardinales unum adhuc Præfulem *in pectore* ut ajunt, haberet: Enimvero una omnes nullum alium præter Fabium Oliverium fore, opinione sua augurabantur: integrum tamen præterfluxerat biennium, quin de ejus inauguratione vel ulla fieret mentio: die autem sexta Maij Pontifex secretum celebravit Consistorium, indeque

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Sæc. XVIII. egressus in Palatio Vaticano obvium
A. C. 1738 habuit Oliverium, cui dixit, ad Lateranen-
 sem pergeret Basilicam, & illius diei
 festivitati, utpote hujus Ecclesiæ Canonicus, interesset; eo mox abeunte Pontifex cuidam Præsuli clausam schedam, in qua suæ promotionis notitia continebatur, eidem consignandam tradidit, adjecto mandato, ut Oliverius primum absoluta solemnitate hanc schedam aperiret, eamque mox Pontifici redderet: Oliverius, ut potius Pontificis, quam suæ voluntati satisfaceret, finito Consistorio sese ad ejus pedes provolvit, cujus quoque vertici ipse Papa rubrum Biretum imposuit, ita effatus: *Fraternitatum vestrarum numero adscribere intendimus dilectum Filium Fabium de Oliveriis, Protonotarium Apostolicum, secretorum Brevium nostrorum Secretarium, ac Palatii nostri Apostolici Pro-Præfectum, cujus honestos mores, sedulitatem, patientiam, ac in primis fidem longo triginta sex annorum contubernio probavimus. Sic tandem Fabius jam quinquaginta septem annos natus Purpuram dudum emeritam obtinuit; resonabat publico applausu & gratulantium acclamatione integra Roma, ac præcipue Pifaurensis Civitas, quæ non modo festivis ignibus suam lætitiâ prodebat, sed singularibus etiam honorum significationibus*
 Illust-

Illustrissimam Neo - electi Cardinalis Sæc. XVIII.
 Matrem jam tum nonaginta sex annos A. C. 1738.
 natam venerabatur, eoquod propitia
 fors illam ad hanc usque diem adhuc
 sospitem eo duntaxat sine conservasse
 videretur, ut Filium suum pro extre-
 mo senectutis suæ solatio Romana Pur-
 pura decoratum cernere posset. Hanc
 tamen lætitiâ haud parum intertur-
 babat Clementis XI. obitus, quo com-
 perto Fabius pro more Scrinia Bre-
 vium Sacro Cardinalium Collegio con-
 signavit, ab ejus tamen Successore In-
 nocentio XIII. & Benedicto XIII. in
 munere Secretarii Brevium confirma-
 tus est. Agebatur quidem serio in po-
 stremo hoc Conclavi de Oliverio in Pa-
 pam eligendo, Albaniorum tamen mo-
 limina eludere Cardinales Cienfuegos,
 & Rohanius, qui Cæsaris ac Franciæ
 Regis nomine illum ab hac dignitate
 excluderunt, quæsito obtentu, quod
 Fabius sub priori Pontificatu omnia pro
 summo imperio & arbitrio disponere
 assuetus, aliunde illis, qui Idololatri-
 Christianos ritus pertinacius propugna-
 rent, plus æquo faveret. Eadem de
 causa, siue vera siue conficta fuerit,
 etiam Benedictus XIII. Fabio minus se
 propensum exhibuit, eumque a Con-
 gregatione de Propaganda fide exclusit,
 eoquod insimularetur, cum Fabronio &

Sæc. XVIII Georgio Spinula Cardinalibus clam con-
 A. C. 1738. spirasse, ut Constitutio, quæ incipit:
Ex ea die &c. contra hos ritus edita
 vel irritaretur, vel segnius saltem effe-
 ctui daretur. Ut ut res se habuerit,
 id omnino certum est, quod Fabius
 concessionibus Sardinia Regi circa Be-
 neficia factis acriter obstiterit, qua re-
 pugnantia Benedictum XIII. sibi infen-
 sum, Clementi vero XIII. haud parum
 se commendabilem reddidit. Obiit de-
 nique octogenarius die nona Februarii:
 Corpus ejus ad Ecclesiam SS. Viti &
 Modesti, cujus titulum gessit, funebri
 pompa delatum est.

§. XVI.

*Wolfgangi Hannibalis de Schratten-
 bach Cardinalis encomium
 & decessus.*

Paris, ni superioris meriti Præsul erat
 Wolfgangus Hannibal Comes de
 Schrattenbach natione Germanus. Hic
 anno Christi millesimo sexcentesimo
 sexagesimo ex illustrissima Styriae Fa-
 milia, quæ maximis per totam Germa-
 niam incrementis invaluit, die duode-
 cima Februarii natus, ortum traxit,
 Parentibus Joanne Balthafare, & Anna
 Elisabetha Comitissa de Wagenberg:
 Horum cura in omnibus, disciplinis suo
 generi

generi congruis strenue exercitatus, primo Salisburgum, ac demum Romam mittebatur, ubi non uno specimine publico solidæ suæ eruditionis spem, famamque luculenter comprobabat, ac propterea Doctoratus honores emeritus vigesimo secundo ætatis anno, primo Olomucensis postea Salisburgensis Capituli Cathedralis Canonicus renuntiabatur: Sexto post anno Sacris initiatus Ordinibus, die trigesima Maij anno præteriti sæculi nonagesimo nono in præfatæ Ecclesiæ Decanum, & quarto post anno in Secoviensem Episcopum electus est. Nec hic stetit rapidæ fortunæ felicitas; cum enim præstitis in Aula Cæsarea obsequiis Josephi I. & postea Caroli VI. Imperatorum gratiam sibi mire conciliaret, hujus commendatione & concordibus Canonicorum suffragiis, Carolo Leopoldo Lotharingæ Duce in Trevirensis Archiepiscopum assumpto, die decima quinta Septembris anno hujus sæculi undecimo Olomucensis Episcopus electus est. Id quoque tum singulare erat, quod quamvis hic Episcopatus prærogativam Status Imperii sibi antea annexam non habuerit, Carolus VI. tamen ex speciali benevolentia Schrattenbachio honorem Principis S. R. Imperii, & monetandi jus adjecerit. Hæc prima erant me-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Sæc. XVIII. ritorum præmia, aut verius majorum
 A. C. 1738. incitamenta; quippe non modo fidelis-
simus Administer in maxime arduis
 negotiis Carolo Cæsari, totique Domui
 Austriacæ luculenta præstitit obsequia,
 sed & vigilantissimus Pastor extremos
 adhibuit conatus, ut nulla hæresis la-
 bes e vicinia in orthodoxam Moraviam
 infunderetur; nec his contentus, cun-
 ctos, qui ejurata secta ad ipsum con-
 fugerant, largissimis donariis excepit,
 & in agnitæ veritatis studio salutaribus
 monitis, verbo & exemplo firmavit.
 Ut ergo Imperator tanti Viri Zelum
 sacro etiam præmio remunerari curaret
 apud Clementem XI. Papam enixissi-
 mas preces interposuit, ut hic Schrat-
 tenbachii virtutem summo Ecclesiasticæ
 dignitatis honore coronaret. Id lu-
 bens præstitit Pontifex, ac die decima
 octava Maij anno millesimo septingen-
 tesimo duodecimo dignissimum hunc
 Præsulem sacro Purpuratorum Colle-
 gio applaudentibus cunctis adscripsit,
 Imperator vero rubrum Biretum, quod
 Abbas Merenda Viennam attulerat,
 ipse eidem in Cæsareo Sacello die
 duodecima Augusti imposuit, eumque
 a secretis consiliis esse voluit; demum
 vero Germaniæ Com - Protectorem de-
 signavit. His gratiis auctus Cardina-
 lis, Romam contendit, ut pro more
 Car-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Cardinalatus insignia a summo Pontifice reciperet: Præstituta igitur die vigesima octava Julii anno hujus sæculi decimo quarto Urbem incredibili pompa ingressus, & ad titulum S. Marcelli assumptus, Germanæ & Flandricæ Archi-Confraternitatis *de Campo Sancto* Protector nominatus est. Toto, quo Romæ morabatur, tempore omnium ad se oculos & amorem rapuerat; præterquam enim, quod Cardinales & Romani Proceres summam in eo prudentiam & singularem ingenii aciem admirarentur, populus etiam Romanus ac præcipue pauperes largissimis ab eo beneficiis indies cumulabantur: Porro die decima quinta Januarii anno sequenti Cardinalis splendido apparatu, & summa magnificentia ad Titularem Ecclesiam suam vectus, ejus possessionem adiit, eamque suo ære restauratam a summo ad imum elegantissime exornari curavit: Nec tamen ab omni molestia vacuos dies Romæ agebat; quidam enim flagitiosi homines, quorum copia in vasta hac Urbe ingens est, splendidissimum ejus currum noctu deprædati, abscissis fimbriis, tæniis, fibulis, & lemniscis aureis quater mille florenorum damnum intulere.

Postquam vero Leopoldus Austriæ Archidux & Asturiæ Princeps Idibus

F 5

Apri-

Sæc. XVIII. Aprilis anno septingentesimo decimo
 A. C. 1738. sexto supra millesimum inexplorabili
 totius Orbis Catholici gaudio in hanc
 vitalem auram progenitus erat, Carolus Imperator absente Comite Gallaffio, Cæsareæ Legationis honorificentissimum munus in Cardinalem contulit, eique injunxit, ut faustissimum neonati Filii Cæsarei nuntium ad summum Pontificem in publico alloquio deferret: Igitur Cardinalis immensa pene pompa in Vaticanum contendit: Effunditur tota Urbs avidissime ad insolitum hoc spectaculum. Eminentissimus Purpuratus triumphali in curru, ceu regali sedens folio omnium ad se solum oculos convertit, Ephebi honorarii & reliqua famulorum turba curru circumfusa, vestes opere phrygio splendidissime elaboratas induebantur, Cardinalium currus, quibus exterorum Principum Ministri, & Nobilitatis Romanæ præcipui suos quisque adjunxere, ad centum septuaginta ascendebant. Aer festivis populi applaudentis, atque, Austriæ salutem, Cæsareæ Domui multiplicem paternæ felicitatis hæredem augurantis vocibus resonabat. Imprimis vero senex Pontifex manantibus præ gaudio lacrimis lætus Nuntium intimo cordis jubilo exceptit, probe guarus, quanto periculo Christiana Res.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Respublica defungeretur, quamdiu in
 Austriaco cælo ejusmodi Athlantes
 masculi superessent, qui Orthodoxum
 Germaniæ Orbem suis humeris susten-
 tarent. Ast brevi in ipsis etiam cunis
 tanta Imperii spes suffocata tacuit, Leo-
 poldo jam quarto Novembris die vivis
 erepto. Haud parum quoque immen-
 sum luctum augebat insolens Victor Se-
 limus. I. Turcarum Imperator, qui uno
 velut victoriæ impetu totum pene Can-
 diæ Regnum occupaverat, promotis-
 que castris Corcyram subigere parabat,
 Universa Italia ad tanti hostis propin-
 quitatem trepidante, sola auxilii spes
 reposita erat in Carolo Imperatore, qui
 etiam tam Pontificiis adductus precibus,
 quam ingenitæ pietatis suæ stimulis
 incitatus, Venetæ, imo toti Christianæ
 Reipublicæ in maximo discrimine lu-
 ctanti opem ferre decreverat, & pecu-
 niario interim quingentorum floreno-
 rum millium subsidio, & decimis a
 Papa indultis adjutus, lectissimum mi-
 litem Sclavoniæ campis intulit, quo ad
 Petro - Waradini mænia insignem de
 Turcis victoriam reportavit: Decuit
 plane, ut Imperator summum Pontifi-
 cem bellici auxilii socium, pariter læ-
 titiæ participem redderet, quocirca
 Schrattenbachio negotium dedit, ut
 sine mora victoriam Eidem nuntiaret,
 simul-

Sæc. XVIII. simulque quatuor vexilla Turcis erepta
 A. C. 1738. Sanctissimo Patri offerret. Hic ergo
 triumphantis in speciem ad Vaticanum
 deductus, his Verbis Papam allocu-
 tus est:

Beatissime Pater.

„Sacra Cæsarea, Regiaque Catho-
 „lica Majestas debita filiali observan-
 „tia, ad sanctissimos pedes Tuos pro-
 „sternit hæc vexilla, quæ in exordio
 „belli, cruentissimo conflictu immani
 „Christiani nominis hosti erepta fuere,
 „cui enim magis debentur hæc tro-
 „phæa, quam Tibi, qui indefesso la-
 „bore, apertis ærariis, assiduis pre-
 „cibus, ipsa etiam certaminis hora, in
 „Liberiana Basilica ingentem hanc Vi-
 „ctoriam orbi Catholico procurasti?
 „Age igitur Sanctissime Pater, & fove
 „benigno affectu populum Tibi devo-
 „tum, populum, qui pro Deo, Fide,
 „Ecclesia, bono denique publico for-
 „titer pugnavit. Et quod summum, ma-
 „ximumque est, idque enixe rogamus,
 „adde preces precibus, & nos favente
 „Deo, sub protectione Magnæ Dominæ
 „addemus Victoriis Victorias.,,

Tot lætis nuntiis, aliisque præ-
 clare gestis Eminentissimus hic Cardi-
 nalis arctissima necessitudine summo
 Pon-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Pontifici jungebatur, cui etiam aliquando sciscitanti, an Constitutionem *Unigenitus* in sua Diœcesi promulgasset, intrepide respondit, quod potius de his diffidiis sermonem fieri, severissime inhibuisset, ne ejus Ecclesia iisdem, quibus Francia, turbis implicaretur; totum enim suum gregem adeo probe Catholicum esse, ut nec ad reformandos mores, nec ad conservandam fidei puritatem hac Constitutione indigeret.

Mortuo demum Neapolis Pro-Rege Comite Galasio Cardinalis ad Regnum Neapolitanum Cæsaris mandato advocatus est, cui etiam dignitati per biennium ita præfuit, quantum vix alius. Præclaro hoc munere adhuc fungebatur, dum Clemens XI. vivis eripiebatur, quapropter Cardinalis, ut Romam ad Sacra Comitia petere posset, amplissimum hunc Magistratum ultro Principi Marco Antonio, Burghesio cedebat: Assumpto autem ad supremum Apostolatum Innocentio XIII. ipse ad Olomucensem Ecclesiam suam rediit, & Anno 1723 solemniter Cæsaris ac Conjugis suæ coronationi Pragæ interfuit, ferme semper tamen adversa usus valetudine, cujus vehementia indies aucta Brunæ, die vigesima prima Julii annos natus septuaginta octo gloriosæ vitæ suæ finem fecit, relictis ubique, præcipue vero in
sua

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

sua Diœcesi pluribus pietatis solidæ & eximix liberalitatis vestigiis. Corpus ejus Olomucium quarto post die translatum honorifice sepultum est loco depositi in Castro Cremser, ubi Episcopi Principes Olomucenses tumulari solent. Successorem in hoc Episcopatu die undecima Octobris electum habuit Jacobum Ernestum Seccaviensem Episcopum ex familia Comitum de Liechtenstein nonnisi quadraginta sex annos natum.

§. XVII.

Francisci Barberini Junioris Cardinalis mors & elogium.

Tertius ex Purpuratis, qui hoc anno obiere, erat Franciscus Barbarinus, patria Romanus, die vigesima septima Maij anno millesimo sexcentesimo sexagesimo secundo natus ex familia, quæ per plura sæcula quamplurimos toga sagoque præclaros Viros protulit. Patrem habuit Massæum Prænestis Principem & Matrem Olympiam Justiniani. Hic utpote primogenitus ad amplissimas Patris sui spes ac facultates excreverat, ast Deo longe aliter disponente Franciscus contemptis familiæ opibus, suorumque Majorum meritis sibi ad summos in Republica hono-

hones viam sternentibus primogeniti
 jura in Fratrem suum Urbanum tran-
 stulit, & sese Dei ac Ecclesiæ obsequio
 in perpetuum dicare constituit. Ipsa
 etiam nativa ingenii bonitas, morum
 comitas, benignus atque tractabilis ani-
 mus, pietas in Deum, rerum Divina-
 rum amor, ceteræque ad aliorum imi-
 tationem factæ virtutes, qualis olim
 inter Ecclesiæ Præsules futurus esset,
 prælagiebant. Juvenis igitur Philo-
 sophiæ, Theologiæ ac Jurisprudentiæ
 tam egregiam Romæ navabat operam,
 ut ab Innocentio XI. æquissimo rerum
 æstimatore inter Præsules Romanæ Cu-
 riæ cooptaretur. Paulopost Clericis
 Cameræ Apostolicæ, necnon ejusdem
 Cameræ Auditoribus accensitus, stra-
 tum iter ad Purpuram sub Alexan-
 dro VIII. reperiebat; cum enim Urba-
 nus ejus Frater Corneliam Ottoboniam
 Papæ Neptin conjugio sibi copularet,
 ut illustres hæ nuptiæ geminata lætitia,
 & sacro etiam splendore augustiores
 fierent, Pontifex Franciscum nonnisi
 viginti octo annos natum Sacro Pur-
 puratorum Collegio adscripsit, ubi id
 singulare contigit, quod cum Pontifex
 ei biretum imponeret, pacisque oscu-
 lum pro more figeret, e sacroto ejus
 capite Tiara in Franciscum decideret,
 multis multa ominantibus, ceu Ponti-
 ficia

Sæc. XVIII.
 A. C. 1738.

Sæc. XVIII. A. C. 1738. ficia Infula neo-Purpuratus aliquando condecorandus esset, illa quidem dignissimus, si quidem idem cælum plures simul soles caperet. Postea ab Innocentio XII. apud Ravenates Apostolicum Legatum agere iussus, in regenda hac provincia partes omnes sibi creditas ad eam obibat normam, in qua sibi sua prudentia, moderatione & æquitate ac præcipue per mores pientissimos juxta ac suavissimos totius populi amorem conciliaverat. Inde Romam reversus ac Polonici Regni Protector creatus, ob Augustum Regem in sanctæ Ecclesiæ Romanæ gremium rursus receptum publica festivitate gaudium suum medullitus haustum contestabatur: Anno hujus sæculi primo, vacante Sede Apostolica, pro Francisco Albanio postea Clemente XI. in Romanum solium evehendo omnes suos adhibuit conatus, quem tamen sibi subinde minus propitium experiebatur, eo quod ipse Cæsaris partibus addictissimus, Pontifex vero Hispanis plus æquo propensus esset; unde accidit, ut cum belli moles jamjam Pontificiæ ditioni imminere videretur, Cardinalis intrepido animo Pontifici declararet, haud convenire, ut exteri militis violentia in ditionem Romanam asperioribus remediis irritaretur: hac Francisci libertate
 offen.

offensus Clemens reponebat, *eum, qui in præfenti rerum viciffitudine ita sentiret, quin magis proficua Ecclefie confilia suggereret, Aula excedere poffe.* Percepto hoc responfo Cardinalis haud diu moratus, Roma Ricciam contendit, nec inde unquam reverfus fuiffet, nifi ejus opera & confilio ad Cæfarem sacræ Sedi conciliandum Pontifex summopere indiguiffet: Tum ergo Romæ præfens, Comitem Galaffium Cæfaris Legatum magnificentiffime Urbem ingreffum die duodecima Maij Anno 1714 ad Pontificis alloquium introduxit, & ab Hifpanorum confortio caute alienus, cum hoc Cæfaris Adminiftro arctam habuit neceffitudinem: Eundem quoque annum, quin vitæ fuæ postremum haberet, parum abfuit; cum enim cum quodam P. Benedictino in fuo cubili colloqueretur, & eidem vale dicturus, e fella feſe erigeret, mox in eandem fulmen de cælo lapſum cecidit, eamque momento citius in cineres redegit, quin tamen iras fuas ad ullius incommodum propagaret.

Biennio antea Canonifationem S. Felicis a Cantalicio Ordinis FF. Capucinatorum, quorum institutum Antonius Cardinalis Barberinius ejus Patruus olim profefſus erat, plurimum promovit, dictique Ordinis protectionem ſe-

Hift. Ecclef. Tom. LXXVI. G pti-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Sæc. XVIII. ptimo post anno in se suscepit: iis quo-
 A. C. 1738. que Congregationibus, in quibus Al-
 beronii Cardinalis causa agitabatur, sedulo interfuit. Mortuo demum Cle-
 mente XI. conclave ingressus, in Inno-
 centium XIII. Papam suum etiam con-
 tulit suffragium, quo rursus defuncto,
 de ipso in Pontificem eligendo serio
 agebatur, suffragiis tamen in Oliverium
 Gozzadinum & Piazzam divisus electus
 est Ursinus, dictus Benedictus XIII.
 quo regnante Barberinus utpote Præ-
 nestinus Episcopus Romanæ Synodo
 interfuit: Postea sacri Collegii Deca-
 nus, atque Ostiensis ac Veliternus Epi-
 scopus dictus vehementer edito etiam
 scripto obstitit, ne Bichius Lusitanæ
 Nuntius Romana Purpura honoraretur,
 propter quam tamen repugnantiam,
 necnon ob nuptias Cornelix Viduæ
 cum Principe Cæsare Colonna concilia-
 tas non modo Pontificis, sed ipsius e-
 tiam Cæsaris indignationem incurrit,
 utrique tamen Amicorum opera pau-
 lopost reconciliatus, quinto intervenit
 Conclavi, in quo tot Cardinalium suf-
 fragia in eum conspirabant, ut nil cer-
 tius esse videretur, quam proxima ejus
 electio; ast tantam dignitatem sæpius
 promeruisse, & nunquam obtinuisse,
 optimus senex æquissimo ferebat animo.
 Electo autem Clemente XII. Barberinus
 citatis

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

citatis equis Veletrum contendere co-
 gebatur, eoquod cives in Hispanos mi-
 lites cæco furore debacchati essent.
 Enimvero ad primum Episcopi sui aspe-
 ctum festive acclamabant: *Vivat Ponti-
 fex, vivat Eminentissimus Cardinalis, per-
 eant Hispani!* unde eos blandis verbis
 ad officium redigere conabatur; cum
 autem hi factiosi duras adeo præscri-
 berent condiciones, ut eas concedere
 nefas foret, Cardinali nil reliquum erat,
 nisi ut furentis populi rabiem declina-
 turus ad vicinam confugeret Ecclesiam,
 ac inde clanculo Romam peteret. Co-
 gnita ejus absentia cives animo cadunt,
 mitiora proponunt, positisque armis
 se cunctis Papæ jussis obtemperaturos
 spondent, dummodo Cardinalis Episco-
 pus reverteretur. Ast sera nimis erat
 eorum poenitentia, nimisque tardus
 Cardinalis adventus; submissis enim
 Hispanorum copiis jamjam hi, quos
 gravior seditionis culpa oneraverat,
 promeritas dedere poenas. Sedato hoc
 tumultu Cardinalis Romam redux, ad
 revocandam pristinam concordiam inter
 Papam & Lusitanæ, Hispaniæ & Nea-
 polis Reges indefessam contulit operam,
 Sedisque Apostolicæ jura cum tanta
 animi contentione propugnavit, ut sibi
 non semel deliquia & morbos accerse-
 ret. Tandem vero Mense Aprili hujus
 G 2 anni

Sæc. XVIII.
A.C. 1738.

anni gravissima virium debilitate obrutus, postremos vitæ suæ dies immingere præsensit, unde Mense Augusto suæ domui disponens, ac morientium Sacramentis die decima sexta dicti Mensis rite munitus, sequenti die vitam cum morte commutavit, anno ætatis suæ septuagesimo septimo. Jam anno hujus sæculi trigesimo secundo Palatium suum, a suo nomine Barberinum dictum, Patribus Carmelitis Discalcearis pro Superiorum Generalium domicilio, pretio quinque scutorum millium persoluto concessit. Testamenti autem tabulis omnium bonorum hæredem scripsit primogenitum Columnæ Carboniani Principis Filium, ea tamen lege, ut Barberini stemmate ac nomine uteretur, secus totam hæreditatis substantiam Congregationi de propaganda fide cederet: Profecto quo leviori pretio congestæ auri massæ comparari potuissent!

§. XVIII.

*Josephi Pereiræ Cardinalis laus
& fata.*

Quartum jam Cardinalem fatis functum Sacrum Purpuratorum Collegium luxit Josephum Pereiram de la Cerda natione Lusitanum. Hic anno

Do.

Domini millesimo sexcentesimo sexage- Sæc. XVIII.
 simo secundo die septima Junii Moræ A. C. 1738.
 in Provincia Trans Tagum natus erat
 ex illustrissima familia, quæ a Castellæ
 & Legionis regno ortum trahens *De*
la Cerda seu *a Crinibus* vocabatur, eo-
 quod Ferdinandus Castellæ Infans cri-
 nibus a tergo in lucem editus fuisset.
 Habuit Josephus Genitores nobilissimos
 Petrum de Ficaglio & Antoniam de
 Britto. Horum cura sub selectissimis
 Institutoribus limatioris literaturæ fun-
 damenta posuit, tantamque ingenii,
 diligentia, studiique vim atque alacri-
 tatem ostendit, ut conceptam de se
 expectationem longe excederet. Dein
 Combriam missus, Philosophiæ prin-
 cipiis avide haustis ad Sacratiores di-
 sciplinas, Sacrarum literarum com-
 mentationes, Theologiæ & Jurispru-
 dentia arcana animum adjecit, non
 minori mentis aptitudine, quam lau-
 dabili virium contentione: unde tum
 adeo egregiam in his scientiis notitiam
 summa cum probitate conjunctam sibi
 comparabat, ut in eadem percelebri
 Universitate Cathedram Sacrorum Ca-
 nonum obtineret, atque in Caussis ad
 fidem spectantibus Eboræ pro more
 consuli mereretur. Hujus Viri fama
 Ulyssiponem ad Regis aures delata,
 primo Magnus, ut vocant, Prior Or-
 dinis

Sæc. XVIII. A. C. 1738. dinis Militaris S. Jacobi de Spata ac
 postea Pro-Rex in universo Algarbio-
 rum Regno, & demum Pharaonenfis
 Episcopus renuntiabatur; in obeundis
 vero hisce muniis semper vastæ suæ
 eruditionis, prudentiæ, ardentissimi
 Religionis Zeli & immotæ in Regem
 suum fidelitatis luculenta reliquit mo-
 numenta; mirificam quoque ad Milita-
 ris Ordinis splendorem augendum, &
 illius jurisdictionem ampliandam nava-
 vit operam, & gravissima Regni ne-
 gotia dexteritate cunctis probata per-
 tractavit, cumque in Status Secreta-
 rium electus fuisset, æquitatis studio,
 integritate illibata, innata dicendi ve-
 nustate, liberalitate, morumque co-
 mitate non modo populi, sed & Pro-
 cerum animis dominari videbatur.
 Præcipuum tamen in eo erat studium
 egentium necessitatibus subvenire, &
 Regni non minus, quam Reipublicæ
 Christianæ commodis inservire; eo ar-
 dore incitatus, ut Christiani sub im-
 mani captivitatis jugo gementes libe-
 rari possent, Patribus Trinitariis lar-
 gissimas stipes porrexit, ipsamque Joan-
 nem V. Lusitanæ Regem impensius in-
 citavit, ut instructissimam classem con-
 tra Turcas Oceano Mediterraneo im-
 mitteret. His aliisque meritis quam
 plurimis inclytum Præsulem Rex pro
 Sa-

Sacra Purpura impetranda in Pontificis Aula commendandum censuit: An vero Clemens Papa in gratificando Rege promptior, vel Rex in commodis sacrae Sedis per talem Virum promovendis religiosior fuerit, dubium erat, certissimum tamen est, quod Pontifex mox Pereiram Sacro Purpuratorum Collegio adscripsit, in luculentam ipsius commendationem his usus verbis.

„Creare intendimus Cardinalem Josephum Pereiram de la Cerda Episcopum Pharaonensem novo hoc, ac plane singulari, imo & infusito erga nationem Lusitanam Pontificiae benevolentiae testimonio declarare cupimus: nequaquam nos immemores esse decet magnanimae illius alacritatis, qua superioribus annis Charissimus in Christo Filius Noster Portugalliae Rex tanta cum sui nominis laude, non tam officiis ac precibus nostris adductus, quam verius eximiae Pietatis stimulis incensus praeválido, iteratoque quam plurimum bellicarum, ac munitissimarum navium subsidio Christianam Classem adversus Turcas adjuvit. Præterea eundem Regem hac ipsa paternae charitatis nostrae praecleara significatione incitatum nuperæ, quam fecimus, ad Sivas expeditioni, Regio suo patrocínio, quo

G 4

„illam

Sæc. XVIII.
A.C. 1738.

¹¹⁴⁷
 Sæc. XVIII. „illam cæteroquin, utpote ad majorem
 A. C. 1738. „Divini Nominis gloriam, Catholicæ
 „Religionis feliciora incrementa, unice
 „directæ, plurimum fovendam esse non
 „dubitamus, uberius semper impen-
 „sus, ac benignius adfuturum con-
 „fidimus. „

Nec hic stetit Regis benevolentia in
 Pereiram; hunc quippe insuper totius
 Lusitani Regni Protectorem declaravit,
 ejusque capiti Biretum Roma trans-
 missum ipse imposuit. Mortuo demum
 Clemente Papa, unacum Cunha Car-
 dinale Romam ad Sacra comitia pro-
 ficisci iussus, ab Innocentio XIII, Neo-
 electo Pontifice Pileum & titulum S. Su-
 fannæ recepit, pluribusque institit, ut
 Bichius Pontificius in Aula Nuntius
 pariter Purpura decoraretur; quam
 suam petitionem sub ipso etiam Bene-
 dicto XIII. Regis nomine ardentius in-
 novabat; cumque ipsum in proxima
 Cardinalium inauguratione prætermis-
 sum cerneret, petito alloquio coram
 Papa palam declarabat, se unacum
 omnibus Lusitanis Urbe excessurum,
 nisi Regis voto proxime satisfaceret;
 Leniebatur tamen Benedicti Papæ ver-
 bis, quibus fidem fecerat, Bichium jam
 ad Purpuram esse nominatum, quomi-
 nus autem promulgaretur, obstare op-
 positionem Cardinalium, qui Cosciam
 pro

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

pro extorquenda ejus electione auro
fuisse corruptum crederent. Post-
quam vero Peireira intellexerat, neg-
lecto rursus Bichio Fleuryum Cardina-
lium Collegio esse cooptatum, ac insu-
per præsentè Papa ab omnibus Purpu-
ratis (exceptis quatuor) communi cal-
culo, Bichii exclusionem fuisse decre-
tam, Lusitani Cardinales atque Admi-
nistri palam, & quidem jam tertia vice
declarabant, se una omnes Roma di-
scessuros, ac vicissim Italos e Regno
Lusitano ejectum iri: Enimvero Pon-
tifex Regis, ac Pereiræ votis annuere
paratissimus erat, præpediebatur tamen
gravi admodum libello a viginti sex
Cardinalibus subscripto, quo adversus
Bichii nominationem acerbius, quam
par fuisset, reclamatum est. Inde non
levis quoque molestia Pereiræ Cardi-
nali accrevit; cum enim ad Regem
perscriberet, hoc negotium apud Pon-
tificem facilius per Virum Ecclesiasti-
cum, quam Laicum perfici posse, eo-
quod illi, non huic Consistorium frequen-
tare, Congregationibus interesse, &
Papam sæpius adire integrum foret,
Lusitanus Orator se acerbius inde peti-
ratus, vicissim Pereiram apud Regem
insimulabat, perinde ac si ille sua in-
temperantia cunctos Cardinales irri-
tasset, proin ipse unica Purpuræ Bi-
chio

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

chio denegatæ causa foret. Hæc ac-
cusatio Regis animum tantopere exacer-
babat, ut Cardinalem, Legatum. om-
nesque Lusitanos in patriam revocaret,
& Pontificium Nuntium unacum omni-
bus Italis Regno excedere juberet.
Prævalebant tamen Pereiræ me-
rita; eodem enim adhuc anno a Rege
perbenigne exceptus, a sanctioribus
Regni, bellique consiliis esse jussus est,
suaque præsentia adventum Sponsæ A-
sturienfis & discessum Brasiliensis Princi-
pissæ decoravit. Postea ad Pharaon-
ensem suam Diæcesin reversus, ibi-
dem die vigesima octava Septembris
anno ætatis septuagesimo sexto ani-
mam Deo reddidit. Erat vere Præsul
omnibus virtutibus tanto Principe di-
gnis exornatus, vasta eruditione, exi-
mio Religionis studio, pietate in Deum,
Deique cultum insignis, ob summam
munificentiam præsertim Romæ om-
nium ore celebratus: Memoratur etiam
de eo, quod illa ipsa die, qua Ecclesiæ
sue Titularis ad S. Susannam possessio-
nem adierat, & ad Principem Aram
assistentibus duobus magni nominis Ab-
batibus rem Divinam peregerat, lautas
dapes præfati Monasterii Monialibus
transmiserit, & paulopost in eadem Ec-
clesia Hebræum juvenem a S. Undis
levavit, imposito nomine Joannis Josephi
Pe-

Pereiræ, quem etiam suum Cubicularium dixit: pauperibus quoque in Hospitali prope Ecclesiam S. Clementis quadringenta scuta, & octoginta studiosæ juventuti in Romano Seminario submitit, pluraque alia religiosæ liberalitatis monumenta reliquit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

§. XIX.

Vschovienses Ecclesiæ interdictio Ecclesiastico subjectæ.

Ineunte Mense Novembri execrandæ malitiæ facinus Fraustadii in Polonia perpetratum est; quidam enim viginti ferme annos natus juvenis nomine Wonschiewiz Rhetorices studiosus ob delictum, nescio quale a P. Michaele Kryger scholarum Præfecto ferulæ supplicio addicebatur; id cum hic studiosus in nominis sui infamiam cedere crederet, non modo scholam frequentare neglexit, sed etiam per suos Sodales Præfecto denuntiari jussit, quod si illum vi ad Scholam pertrahere attentaret, certo certius glande plumbea ab ipso trajectum iri. His tamen minis Præfectus neutiquam territus, unacum quodam Socio ad Studiosi ædes contendit, eum ad Seminarium reducturus. Vix autem cubile ingreditur, cum Studiosus, quid rei subesset, probe gna-

Sæc. XVIII. gnarus, scelopum jam antea concisa
 A. C. 1738. giande oneratum laxat, & Præfectum
 exanimem sternit: mox autem patrato
 scelere ad proximam confugit Eccle-
 siam, indeque clam elapsus tempestiva
 fuga e Regno excessit. Criminis atro-
 citate perculsus Josephus Thaddeus de
 Kiekoy Kierski Episcopus Bolinensis
 Parricidam anathemati obnoxium de-
 clarat, omnesque Vschovienses Eccle-
 sias tam Catholicas, quam Luthera-
 nas & Calvinianas Ecclesiastico inter-
 dicto supponit, promulgato edicto
 sequenti.

*Josephus Thaddæus de Kiekrz, Kierski
 Dei & Apost. Sedis gratia Episcopus Bo-
 linensis, Suffraganeus Præpos. Cathedr.
 Sede vacante Episcopatus Posnaniensis in
 spiritualibus, & temporalibus Administra-
 tor Generalis.*

„Illustribus, admodum Reverendis,
 „Religiosis, Venerabilibus, Honoran-
 „disque Viris, Decanis Foraneis, Præ-
 „positis, Parochis, Commendariis &c.
 „in Decanatu Vschoviensi, Diæcesis
 „Posnan. constitutis, Salutem in Do-
 „mino.,,

„Magno cum animi nostri dolore
 „accepimus, quomodo paucos ante
 „dies, studiosus Joannes Wonsiewicz,
 „ex oppido Keblowo oriundus, timore
 „Dei postposito, oblitus gratitudinis
 „Pro-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

„Professoribus debitæ, instinctu mali-
 „gni spiritus ductus, in detestabilem
 „porumpens audaciam, Religiosum & ad-
 „modum Reverendum in Christo Patrem,
 „Michaelem Kryger S. I. Residentiæ
 „Presbyterum & ibidem scholarum præ-
 „fectum, ad hospitium dicti studiosi ad-
 „venientem, nihil mali evenire speran-
 „tem, in ipso introitu per explosionem
 „bombardæ pulvere, & globulis onustæ,
 „animo deliberato & præmeditato in-
 „terficere ausus est. Ne itaque dicto
 „Presbytericidæ scelus hujusmodi pa-
 „tratum impunitum transeat, aliisque
 „similia præsumptibus in perniciosum
 „vergat exemplum, Nos in talibus di-
 „spositioni Constitutionis Synodalis Pro-
 „vincialis inhærendo, eundem Pres-
 „bytericidam in sententiam Excommu-
 „nicationis Papalis ipso facto incurruisse
 „ac incidisse declaramus, ac locum,
 „ubi præfatum Presbytericidium patra-
 „tum est, necnon omnes Ecclesias,
 „tam Parochiales, quam Regulares,
 „in Decanatu Vschoviensi consistentes
 „Ecclesiastico subjicimus interdicto.
 „Quocirca significamus, & in virtute
 „S. Obedientiæ & sub excommunica-
 „tionis pœna Vobis supra scriptis exe-
 „cutionem mandamur, quatenus, ut
 „idem malefactos omnibus innotescat,
 „durante ejusmodi interdicto, a divi-
 „nis

Sæc. XVIII. „nis officiis vestris in Ecclesiis, ex
 A. C. 1738. „ceptis festis solemnioribus videlicet
 „Nativitatis, Paschæ, Pentecostes, in
 „quibus licitum erit campanas pulsare,
 „& januis apertis alta voce divina offi-
 „cia celebrare, Excommunicatis pro-
 „sus exclusis, sed interdictis admittis,
 „a longe ab Altare stantibus, cessetis.
 „Populo vero omnibus diebus Domi-
 „nicis & Festivis sono percussæ tabulæ
 „convocato, exhortatione præmissa ac
 „jejuniis indictis, causam ejusmodi
 „interdicti Nostri exponatis, & præfa-
 „tum Presbytericidam, ter pulsatis cam-
 „panis & candelis accensis ac demum
 „extinctis in terramque projectis, ex-
 „communicatum esse publice denun-
 „tietis denuntiarique curetis. Neque
 „in iisdem Ecclesiis vestris Sacramenta
 „aliqua, excepto baptismo parvulorum,
 „& pœnitentia morientium, admini-
 „strare audeatis; sepulturam ecclesia-
 „sticam omnino denegando. Quod
 „quidem interdictum & præmissa om-
 „nia volumus per vos inviolabiliter ob-
 „servari, ac per Decanatum via curso-
 „ria transmitti, & tam diu exequi, do-
 „nec aliud a Nobis habueritis in man-
 „datis. Hocce quoque Edictum ad
 „Fana tam sectæ Lutheranæ quam
 „Calvinianæ in eodem Decanatu Vſcho-
 „vienti existentia extendimus, & in
 „iis

„iisdem, stante ejusmodi Interdicto, Sæc. XVIII.
„Devotionem earundem Sectarum, pul- A. C. 1738.
„sum campanarum sub pœnis arbitra-
„riis, tum quoque apertionem forium
„ad eadem sana, sub pœna obfigilla-
„tionis eorundem, serio inhibemus.
„In quorum fidem. Datum in Cancel-
„laria Officii Administratorialis Posna-
„niensis. Die 23. Mensis Novembris.
„Anno Domini 1738. „

(L. S.)

*Josephus, Episc. Bolinensis,
Suffr. Præp. Cath. Ad-
min. Gen.*

*Mich. Antonius Medkowski,
Apostolicus Et Officii Ad-
ministr. Posn. Actuarius
Notarius.*

Postea

Sæc. XVIII. A. C. 1728. Postea tamen, cum per publicam delicti vindictam scandalum fatis reparatum crederetur, Varsoviensis Nuntius Apostolicus Posnaniensi Suffraganeo interdictum relaxandi potestatem fecit.

§. XX.

*Levis contentio inter Archiepiscopum
Colonensem & Leodiensem
Episcopum.*

Mortuo, ut retulimus, Nicolao Principe Abbate Stabulensi ac Malmædyensi Ord. S. Benedicti, die secunda Augusti Deodatus Drion nonnisi triginta annos natus in Abbatem, S. R. J. Principem & Lognæ Comitem post viginti novem Gremialium scrutationes eligebatur: Ubi autem de ejus consecratione actum erat, quædam contentio exorta est; cum enim hæc Abbatia tam ad Colonensem, quam ad Leodiensem Diæcesin sese extendat; uterque Episcopus fundatum consecrandi jus habere videbatur: Hanc suborituram esse difficultatem probe prospexerant viduatæ Abbatix Religiosi, quocirca rem summi Pontificis judicio relinquebant, qui tamen, ne Colonensis aut Leodiensis juribus quicquam derogaret, jam priori anno ad Neo-electum

Abba-

Abbatem Pontificium transmisit diploma, vi cuius Eidem (sine tamen ullius præjudicio) plenam concessit libertatem, vel Coloniensem vel Leodiensem pro sacrae inaugurationis munere seligendi: Obstrepebat tamen Episcopus Leodiensis Georgius Ludovicus Comes de Berghes, cum enim tam Stabuletum, quam Malmedya in ejus Diocesi sita & Ecclesiae Leodiensi Anno 1576. incorporata fuisset, sibi soli Abbatem consecrandi jus competere causabatur: Nec minus solide jus suum propugnabat Coloniensis Archiepiscopus atque Elector, in eo fundatum, quod hæ Abbatiæ rursus a Leodiensi Capitulo segregatæ a Maximiliano Henrico Coloniensi Archiepiscopo ad Argentinensem Episcopum translatae, & primum post pacem Rysvicensem restitutæ fuissent: nihilominus Clemens Augustus tum Archiepiscopus atque Elector Coloniensis Apostolici diplomatis reverentia permotus concessit, ut Abbas sibi a Pontifice indulta libertate plene frueretur: Eapropter hic Coloniæ profectus, die vigesima tertia Augusti a Coloniensi Archiepiscopali Suffraganeo in Domestico Ejusdem Sacello, assistentibus quatuor Abbatibus, consueto ritu consecratus est. Erat is hujus sæculi quintus Princeps Abbas;

Hist. Eccles. Tom. LXXVI.

H bas;

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Sæc. XVIII. bas; præcesserant enim Wilhelmus Egon
A. C. 1738. Princeps Fürstenbergius electus Anno
 1681. & Anno Christi 1704. ætatis vero
 septuagesimo quinto mortuus. Cui suc-
 cessit Franciscus Josephus Lotharingæ
 Princeps. qui prius Coadjutor ac de-
 mum Abbas Anno 1704. creatus obiit
 die vigesima septima Julii Anno 1715.
 annos natus nonnisi viginti sex; Suc-
 cessorem habuit Joannem Ernestum Co-
 mitem Löwensteinio - Wertheimensem
 natum Anno 1667. electum die 15. Oct.
 Anno 1715. & mortuum die vigesima
 nona Julii Anno 1731. quo anno die
 decima quinta Augusti susceptus est Ni-
 colaus, & post ipsum Deodatus, quo
 die decima quarta Januarii Anno 1741.
 fatis functo in ejus locum electus Jo-
 sephus de Nolet, qui Anno 1753. die
 decima quarta Decembris Successorem
 habuit Alexandrum de Linotte, antea
 Malmedyensem Priorem.

§. XXI.

*Conscientiæ libertas Catholicis a Fæ-
 deratis Ordinibus restricta.*

Quamvis Protestantes conscientiæ li-
 bertatem velut Trojanum suæ, ut
 vocant, reformationis Palladium a
 primo sectæ exordio in hanc usque diem
 plenis buccis crepent, illamque nec
 in

in minimo restringi patiantur, nihilominus tamen omnes in eo nervos intendunt, ut eandem libertatem Catholicis quavis data vel accepta occasione adimant, vel saltem imminuant: Ejus rei exemplum hoc anno rursus dedere Calviniani Belgii Ordines: Quamvis enim aliquot abhinc annis ob Gallicum bellum Hollandi limitaneas Urbes juxta tractatum, quem repagulorum seu *Barriere* vocant, Anno 1715. in initum suis præfidiariis copiis munire haud possent, confecta tamen pace rursus hoc anno easdem Urbes ac præcipue Namurcum Hollando milite firmarunt: In ea legione nonnulli erant Centuriones, Vexiliferi &c. Calviniani, qui tamen, cum uxores Religione Catholicas ducerent, earum hortatu, agnitioque errore eandem fidem professi sunt. Id ægerrime habuit Namurcenses Prædicantes, qui datis ad Fœderatos Ordines Hagam Comitum literis querebantur, non modo Namurcenses sed ceteros Hollandicarum Urbium Præfidiarios sæpe per conjugum suarum sollicitationes ad Catholicorum Sacra transire, ni ergo tam periculoso pravitate exemplo tempestive obvietur, timendum esse, ne plures adhuc, præsertim juvenes, aliunde in Religionis suæ rebus parum instructi, posthabito

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Dei timore pariter fidem suam ejura-
rent, ac inordinatas suas cupiditates
sequerentur: proin eos censuisse, ne-
cessarium omnino fore, Fœderatos Or-
dines de hac corruptela certiores red-
dere, ut huic malo efficax opponerent
remedium. Hi de oblata Catholicos
vexandi occasione læti mox edictum
promulgarunt, quo in vim communem
ac perpetuæ legis omnibus, qui sub
Batavæ Reipublicæ signis militarent,
& militiæ adscripti Calvinianam Reli-
gionem professi fuissent, severe inhibi-
tum, ne matrimonia cum Catholicis
inirent, aut ad Romano-Catholicam
Religionem transfirent, secus confectum
exauctorandi. Hoc edictum publicis
typis vulgatum ad omnes Provinciarum
Præfectos, Governatores, & Tri-
bunos mittebatur. En egregium Cal-
vinianæ tolerantiaæ illius ævi monu-
mentum erga Catholicos! E contrario
iisdem Ordines hoc ipso anno demon-
strarunt, quod erga eos etiam, quos
velut sectarios detestantur (dummodo
non sint Catholici) tolerantiaæ spiri-
tumentur; publico enim edicto statu-
erunt, ut omnes Ecclesiæ, Nosocomia,
Orphanotrophia, aliæque piæ funda-
tiones, quæ pro Protestantibus erectæ
sunt, vel erigentur, ab omnibus tan-
solitis, quam extraordinariis oneribus
vesti-

vestigalibus &c. omnino immunes sint, Sæc. XVIII
 hæc quoque gratia *ad ipsos etiam Me-* A. C. 1738.
nonistas extendatur, dummodo hujus
 exemptionis literas, ubi ejusmodi Do-
 mus fuerant erectæ, obtinuerint.

§. XXII.

*Varia pro Religionis Catholicæ
 incremento.*

Cum Serenissimus Carolus Albertus
 Bavarix Elector velut hæreditario
 Majorum suorum jure avitæ Religionis
 propagandæ ardorem, hæresumque
 odium alte imbibisset, maximam etiam
 curam eo impendit, ut ejus subditi a
 cujuscunque sectæ veneno & seductio-
 nis periculo præservarentur; eo fine
 in omnibus ditionibus hoc anno die
 vigesima secunda Septembris edictum
 promulgari jussit, vi cujus cunctis Ba-
 varix subditis severe inhibitum, ne fi-
 lios suos aut filias eorum, qui alterius
 quam Romano - Catholicæ Religionis
 addicti sunt, ad servilia ministeria elo-
 cent, illis vero, qui sese ejusmodi ser-
 vitiis jamjam addixissent, ad patriam
 reverti, injunctum est: Porro hujus
 edicti summam huc referre operæ
 pretium videtur; primo igitur præce-
 ptum, ut Parochi bis in anno scilicet
 in festo Purificationis B. V. & S. Jacobi

H 3 vel

Sæc. XVIII. vel ex Cathedra vel in aliis publicis
 A.C. 1738. cætibus hoc edictum prælegant, ac
 subditos serio hortentur, ne ullus vel
 famulatus caussa, vel mutandi Domi-
 cillii gratia sine legitimi sui Superioris,
 & Parochi loci præscitu emigrare au-
 deat, sique aliquos patria excedere,
 necessarium videretur, non sint sexde-
 cim annorum minores, sint vero in
 necessariis fidei rebus probe instructi,
 & antequam discedant, prius fidei pro-
 fessionem ipsis a Parocho rite expo-
 sitam emittant, & tunc demum a Ma-
 gistratu attestatum de concessa exce-
 dendi facultate, & a Parocho testimo-
 nium de ejus Religione & moribus
 Agenti vel illius loci, quo contendunt
 Prætori consignent. Parentes vero,
 Tutores & Cognati nullatenus permit-
 tant, ut eorum clientes ad Acathe-
 licorum scholas, vel Aatholicos o-
 pificiorum Magistros mittantur; ur-
 bium vero & pagorum Prætores &
 Ludimagistri serio invigilent, ut hi
 S. Catecheses diligenter frequentent,
 & hac in re delinquentes præcipue
 Patres familias si qui subditos
 suos ad hæc Religionis exercitia
 compellere neglexerint pecuniaria
 mulcta puniri curent, cujus medietas
 Ludimagistro cedat, altera pars in
 coemendis munusculis ad remuneran-
 dos

dos diligentes juvenes impendantur. Sæc. XVIII.
 Eo fine Parochi frequenter catecheses A. C. 1738.
 & Conciones Catholicas habeant,
 nec ullas ad matrimonium admittant,
 nisi in fidei articulis rebusque ad sa-
 lutem pertinentibus probe instructi re-
 periantur.

Quoniam vero præcipue ancillæ
 aliæque mulieres luxus gratia, aut li-
 berioris vitæ studio ad extera Acathe-
 licorum loca frequentius emigrasse, &
 quasdam a Religione Catholica unice
 salvifica ad fœdam defectionem promif-
 sis, donis, dolosisque suggestionibus
 abductas fuisse compertum esset, hinc
 sancitum. I. Ut aliæ omnes innuptæ
 (nisi fixum domicilium in locis Acathe-
 licis habeant, vel ibi Catholicis inser-
 viant) a suis Parentibus, Tutoribus
 & Magistratibus intra annum ad pa-
 triam revocentur.

II. Injunctum quoque Præfectis &c.
 ut eorum, qui emigrandi facultatem
 petunt, nomina, Parentes, Agnatos,
 emigrandi causam, tempus & locum
 sedulo annotent, & locorum Parochi
 emigraturos serio adhortentur, ipsos
 etiam extra patriam Religionis suæ
 præcepta exacte observare obstrictos
 esse.

III. Iisdem præcipitur, ut ad mixtæ
 Religionis loca transire petentibus sub-
 scri-

Sæc. XVIII. scriptum clausumque testimonium de
 A. C. 1738. eorum nomine, caussa &c. tradant,
 emigrantes vero illud Deputato ad id
 Agenti consignent, duntaxat apud Ca-
 tholicos opificium vel famulitium exer-
 ceant, nec in illis locis itinerantes diu
 morentur, in quibus Missam in diebus
 festis audire & certa Religionis Catho-
 licæ exercitia obire præpedirentur.
 Ratisbonæ autem & Augustæ, aliis-
 que mixtæ Religionis locis sedulo Cor-
 rones Catholicas, Sacramenta &c.
 frequentent, schedam de peracta Con-
 fessione Paschali constituto Agenti tra-
 dant, & si in Catholicæ Religionis exer-
 citio ab A catholicis molestarentur, ab
 eodem opem petant.

IV. Tales Agentes seu Religionis
 Commissarii in hoc edicto tam pro Au-
 gustana, quam Ratisbonensi, Kaufbu-
 rana, Memmingana, Nordlingana,
 Dünckelspilenfi, Oettingana, & Onol-
 dina Urbibus designarentur.

V. Sancitum est, ut qui Augustæ
 vel in aliis extra patriam locis agentes
 schedam Baptismalem, hæreditatem
 &c. petituri revertuntur, Agentis te-
 stimonium authenticum de moribus,
 de caussa petendi ejusmodi literas, &
 an apud Catholicos opificium suum
 exercent, vel Catholicam matrimonio
 sibi jungant &c. secum deferant.

VI. Lo-

VI. Locorum Præfectis injunctum Sæc. XVIII. A. C. 1738.
 est, ut si deprehenderit, quosdam
 vel sine impetrata facultate emigrasse,
 vel scriptam emigrandi facultatem
 Agenti non tradidisse, nec Eidem sche-
 dam peractæ Confessionis & commu-
 nionis testem consignasse, hos per suos
 Parentes, Curatores &c. ad obedien-
 tiam compellere studeant.

VII. Si vero compertum fuerit,
 quosdam ex propria malitia Catholico-
 rum Sacris non interesse, Sacramenta
 nunquam vel rarissime frequentare,
 Acatholicam ducere, a fide deficere
 velle vel jam defecisse, Præfecti, si se
 nihil posse proficere credunt, rem ad
 Consilium Ecclesiasticum deferant.

VIII. Cautum est, ut ex Acatholi-
 corum terris reduces, ultra mensem
 in patria subsistere aut domicilium figere
 non permittantur, nisi coram Parocho
 prius de sua religione rationem red-
 diderint, aut legitimum desuper testi-
 monium attulerint.

IX. Præfectis injunctum, ut saltem
 semel in anno Serenissimum Electorem
 speciatim de observantia hujus edicti
 certiosem faciant, & præcipue de se-
 quentibus hisce punctis rationem red-
 dant. 1. Quinam illo anno extra pa-
 triam abierint? 2. quot illo anno sacram
 Confessionem & Communionem neg-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

lexerint? 3. quinam literas Baptismales, vel pro adeunda hæreditate &c. testimonia receperint, ea vero Præfecti Serenissimo exhibeant. 4. Quænam obstacula in exequendo hoc edicto occurrerint, & quænam remedia ad subditos in Catholica fide extra patriam conservandos magis conducant? 5. Studiorum schemma pro instituenda juventute Bavara, an & qualiter a Ludimagistris in Urbibus & pagis observetur, rationem reddant?

X. Denique statutum, ut ex pinguioribus Ecclesiis salaria Ludimagistorum augeantur, ea lege, ut hi pueros pauperes gratis instituunt, & Decani ac Parochi juventutem vel in communi, vel sigillatim in Christianæ fidei præceptis hora destinata instituunt, & scholas visitent: Omnes autem omnia mandata jamjam edita circa Ecclesiarum frequentationem in diebus festis, circa blasphemandi, pejerandi &c. consuetudinem, circa librorum hæreticorum venditionem, detentionem, divulgationem &c. & circa matrimonia Catholicorum in locis suspectis contrahenda, sedulo observari curent &c.

Sic Serenissimus hic Elector immortum suum Religionis Catholicæ studium, & singularem curam pro æterna
sub-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

subditorum salute luculento hoc pietatis monumento testatam reddidit, cum autem præclarum Boici generis perenne depositum semper fuerit excellens honor ac cultus B. V. Mariæ, ita die undecima Junii unacum Coniuge sua Lauretanam Virginem & S. Antonium Patavinum religiosissime invisit, appensis munificæ suæ pietatis anathematis: dein in patriam reversus, Ettalensem Auxiliatricem veneratus est, inde ad Oettinganam progressus, ibidem argenteam statuam obtulit, cujus pondus gravitatem hæreditarii octennis Principis sui æquabat. Die autem decima sexta Junii serenissima Belgii Gubernatrix Maria Elisabetha cum frequenti Comitatu sacram peregrinationem ad B. V. de Montaigu instituit, ibidemque, voti exsolvendi gratia argenteam lampadem affabre elaboratam & sexcentorum septuaginta unciarum pondere insignem dono reliquit. Pari etiam Religionis fervore Philippus V. Hispaniarum Rex incensus omnibus Monasteriorum Superioribus injunxit, ut ad Insulas Philippinas & Peruanum Regnum Viros Apostolicos ablegarent, qui insuperhabita dirissima vexatione Infideles ad veræ fidei agnitionem perducere, captosque Christianos ab inhumano servitutis jugo liberare con-

ren-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738

rentur: nec monito optatus defuit successus; Patres enim, qui a Redemptione nomen habent, Mense Junio centum sexaginta sex Christianos, qui apud Barbaros Algerianos diu in carceribus hærebant, lytro redemptos Carthagenam feliciter reducebant.

In Galliis quoque Calvinistarum conversioni strenue insudatum est, atque ex iis celebris P. Leo ex Ordine Carmelitarum, qui jam plusquam octodecim Sectarios ad fidem Catholicam reduxerat, hoc quoque anno die vigesima octava Martii Parisiis in sui Monasterii Ecclesia quemdam Nobilem Hugonottam patria Nemaufensem ejurato errore in gremium Catholicæ Ecclesiæ recepit. Pariter hoc anno tres Halberstadienses Lutherani posita contumacia sese suavissimo Ecclesiæ jugo subdiderunt, tam impotenter ringentibus Prædicantibus, ut ex iis Joannes Christianus Michaelis Ecclesiæ ad S. Martinum Pastor, ut invalescentem a Luthero deficienti ardorem sisteret, proxima die Dominica ad suos declamationem haberet, in qua Lutheri sectam esse antiquissimam (*nempe duorum sæculorum*) quoad tenus Divinam, perfectam (*seu potius omni ferme anno magis expolitam*) & non nisi S. Literis (*a Luthero mutilatis*) iniuxam esse jactitabat. Hanc suam Concio-

nem

nem typis edidit, mox tamen illam quidam Erfordiensis Monachus, ac Theologiæ Professor vera facti specie fideliter enarrata, confutavit, eique luculenter ostendit, quod ad fulciendam suam sectam plurima falsa Catholicæ Religioni perperam pro more affixerit: Hanc tamen præfati Professoris apologiam idem Præco refellere conabatur, edito Brunsvici libello, cui titulus: *Responsum ad calumniosum scriptum Anno 1738. Erfordicæ impressum*, ubi etiam declarat, Berolinensem quemdam Doctorem pariter in confutando Professoris libro desudare: Ita nempe de Religione Catholica notum est, quod ubique ei contradicatur: Rogamus autem, ut attendatur, quinam fuerint, qui ei ubique contradixerunt, & quænam sit illa secta, cui ubique jam Apostolorum tempore contradicatur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

§. XXIII.

Gravis Turcarum vexatio in Catholicos.

Sub idem ferme tempus Turcæ in Ægypto insanis furiis in Catholicos debacchati sunt, occasione inde sumpta, quod Patres Franciscani, qui in Urbe Cairo jam a multis retro sæculis habi-

Ab. t. 28.
v. 22.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

habitant, Mense Junio anni prioris, destructo veteri ac ruinæ proximo Conventu suo ampliorem erexissent: Nondum hæc fabrica ad culmen erat perducta, cum hujus ditionis Prætores, & Ottomanicæ legis Magistri mandata darent, ut hoc ædificium penitus dirueretur; præterquam enim, quod hi Christianos & præsertim Sacerdotes odiis innatis atque tralatitiis ad usque perniciem insectarentur, ægerrime ferebant, quod hi Patres sola Sultani concessione freti, sædam Cairensis Bassæ & Poparum ingluviem ac sitim profuso auro satiare neglexissent: Ad horum ergo jussa mox Ægyptii, gens prædas ac latrocinia jam ex antiquo velut artem exercere assueta, turmatim accurrunt, & bipennibus, uncis, & ascis Conventum intra breve temporis spatium evertunt, in acervum lapidum convertunt, solo æquant. Hæc, ubi Ludovicus XV. Franciæ Rex compererat, mox suo in Ottomana Aula Legato negotium dedit, ut de barbara hac violentia apud Bassam vehementer quereretur, & tam ipse, quam Gallicus Consul, qui Cauri agebat, apud Sultanum, hujusque Provinciæ Rectorem omni virium contentione agerent, ut præfatum ædificium ex integro restauraretur: nec inutilis erat Gallici

Ora-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Oratoris importunitas: Mahomet enim hujus nominis quintus Turcarum Imperator Patribus Franciscanis literas proprio chirographo subscriptas dedit, vi quarum plenam eis ædificandi facultatem concessit: Attamen hoc Sultani mandato Cairensis Bassæ feritas cicurari haud poterat, quocirca Patres ipsum ingenti pecuniarum summa ad sua vota inclinare moliebantur, non sine prospero successu; auro enim delinitus, quod agrestri pertinacia diu negaverat, spe pinguioris doni lubenter concessit. Datur ergo novæ fabricæ initium, occupantur omnium Christianorum manus, comportantur illico lapides, ligna, & calx subacta, unde & connitentibus indefesso lacertorum motu servitiis vix non totum exurgit ædificium: Et ecce! præter omnium expectationem die vigesima sexta Januarii Poparum jussu princeps Moschea seu Fanum occluditur, certum proximi assultus popularis signum. Hoc igitur velut classico excitati plusquam octingenti Prædones velut lymphati confluunt, ac fustibus, cultris & sclopetis armati primo Gallorum, postea Venetorum Palatium adoriuntur, Ecclesiæ fores vi effringunt, sacra vasa, ornamenta, & quicquid rabida cupiditas in manus dederat, diripiunt, Sa-

gram

Sæc. XVII. A.C. 1738. cram Hostiam pedibus conculcant, & quicquid infernalis impietas, & inhumana rabies suggesserat, attentant, omnique crudelitatum genere manus suas contaminant. Hæc inaudiens Bassa, cum contemptum Sultani mandatum capite luendum vereretur, Janissaros in furibundos emittit, illosque dissipat, ac in fugam agit: Franciscani autem, qui fervente tumultu in Gallici Consulis ædibus inter continuos mortis angores delituere, tandem prorepentes in ruinis veteris novique Conventus habitare cogebantur, pacatiora tempora sibi per potens Gallix Regis patrociniū præstolantes. Nec magis tranquilla aura Catholicis adspirabat in Albania Ottomanico Imperio subiecta; cum enim Turcæ Cæsareo bello impliciti, hos populos Carolo VI. Imperatori admodum addictos suspicarentur, eos variis affecere molestiis, ac præcipue eorum Patriarchæ insidias struxerunt, quas tamen ipse tempestiva fuga elusit, Viennam delatus: Opportuno tempore paulo ante die septima Aprilis ibidem Comnenus Palæologus decesserat, qui ex postremis Orientis Imperatoribus ortum trahens, de successionis jure in Ottomanicum Imperium contendebat, ac propterea suæ securitati consulens per plures annos

annos Viennæ Cæsareis sumptibus Sæc. XVIII.
 alebatur. Hoc igitur fatis functo, lo- A. C. 1738.
 cus Viennæ aperiebatur Albanensi
 Patriarchæ, qui a quatuor Austriacæ
 gentis Præsulibus, ac tribus Nobilibus
 ad Caroli VI. alloquium introduceba-
 tur, cui etiam pientissimus Imperator
 annuam pensionem benigne pollicitus
 est, donec sedatis belli tumultibus de-
 tuto in suam Diæcesin reditu satis pro-
 spectum fuisset.

§. XXIV.

*Josephus Princeps de Ragozy a
 Papa anathemate percussus.*

Belli minus prospere contra Turcas
 gesti causa & culpa a non paucis
 rejiciebatur in Friderici Henrici Co-
 mitis de Seckendorff Cæsarei Bellidu-
 cis sectam Austriacæ felicitati invidio-
 sam, ab aliis vero in turpem ejus quæ-
 stum; quocirca Viennæ tertia Novem-
 bris die a duodecim militibus & tribus
 Officialibus custoditus hæsit, eique per
 Sallernium & Ruffsteinium Comites
 omnia ejus scrinia Imperiali sigillo ob-
 serata fuere: Mense autem Decembri
 cognoscendæ huic causæ datum est
 initium, deputatis ad id Comitibus
 Harrachio, Wurmbrandio & Corduba
 Cæsareis Belliducibus & Kesslerero, Arn-
Hist. Eccles. Tom. LXXVI. 1 ber-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

bergio ac Felzero Bellici Senatus
Confiliariis, quibus a secretis erat Zep-
penburgius: Ferunt quidem, Secken-
dorffium allata accusationum capita
diluisse, certum tamen est, illum a
Viennensi custodia in Græcensem at-
cem abductum fuisse, ut a populi im-
potenti ira in eum exardescens vio-
lencia tempestive eriperetur. Nec pa-
rum quoque ad improperum hujus Bel-
succellum contulere perfida Josephi Ra-
gotfii Principis molimina: Natus hi-
erat ex perillustri quidem, infaustissimam
tamen stirpe; jam enim ejus Abavæ
Georgius I. Transylvaniæ Princeps
Anno 1620. rebellibus Bohemis & An-
no 1632. Sacris Imperii hostibus arma
sua contra Cæsarem conjunxerat
ejusque Filius Georgius II. Turcarum
Suecorumque ope Hungariæ libertatem
a Cæsare oppressam caussatus, hoc Re-
gnum invasit, ac tandem ab ipsis Tur-
cis magna clade multisque vulneribus
affectus Varadini die decima octava
Maij Anno 1660. miserrimus quidem
Catholicus tamen obiit, relicto Filio
Francisco Ragotfio, qui paternæ rebel-
lionis hæres Hungariam misere deva-
stavit, & iteratæ seditioni contra Cæ-
sarem irretitus, intercedente ejus Matræ
apud Imperatoris aulam bene merita
veniam obtinuit, & nonnisi triginta
septem

septem annos natus Anno 1681. decessit. Sæc XVIII.
 Filium reliquit quinquennem Fran A. C. 1738
 ciscum Leopoldum Ragotsium, qui ab
 Emerico Teckellio Comite, cui Fran-
 cisci Mater nupserat, educatus jam a
 teneris rebellionis venenum hauserat:
 Anno tamen Christi millesimo sexcen-
 telimo octogesimo octavo unacum Matre
 sua captus Viennam abducebatur, ubi
 ab Imperatore Leopoldo, qui ejus quo-
 que Tutor esse dignatus est, perbenigne
 exceptus, suadentibus Collonitsio Car-
 dinale & Comite Czakyo Neohusium
 Bohemiæ Urbem literis erudiendus
 mittebatur; emenso autem studiorum
 cursu octodecim annorum juvenis Ca-
 rolinam Amaliam Hasso-Rhenofelsen-
 sem sibi connubio junxit, demum Ma-
 jorum suorum vestigiis insistens, anno
 Domini millesimo septingentesimo ad-
 versus Cæsarem cum aliis Hungariæ
 Proceribus conspiravit, ab ipso tamen
 Amico suo Longevallio Pro-Centu-
 rione proditus, ac proprio chirographo
 convictus Neostadiensem in arcem ca-
 ptivus deducebatur; inde vero, cor-
 rupto custodiæ Præfecto, fuga elapsus
 in Poloniam contendit, ubi cum Be-
 renzenio Comite rebellionis socio nova
 perdendæ patriæ consilia excoxit, ac
 biennio post in Hungariam cum suis
 effusus post iteratas clades in Poloniam

Sæc. XVIII. rursus aufugere coactus est, tandem
 A. C. 1738. vero vi pacis Passarovicensis in Turcia
 subsistere permissus, exul in Ponto Eu-
 xino miseram vitam egit, donec sexa-
 ginta novem annos natus, anno hujus
 sæculi trigesimo quinto, semper in fide
 Catholica constans, propria tamen culpa
 semper infelix mundi theatrum reliquit.
 Porro Josephus ejus Filius natu major
 percepto Patris obitu Neapoli in Gal-
 lias ad Conjugem suam Bethuniam
 profugit; anno autem hujus sæculi tri-
 gesimo sexto a Bassa Osmanno seu Bon-
 nevallio infami illo Apostata, ex Gallis
 Constantinopoli pergere rogabatur,
 facta spe, quod Imperatore Turcicis
 armis presso ipse Sultani suppetiis au-
 ctus, Transylvaniam facili negotio re-
 cuperare posset, dummodo Religioni
 Catholicæ nuntium mittere, & Otto-
 manicæ superstitioni nomen dare vellet.
 Detestabatur quidem juvenis Princeps
 apostasiam, ambabus tamen ulnis ex-
 cepit oblatam recuperandi Principatus
 occasionem. Igitur anno sequenti Sul-
 tanum inter & Ragotsium solemne eri-
 gitur pactum, vi cujus hic Transylva-
 niæ Princeps & Hungariæ Dux declar-
 ratus erat. Tam ampla spe ebrius, ac
 die duodecima Septembris cum ingenti
 pompa Constantinopoli ingressus, Wi-
 dinum contendit, ubi editis literis suam
 agendi

agendi rationem vindicare, omnesque Sæc. XVIII.
 Christianos Principes ad Hungariam A. C. 1738.
 a Cæsaris jugo liberandam sollicitare
 præsumpsit; cum vero horum nullus
 Orator (excepto Kalkoeno Hollandiæ
 Legato) Ragotsii literas ad Principes
 datas acceptare vellet, Hungaros &
 Transylvanos publico diplomate die vi-
 gesima octava Januarii hujus anni ad
 suas partes & defectionem pertrahere
 nitebatur; aucto demum suorum nu-
 mero in Transylvaniam unacum co-
 piofo Turcarum agmine irrupit, sed
 iterato repulsus, & in prælio graviter
 vulneratus, Widinum usque retroce-
 dere compulsus est. Paulopost a qui-
 busdam Transylvaniæ Proceribus con-
 flatæ seditionis fociis revocatus, suas
 que vires parato rebellium agmini jun-
 gens, per Hazagenfes Alpium fauces
 in Principatum penetrare moliebatur:
 attamen tempestive detecta conjura-
 tione per Cæsareum edictum propter
 læsæ Majestatis ac perduellionis cri-
 men tanquam publicæ pacis perturbator
 & patriæ hostis ad mortis supplicium
 die vigesima nona Aprilis damnatus
 est, adeo, ut a quovis impune capi
 aut trucidari posset, eique, qui vivum
 decem, qui mortuum sex millium flo-
 renorum pretium esset constitutum.
 His tamen minime territus Ragotsius,

Sæc. XVIII
A. C. 1738.

Widini Turcico præsidio tutus, vicissim publico proclamate decem aureorum millium mercedem illi promissit, qui ei Lotharingiæ aut Etruriæ Ducis Caput abscissum offerret, nec his contentus, Turcas incitavit, ut Semendriam inopino impetu interciperent, trucidatis omnibus præsidiariis: Ipse vero cum exercitu viginti millium Orsovam obsidere cæpit, Turcis autem Corneæ cæsis, pedem referre coactus ad supremum Vesirium confugit.

Tot ausibus Christiano Principe ad eo indignis vehementer irritatus Pontifex, urgente Carolo VI. Imperatore die quinta Septembris Ragotium piarum communionem eiectionem palam declaravit, promulgata hanc in rem sequenti Constitutione.

Clemens Episcopus, Servus Servorum, ad perpetuam rei memoriam.

„Romanus Pontifex ab Alto in specula militantis Ecclesiæ super gentes & Regna constitutus, ut Vicarius Christi in terris Dominicum gregem sibi in Persona D. Petri commissum pascat, custodiat ac tueatur, jure merito ad fidelium ædificationem & infi-

„infidelium extirpationem cunctas Apo- Sæc. XVIII.
 „stolicæ potestatis vires impendere A. C. 1738.
 „debet, & contra Turcarum perfidiam
 „gladium justæ ultionis stringere, &
 „supremæ potestatis sibi a Deo traditæ
 „severitatem exercere tenetur.

„Cum autem non sine magno animi
 „mærore tam ex relationibus fide di-
 „gnis, quam ex publica fama percepe-
 „rimus, & ex nostra voluntate, ac
 „mandato post factam inquisitionem per
 „dilectum Filium nostrum Prosperum
 „Columnam generalem Apostolicæ Ca-
 „meræ Auditorem ad evidentiam ma-
 „nifestum sit, quod gravi ac periculoso
 „bello inter dilectissimum Filium no-
 „strum Carolum, Romanorum Impe-
 „ratorem Electum, Catholicum Hispa-
 „niæ Regem & Turcas Crucis Christi
 „inimicos exorto, Josephus Ragotsius
 „defuncti Francisci Filius, in reprobum
 „sensum datus contra Christianam Re-
 „ligionem & præfatum Regem Caro-
 „lum, electum Imperatorem perniciofa
 „consilia cuderit, & Transylvaniæ Prin-
 „cipatum atque Hungariæ Regnum in-
 „vasurus, variis ac iniquis promissis &
 „conditionibus sollicitatus, cum Tur-
 „cico Tyranno impium foedus inierit,
 „& speciatim cum eo convenerit, ut si
 „præfatum Regnum, Provincias, &
 „Regiones armis suis, aliorumque sup-

Sæc. XVIII
A. C. 1738

„peditatis auxiliis occupaverit, illas
 „arces & loca unacum eorum territoriis
 „& appertinentiis vi parta & occupata,
 „quæ Ottomanico Regno vicina sunt,
 „Tyrannicæ potestati & Imperio assera
 „remaneant. Insuper pollicitus est
 „idem Josephus, quod tam ipse, quam
 „ejus Successores in perpetuum Tur-
 „cico Tyranno conjuncti, ac eidem sub-
 „jecti, omniumque suorum hostium ho-
 „stes futuri sint, & quotiescunque vel
 „in bello, vel alia quacunque de causa
 „& occasione id necessarium visum fue-
 „rit, proprio ære in præfato Transyl-
 „vanicæ Principatu & Hungariæ Regno
 „milites conscribere, & ad juvandos
 „perfidos Christiani nominis hostes at-
 „que ad exequenda perversa eorum
 „molimina non modo validum exerci-
 „tum instruere, sed & octoginta Tur-
 „carum millia, durante bello & exi-
 „gente necessitate in præfato Regno &
 „Provinciis alere & retinere vellent.
 „Alia insuper impia, injusta & Chri-
 „stiano Nomini injuriosa, necnon ani-
 „marum saluti & Christianis Principibus
 „ac ditionibus noxia iniit fœdera, pacta
 „& promissa. Cum ergo hæc & plura
 „alia omnibus Nationibus sint manifesta
 „ac notoria, ac plurium testimoniis
 „ita firmata, ut nullo pacto negari,
 „excusari, aut confutari queant, hinc
 „Nos

„Nos, quibus ex commisso supremi
 „Apostolatus officio competit anima-
 „rum saluti & Christianorum Regno-
 „rum indemnitati prospicere, cum ejus-
 „modi impia & abominanda facinora
 „& scelera non sine maxima fidelium
 „offensione patrata, impunita permit-
 „tere non possimus, aliunde vero in
 „Christianorum armis contra juratum
 „communemque hostem, promoven-
 „dis, necnon in fovendis piis præfati
 „Caroli Regis consiliis pro Religionis
 „Catholicæ incremento susceptis no-
 „strum Sedisque Apostolicæ beneplaci-
 „tum, opemque omni quo possumus
 „modo, auxiliante Deo præstare intenti-
 „simus, hinc habita super his cum Ve-
 „nerabilibus Fratribus nostris S. Ro-
 „manæ Ecclesiæ Cardinalibus prævia
 „deliberatione matura, de ipsorum Fra-
 „trum consilio, quamvis jam dudum
 „contra eos, qui talia agunt, per Ge-
 „neralium Conciliorum decreta & Apo-
 „stolicas tam nostrorum Prædecessorum
 „Constitutiones, quam per nostras, præ-
 „sertim per Bullam *in Cæna Domini*
 „quotannis promulgari solitam sat su-
 „perque provisum sit, nihilominus ite-
 „rum nomine Dei Patris omnipotentis,
 „Filii, & Spiritus sancti, necnon au-
 „ctoritate SS. Apostolorum Petri &
 „Pauli & nostra Josephum Ragotsium

Sæc. XVIII.
 A. C. 1738.

Sæc. XVIII. „defuncti Francisci Filium, ceterosque
 A. C. 1738. „omnes ejus complices, adhærentes,
 „fautores, consiliarios & sequaces, cu-
 „juscunque status, gradus aut digni-
 „tatis sint, qui nefandis ejusmodi acti-
 „bus opem, consilium, vel auxilium
 „dederunt, vel daturi sint, excommu-
 „nicamus, anathematifamus, & dam-
 „namus: omnibus quoque Christi Fi-
 „delibus sub pœna excommunicationis
 „aliisque in *Cæna Domini*, vel aliis pœ-
 „nis & sententiis per alias Constitutio-
 „nes Apostolicas latis inhibemus &
 „prohibemus, ne cum ipso, aut cum
 „ejus complicibus aut sociis ullum ne-
 „gotium, commercium, familiaritatem,
 „confortium &c. habeant, sed sicut in-
 „fidelibus, ita nec ipsis quoque arma
 „equos, ligna, annonam & bellica in-
 „strumenta deferant, aut transmitti cu-
 „rent, nec vel ab ipsis transmissa reci-
 „piant, nec illis, qui talia audent
 „opem, consilium aut favorem palam
 „vel secreto, directe vel indirecte sub-
 „quocunque prætextu per se vel per a-
 „lium aut alios, quomodolibet præ-
 „stent, sed potius illos tanquam ex-
 „communicatos, anathematifatos, ab-
 „scissos, damnatos & publicos fidei
 „hostes omnino abominentur: Hic enim
 „Filius perditionis cum suis sociis &
 „sequacibus partem habeat cum impiis
 „sibi

„sibi fædere junctis: & qui eorum per-
 „niciem per scelerata consilia promovit, Sæc. XVNL.
 „segregatus sit a Christianorum con- A. C. 1738.
 „sortio: quique in eorum ruinam con-
 „sensit ac conjuravit, in perpetuum ab
 „Ecclesia Dei exclusus & segregatus
 „maneat. Eapropter Venerabilibus
 „nostris Fratribus, Patriarchis, Archi-
 „episcopis, Episcopis, sicut & dilectis
 „nostris Filiis Abbatibus, Prioribus,
 „Præpositis, Decanis, Archi-Diaconis,
 „Archi-Presbyteris, Plebanis, Recto-
 „ribus, aliisque Prælati Ecclesiarum
 „& Monasteriorum, eorumque Vica-
 „riis, necnon Capitulis & Conventibus,
 „Ecclesiis & Monasteriis, ceterisque
 „Ecclesiasticis, Sæcularibus & Regu-
 „laribus omnem & singulorum Ordi-
 „num præsertim in Hungariæ Regno
 „& Transylvaniæ Principatu aliisque
 „vicinis ac finitimis Regnis, Provin-
 „ciis, regionibus & locis in virtute
 „S. Obedientiæ præcipimus & manda-
 „mus, ut ipsi & quivis eorum in par-
 „ticulari, si per præsentem desuper re-
 „quisiti fuerint, præfatum Josephum,
 „omnesque suos complices, fautores
 „& sequaces, observatis solitis cære-
 „moniis & Ecclesiæ ritibus tanquam
 „excommunicatum sæpius denuntient,
 „& ab aliis denunciari faciant, ut hi
 „ab omnibus vitentur & abhorreantur,
 „do-

Sæc. XVIII
 A. C. 1738

„donec præfatus Ragotius, ejusque
 „socii ac sequaces resipuerint, & ab
 „impiorum consortio & societatem re-
 „cesserint, & seriam de patris poeni-
 „tentiam egerint, ac demum a Nobis
 „solis (excepto articulo mortis) vel ab
 „aliis, quos specialiter deputaverimus
 „impertiendæ absolutionis gratia di-
 „gnos sese reddiderint &c. Hoc di-
 „ploma eadem die in consuetis Romanæ
 Urbis locis publice affixum Princeps
 Ragotius eo ipso tempore recepit, quo
 unacum supremo Vezirio e castris re-
 dux, Constantinopolin pergere para-
 bat, ibidemque cum Gallico apud Au-
 lam Turcicam Legato Marchione Vil-
 lanovano, supremo Vezirio & Basso
 Osmanno seu Comite Bonnevalio de
 duris futuræ pacis conditionibus Cæ-
 sari præscribendis consultabat. At
 hoc ipso anno nondum evoluto vastissi-
 mis suis spebus ac consiliis immortuus
 Charnawodæ periit, anno ætatis suæ
 trigesimo octavo die decima septima
 Novembris. Princeps erat, si ab hære-
 ditaria rebellionis labe immunis fuisset,
 ob animi fortitudinem, bellicæ rei ex-
 perientiam rarasque naturæ dotes Prin-
 cipatu supremo dignissimus, propria ta-
 men culpa, & inconsulto in Cæsarem
 odio ad vile Turcarum mancipium red-
 actus. Ita nempe apes leviter irritatæ,
 dum

dum innocuistemere aculeum infigunt, hoc ipso sese mellificio prorsus ineptas reddunt, ac demum pereunt.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

§. XXV.

Diversæ Clementis XII. summi Pontificis Constitutiones.

Præter hanc Constitutionem adversus Ragotsum editam summus Pontifex hoc item anno varia alia promulgari jussit decreta, & quidem die decima quarta Martii Congregationi & Collegio S. Familiæ Christi extramuros Civitatis Neapolitanæ erecto, eorumque Ecclesiæ, & Alumnis ad preces Matthæi Ripæ fundatoris indulgit, ut privilegia, gratias, indulgentias atque exemptiones cum Congregationibus Oratorii S. Philippi Nerii & Piorum Operariorum communes habere possent: Nec his contentus Pontifex, eidem quoque Collegio concessit eadem privilegia, quæ olim Urbanus VIII. Papa Alumnis & Convictoribus Propagandæ fidei indulsset. Ut autem Clemens in suis Statibus luxum temperaret, simulque suæ ditionis Mercatoribus confuleret, die decima quinta Martii statuit, ut deinceps pro sericis mercibus, quæ ex alienis ditionibus intra Statum Ecclesiasticum invehuntur,

tur,

Sæc. XVIII. tur, vectigal decem scutorum pro quo-
 A. C. 1738. libet centenario imponatur:

Quamvis Pontifex ejusque Præde-
 cessor Clemens XI. jamjam singularibus
 favoribus Ulyssiponensem Ecclesiam
 Patriarchalem auxisset, nihilominus
 tamen hoc quoque anno ejusdem Ec-
 clesiæ Dignitatibus & Canonicis tunc
 viventibus die vigesima secunda dicti
 Mensis concessit, ut quotidie etiam una
 hora ante auroram, & post meridiem
 Missam in privatis suarum Domorum
 Oratoriis in sui ac Familiæ præ-
 sentia celebrare vel celebrari facere
 queant.

Concessit insuper Pontifex, ut iis-
 dem Canonicis quarta pars proventuum
 ex omnibus Ecclesiasticis Beneficiis at-
 tribueretur, simulque omnibus iis, qui
 occasione controversiæ, quæ dudum
 inter Pontificiam & Lusitanam Aulam
 fervebat, vel ore vel calamo adversus
 Papam insurrexerant, veniam & ab-
 solutionis gratiam per speciale Breve
 indulsit, vicissim vero Joannes V. Lusitaniæ
 Rex consensit, ut omnes Cathedralis
 Ecclesiæ Canonici literas concessio-
 nis, horumque Canonicatum con-
 firmationem a Romana Curia petere &
 obtinere tenerentur.

§. XXVI.

§. XXVI.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.*Variae rituum &c. immutationes in
Ecclesiis A catholicorum.*

Enimvero insani sunt, qui novitatis studio vetustatem contempnunt, irident, damnant, non minus tamen repensione digni, quibus nil nisi vetustum sapit: Id quidem in adiaphoris & parergis verum est, in rebus tamen fidei omnis novitas suspecta non modo, sed & damnanda; Religio quippe Catholica veritatis suæ testimonium habet a vetustate ad Christi Domini & Apostolorum ætatem revocata & ad nos usque immutabili & interrupta serie tracta: Plura tamen dantur mere ad Ecclesiæ disciplinam ritusque spectantia, quæ non quidem novitatis studium, sed pro temporum, patriæ, morum rerumque vicissitudine ac diversitate aut utilitas major, vel necessitas, aut œconomica Ecclesiæ ratio immutari postulat (*). Hoc probe observato dissilit frequens Novatorum machina, qua scissam Catholicæ fidei unitatem ex consuetudinum diversitate, ac mutatio-

(*) *Regula fidei una omnino est, sola immotilis & irreformabilis. Cetera jam disciplinæ, & conversationis admittunt novitatem.*
Tertull. 1:2 2. vel. Virg.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

tatione inferre moliuntur: eodem autem hoc gladio, quo A catholicos ferire machinantur, incautus fibimetipsis jugulum petunt; Catholici enim fidei suæ Canonem per omne tempus servaverunt inconcussum, ac immutabilem, custodit quoque unaquæque particularis Ecclesia ritus suos, sed a Majoribus, necnon diuturno usu receptos & legitima auctoritate approbatos, reservata semper Ecclesiæ universali eos, interveniente justa causa immutandi potestate: Hanc ipsimet A catholici (ut mox referam) suis Ecclesiis attribuunt, si ergo ex ea fidei suæ varietatem inferunt, suam ipsimet Religionem evertunt. Eos autem suos ritus sæpe immutasse, multa probant exempla, quorum unum hoc anno in eorum Ecclesiis occurrens huc adduco: Præprimis enim, postquam Coloniae trans Spreham Templum S. Petri inaugurabatur, Fridericus Guilielmus Borussiae Rex edicto inhibuit, ne ibi vel luminarium, vel superpelliceorum aut cantionum, vel confessionalium usus invehetur: veterem morem quidem objectabat Reinbeckius Præpositus, parere tamen jussus, ægre imperavit, ut confessionalia permitterentur: mox autem alio edicto sancitum, ne intra hebdomadam ulla Communio,

mi

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

minus vero unquam privata fiat, ac in super die sexta Novembris Anno 1736. præceptum, ut Ecclesiæ preces non amplius *decantentur*, sed & consecratio Cœnæ Dominicæ, & Benedictiones, quæ Berolini in Regiis Palatiis in usu fuerant, abolerentur, proin hi ritus deinceps tantummodo prælegerentur, superpellicea autem, casulæ, aliæque vestes ad Missæ sacrificium adhibitæ in omnibus locis, ubi eorum usus adhuc viguit, eliminarentur, placate tamen, ac sine strepitu, imo si rudes quidam inde offenderentur, hi vel a Præconibus privatim, vel si opus, pro concione instruantur. Hoc erat Regis mandatum, Regiomontani tamen Pomerani, Magdeburgenses, Hallenses Præcones, & Halberstadiani aliique suas quisque rationes contra decretam hanc immutationem opponerent, inter alias vero causas provocabant ad decimum quintum Augustanæ Confessionis articulum, ad pacis instrumentum, ad Ecclesiæ sanctiones a Regis Majoribus confirmatas, ad ritus & cærimonias in Judæorum Synagogis toleratas &c. Enimvero Hallensis Magistratus Ecclesiæ vestes abrogavit, cantandi usus tamen, ut antea, observatus: quocirca Rex die prima Januarii

Hist. Eccles. Tom. LXXVI.

K

&

Sæc. XVIII. & vigesima prima Martii hujus anni
A. C. 1738. novo edicto declaravit, ejus manda-
 tum integre esse servandum, eoquod
 Ecclesiæ preces, si præleguntur, me-
 lius intelligerentur, quam cantatæ,
 aliunde vero *in essentialibus Religionis* nec
 minimum fuisset immutatum, sed dux-
 taxat *supervacanea* (*). Iterato huic
 mandato obtemperabant potissimi, alii
 vero non nisi post interminatam poenam
 amotionis a ministerio parebant, non
 pauci tamen suam conscientiam læti
 opponebant, quapropter Rex die de-
 cima octava Januarii Crosnæ & in aliis
 finitimis Ecclesiis superpellicea &c. ali-
 quamdiu retineri permisit, Prædican-
 tibus tamen serio injunxit, ut sensum
 suorum Auditorum animos ab his riti-
 bus alienare satagerent.

Die autem vigesima sexta Septem-
 bris idem Rex Berolini edictum pro-
 mulgari jussit, quo significavit, se non
 sine mœrore percepisse, in administra-
 tione cœnæ præsertim apud privatos
 Communiones, plures corruptelas in-
 valuisse ex eo, quod Patresfamilias
 vinum pro cœna ipsimet offerri curent,
 illudque non Prædicantes, sed æditus

(*) Talia sunt, si sine mysticis suis signi-
 ficationibus, sine respectu ad Mysteriorum
 sanctitatem & præcisa traditione Apostolico-
 Ecclesiastica considerentur.

infundat; id igitur deinceps fieri pro-
hibuit Rex, iussitque, ut in privatis
communionebus infirmus, si facultates
habet, vinum solvat, si pauper, ex Ec-
clesiæ proventibus solvatur, & ipse
Prædicans vinum calici infundat, secus
si inde damnum oriatur, Prædicans
capitali etiam poena plectatur.

Eadem die Rex alio edicto retulit,
plures Prædicantes sæpius e publica
cathedra contra Hypocritas, falsos ac
perniciosos Doctores & seductores tam
incircumspectis convitiis detonuisse, ut
gregem suum monere videantur, qua-
tenus sibi a perversis doctrinis Magi-
strorum in Universitatibus, necnon ab
erroribus Prædicantium Theologorum
caverent; „quamvis autem, prosequi-
„tur Rex, legitime vocato Prædicanti
„nec puniendi officium, nec suum gre-
„gem a grassanti hypocrisis malo præ-
„muniendi facultatem interdiciamus,
„adeo, incaute tamen falsos Doctores
„objurgare, ut publici & a nobis con-
„stituti Magistri digitis demonstrari vi-
„deantur, omnino noxium vel saltem
„inutile esse censemus; hac enim ra-
„tione in nullum in particulari inquiri,
„nec malo obviari potest, & nihilomi-
„nus probi Doctores in erroris suspicio-
„nem trahuntur; rudisque populus,
„desuper iudicandi incapax, velut in

Sæc. XVIII.

A.C. 1738.

Sæc. XVIII. „Judicem constituitur, & ad peccan-
 A. C. 1738. „dum inducitur; præterea, inter ipsos
 „etiam Prædicantes æque ac inter ce-
 „teros non pauci dantur, qui partim
 „ob inscitiam, partim ob prædominan-
 „tes affectus de sana vel erronea doctri-
 „na solidum iudicium ferendo impares
 „sunt, proin eorum decisioni relinqui
 „nequit, quis erroneam, aut quis sa-
 „nam doctrinam tradiderit: insuper si
 „errantes Doctores tacito eorum no-
 „mine, in publicis concionibus objur-
 „gantur, facile Auditores de illis, de
 „quibus ne ipse quidem Concionator
 „cogitavit aut qui omnino absentes
 „sunt, odiosas suspiciones concipere pos-
 „sent, proin ejusmodi concionibus ac-
 „vituperiis adeo non emendantur, ut
 „potius magis exacerbentur, aut saltem
 „non sine noxa & offensione, affligan-
 „tur, præcipue si ea, quæ Concionator
 „protulit (uti plerumque fit) per alios
 „exaggerata alteri deferantur: Porro
 „ex incauta hac præmonitione contra
 „hypocritas facta, si in probos Doctores
 „quædam suspicio cadere potest, nul-
 „lus alius sequitur fructus, nisi con-
 „temptus, vilipensio, aut saltem ne-
 „glectus veræ pietatis &c. Eapropter
 „Rex decrevit, ut quicumque vel Ma-
 „gistrum vel Concionatorem in Acade-
 „miis vel Cathedris vel alibi jure re-
 „pre-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

„prehendendos noverit, tales semel vel
„iterum fraternè ac privatim moneat,
„si vero hi non respiscunt, tunc in eos
„nequidem ex veritatis Zelo aut alio
„sub prætextu invehat, nec eos aliis
„suspectos reddat, minus vero illorum
„Judicem agat, sed rem eorum Supe-
„rioribus denuntiet, qui eum desuper
„convenient, & tunc primum caussa
„ad Regis Curiam & Consistoria defe-
„ratur, quorum erit deprehenso errore
„remedium opponere, & eos, qui alios
„temere accusarunt, punire, sicque
„hæreticis, & hæretificis frænum in-
„jiciatur.„

„Qui ergo quempiam vel ad docen-
„dum vel Concionandum rite vocatum
„vel ex suggestu aut ex Cathedra, non-
„dum tamen præscripto modo de errore
„convictum, vel nominatim vel alio
„modo suspectum reddiderit, vel accu-
„saverit, juramenti religione adigatur,
„ut manifestet, an quempiam in par-
„ticulari taxarit, & quisnam ille sit,
„& tunc utpote Regii edicti transgres-
„sor, & illegitimus proximi Delator
„prima vice centum thaleris ad pios
„usus, secunda vice remotione ab offi-
„cio plectatur.„

„His & gravioribus etiam pœnis
„coerceantur illi Professores, qui pro-
„fanas ac politicas caussas, vel resse-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

„xiones in has vel illas mutationes vel
„dispositiones a Rege factas proferre,
„aut contra Regis statuta circa Eccle-
„sias, Scholas vel Academias, vel Per-
„sonas a Rege constitutas directe vel
„indirecte declamare &c. præsumpse-
„rint; ita Rex in suo decreto.,,

Præterea Lutherani Prædicantes
variis in locis hoc anno suos Con-
ventus Pastorales, quos *Synodos* appelli-
tant, celebrabant: & quidem ad diem
vigesimalam quintam Mühlhusii ejusmodi
Conventum indixere, ac præ ceteris
Christianus Guilielmus Vollandus
Præco & Consistorii Consiliarius ea,
quæ in hoc conventu essent discuti-
enda, in quæstiones redegit, edito hoc
programme: *Spicilegium quæstionum*
XXI. hymnodicarum, recentioribus Pa-
lachymnomachis oppositarum, atque in an-
niversaria R. Ministerii Mühlhusani Sy-
nodo, fortunante Deo, Anno 1737. ad
diem VIII. Cal. Sextil. publice proponen-
darum ac dijudicandarum &c. Ad hunc
Conventum etiam invitabantur Lesse-
rus & Tabellius Prædicantes, Nord-
husani cantionum libri præpotentes Pa-
troni, qui tamen comparere neglexe-
runt. Observandum enim, acerbam
litem inter Prædicantes anno hujus
sæculi trigésimo quinto exortam esse,
occasione recens editi Cantilenarum
libri,

libri. in quo expunctis veteribus, ple-
 rumque nova cantica numero sexcenta
 quinque collecta Nordhusii publicis ty-
 pis excusa fuere. Adversus hunc par-
 tum acerrime inter Prædicantes cala-
 mis certatum est, aliis propugnanti-
 bus, in novis hisce canticis fanatis-
 mum prædominari, Canonicas cantio-
 nes v.g. Davidis Psalmos, cantica Za-
 chariæ, B. V. Mariæ, Simeonis, &
 Cantica a Cantoribus Canonicis in
 primitiva Ecclesia intonata v.g. Hym-
 num *Te Deum* &c. cantica SS. Ambro-
 sii, Hilarii, & Claudiani Mamerti alio-
 rumque & præcipue Lutheri omissa
 fuisse; quapropter altum inclamabant
 Præcones, veteribus his canticis temere
 expunctis Lutheraniæ doctrinæ purita-
 tem concuti, novæque doctrinæ fun-
 damenta poni, vetera cantica esse velut
 libros symbolicos, in his canticis cre-
 dendi libertatem instillari, id inde
 patere, quia aliquis nondum abso-
 lutione a Prædicante recepta Cænam
 sibi administrari petierit, caussatus,
 quod coram Deo jam justificatus esset,
 & alius Nordhusianus Diaconus e sug-
 gestu opiniones Chiliastarum defende-
 rit, necnon Nosocomii Curator impias
 doctrinas contra Prædicantium ordina-
 tiones, Lutheranam purificationem in
 sanguine Christi, necnon alios errores de
 SS. Triade, S. Scriptura &c. effutierit.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1738.

Sæc. XVIII. Insuper Pietismi paradoxa innovari &c.
 A.C. 1738. His etiam suffragabatur Liptiensis Uni-
 versitatis Facultas Theologica. E con-
 trario autem Nordhusani libri Fautores
 opponebant, fanaticas phrasas, quæ
 in Nordhusanis canticis reprehendun-
 tur, etiam in Lutheri cantionibus re-
 periri, has utpote insipidas, & puriori
 poesi dissonas ferme ubique jam fuisse
 expunctas, cantica esse mere res adia-
 phoras, proin eas mutationibus sub-
 jectas, nec ostendi posse, quinam ex
 omnibus Canticorum libris sit univer-
 salis & Canonicus, aut qua Imperii
 lege certus ejusmodi liber præscriptus
 sit? talia etiam Cantica nec ad integri-
 tatem, nec ad Constitutionem Luthe-
 ranæ Religionis pertinere.

Ut ergo propudiosa hæc altercatio
 tandem componeretur, præfatus Vo-
 landus sequentes quæstiones ad Nord-
 husanos transmisit.

I. „An & cur personati Joannis An-
 geli, Silesii, sive Joannis Scheffleri,
 „Wratislaviensis Evangelicæ religionis
 „desertoris, Cantica ex libellis Eccle-
 „siarum nostrarum *Cantionalibus* ejici, ac
 „proscribi mereantur? „

II. „Quid respondendum sit illis,
 „qui Jo. Angeli, & similium Cantiones,
 „formulis ac sententiis, impurorum
 „My-

„Mysticorum propriis, refertas devo-
 „tioni multum inservire, caussantur? Sæc. XVIII.
 A. C. 1738.

„Quæ caussa sit, quamobrem Can-
 „tiones, ex lutulentis Mysticorum ri-
 „vulis derivatæ, Hymnis, ex limpi-
 „dissimis Israelis fontibus profluenti-
 „bus, a Fanaticis fere præferantur? „

IV. „Utrum conditores novorum
 „Cantionalium, nomina Hymnopoeo-
 „rum de industria delentes *ὑπουλον τι*,
 „ac subdoli quid foveant, & adversus
 „Ecclesiam Evangelicam machinentur?

V. „An Novatoribus, notas Ec-
 „clesiæ Cantilenas e medio tollentibus,
 „sefe opposcentes, & pro Hymnis Ve-
 „terum, imprimisque Lutheri, scriptis
 „propugnantes, odioso, ac barbaro ri-
 „xatorum, ad arma præpostere concla-
 „mantium atque Hæreticorum *Σάρμεν*
 „*βλαση und Keßermacher*, convitio tra-
 „duci, & infamari mereantur? „

VI. „Annon potius hostes veterum
 „Hymnorum, puriorem doctrinam, in
 „ipsis expressam, servantium ac pro-
 „pagantium, si non Hæreticorum &
 „Fanaticorum, Indifferentistarum ta-
 „men numero, suo quodam merito,
 „adscribi posse, videantur? „

VII. „Numnam viris, publicis mu-
 „neribus nondum præfectis, nec in
 „orbe, qui literis cultior est, auctori-
 „tate valentibus, vitio vertendum,

K 5 „quod

Sæc. XVIII. „quod controversiis Hymnariis se im-
 A. C. 1738. „miscant, atque inter veterum Hym-
 „norum assertores, ac vindices, nomi-
 „na sua profiteantur? „

VIII. „Utrum abrogatio veterum,
 „& in Canonem Ecclesiasticum, & in-
 „star Normæ Fidei Professionis, pridem
 „receptarum, cantilenarum, nova-
 „rumque in illarum locum subrogatio
 „pro lubitu, & ex solo, summa in Re-
 „publica auctoritate præditorum, ar-
 „bitrio facta, indifferenter; an vero
 „graviter Theologo, sincera fide agenti,
 „ferenda sit? „

IX. „An Magistratus Politi consensu,
 „& approbatio, in fabricando,
 „& introducendo novo Hymnario, ac
 „repudiando priori, *sub & obreptitio*,
 „ut dictione fori utamur, impetrata,
 „firma & stabilis sit, illiusque ad glo-
 „riam valeat? „

X. „Anne expulsio, & proscriptio
 „Hymnorum, quorum cantu, tempore
 „Pacis Religiosæ, publicus protestan-
 „tium cultus magna ex parte nitebatur,
 „libertati Religionis nostræ insidietur,
 „& adversetur? „

XI. „Utrum Cantiones Lutheri, &
 „æqualium, in publicum Ecclesiæ
 „usum, ab auspiciato Reformationis
 „Sacrorum tempore, magno consensu
 „introducæ, & maturo consilio re-
 „ceptæ

„ceptæ, Adiaphororum naturam reti-
 „nere, dicendæ sint? „

Sæc. XVIII.
 A. C. 1738.

XII. An Ecclesia *Particularis*, repu-
 „diatis Cantionibus, universæ Eccle-
 „siæ Lutheranæ familiaribus, ipso facto
 „ab ea se quodammodo separans, in-
 „gruente vexationum tempestate, opem,
 „atque auxilium Principum, aut Re-
 „gum, Lutheranis Sacris addictorum,
 „sibi magnopere polliceri queat? „

XIII. „Numnam politici ordinis
 „viro, in carminibus sacris quilibet
 „audendi potestatem sibi arroganti,
 „repugnans, eundemque a falce in
 „Theologorum messem immittenda,
 „dehortans, & ut sua curet, amice
 „monens, a divinius codicis usu non
 „perfunctorio illum arcere studeat? „

XIV. „Utrum Cantilenas *Laicorum*
 „Biblia esse, pronuncians, sacre Scri-
 „pturæ lectionem illis dissuadere, cen-
 „sendus sit? „

XV. „An, & quo sensu, simplicio-
 „ribus compluribus, & ætate provectis,
 „Carmina sacra, sive Ecclesiastica,
 „plus profint, quam ipsa sanctissima
 „Biblia? „

XVI. Utrum notissimum Cantionale,
 „ante biennium in vicinia in lucem e-
 „missum, cum sanctioribus literis, ut
 „titulus præfert, conspiret, atque ex-
 „actum cum illis, ac Libris Ecclesiæ

„RO-

Sæc. XVIII. „nostræ *Symbolicis*, consensum ubique
 A. C. 1738. „tueatur; nec ne? „

XVII. „Quid consilii dandum iis,
 „qui novarum, & merito suspectarum
 „Cantilenarum fastidiosissimi sunt, eas
 „demque sibi invitis, & renuentibus
 „oblata, ac violenter impositas esse
 „dolentius conqueruntur? „

XVIII. „Anne fletus ac gemitus,
 „ob exterminatas veteres, & obrutas
 „novas Cantiones, magna copia facti,
 „auctoribus, qui illos provocarunt,
 „nisi resipiscant, aliquando graves, &
 „intolerabiles futuri sint? „

XIX. „Quomodo Viri, non contem-
 „nendis alioqui meritis conspicui, in
 „mutatione, & abrogatione veterum
 „Cantionum Ecclesiasticarum humani
 „quid passi, ac bona, quam vocant,
 „intentione, ut quibusdam videtur,
 „decepti, & existimationi suæ consulere,
 „& Ecclesiæ, imprudenter ac temere
 „afflictæ, satisfacere queant? „

XX. „Utrum in commendandis su-
 „spectis, & malæ notæ cantilenis, non
 „mediocriter hallucinati, recitando
 „aliquid maculæ aut inhonestamenti
 „in sese admittant? „

XXI. An retentis recentioribus, nec
 „ab errore immunibus Hymnis hisque
 „antiquioribus Lutheri, & ceterorum
 „nonnullis, appendicis loco subjunctis,

„&

, & ex capite gratiæ restitutis, offendiculum, vulgo *scandalum*, publice datum, emendetur, aut tollatur? „

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Habebatur hæc disputatio præstituta die præsentibus Senatu & Prædicantibus, accedente approbatione Politicorum, & unanimi consensu Ministerii. Nondum autem hæc controversia erat finita, cum jamjam novâ effervesceret ob novum Cantionum librum Jenæ editum. Insuper Planæ in Holfatia die septima Augusti, & die vigesima tertia Octobris Neostadii, Baruthani Ducatus oppido ejusmodi Conventus fuere celebrati, in quorum postremo Joannes Christianus Lerche Præco sermonem habuit, de Laodicæismo, muneris sacri peste, hodie quidem communi, sed ex Communitate Lutherana eliminanda.

§. XXVII.

Continuati motus contra Ritus in Borussia abrogatos.

Huic edicto, quo quosdam Ecclesiæ ritus Fridericus II. Borussiae Rex e Lutheranis Ecclesiis eliminaverat, Prædicantium nonnulli ferrea frontis, calami orisque contumacia adhucdum sese opponebant, caussantes, se sine gravi conscientiae suæ macula decretæ abro-

Sæc. XVIII. abrogationi consentire haud posse: Rex
 A. C. 1738. igitur, ne teneræ horum conscientie
 vim inferre videretur, die decima sexta
 Augusti his significari iussit, quod ad
 reddendam conscientie quietem ipsos
 clementissime exauctoraturus sit: de
 cetero autem omnes Prædicantes edo-
 cere teneantur, an Regium edictum
 de abrogandis ritibus a Papatu pro-
 fluentibus exacte observetur: Novo huic
 Regis mandato ipsimet Prædicantes
 subscribere jubebantur: Tum vero Præ-
 dicantes toti in fermento jacebant, in-
 dignantes, quod Rex hos ritus velut
 Papatus reliquias exploserit; igitur no-
 rum unus die vigesima octava Septem-
 bris ex Cathedra definivit, hos ritus
 non a Papatu (*) originem ducere sed
 jam in primæva Christi Ecclesia in
 usu fuisse, hos ritus non modo esse in-
 noxios,

(*) Gratissimum fuisset, si hic Præco as-
 signasset, quænam, & ubinam fuerit illa Christi
 Ecclesia, in qua ante Papatum usus cereorum,
 cantionum & vestium Clericalium invaluerit:
 certe in tota retro antiquitate non alia (nisi
 pro Christi Ecclesia habeant illam, quam ipse
 met pro hæreticorum Ecclesia agnoscunt) re-
 peritur Ecclesia, cui non vel D. Petrus vel
 ejus Successores Pontifices præfuerunt, quos
 que Christiani omnes pro Pontificibus ha-
 buerunt.

Sæc XVIII.
A. C. 1738.

noxios, & a superstitione ac Papismo alienos, sed etiam maximi momenti res esse, id a Magdeburgensibus, Hal-
 lensibus & Halberstadianis Prædican-
 tibus solidissime fuisse comprobatum, Saxonicos vero Præcones publico scri-
 pto declarasse, quod se a communione illorum, qui hos ritus rejiciunt, proin-
 a libris symbolicis illos præcipientibus recedunt, segregaturi essent. Pariter
 alterius Urbis Præcones die vigesima Septembris Regi exponebant, cantio-
 num & luminarium usum minime esse superstitiosum, sed pium: illum igitur
 retinendi libertatem non esse adimen-
 dam; hanc enim Verbo Divino esse consentaneam, a Prædicantibus doceri,
 credi, & in publicæ pacis instrumentis confirmari, fidelium mentes horum ab-
 rogatione turbari; censerent enim, vel Lutheri doctrinam, fidem & Religio-
 nem merum esse figmentum, vel si vera, immota constantia esse defendendam;
 in Regis quidem potestate esse, ob im-
 putatam inobedientiam exauctorare Præcones, Deum tamen horum inno-
 centiam & fidelitatem in Dei & Ec-
 clesie causa vindicaturum; se igitur
 confidere, quod Rex tot animabus, quæ omnibus Orbis regnis pretiosiores
 sunt, intactam Religionis libertatem servaturus esset &c. Alii Præcones
 de-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

declarabant, se jamjam Superiorum jussu luminarium usum in Cæna abrogasse, non item cantilenas; non paucos enim statuisse, potius ad exteras Regiones, ubi hic usus adhucdum viget, transmigrare, quam Cænam sine cantu sumere. Alius autem Præco demonstrasse existimabat, luminaria ante Papatum in usu fuisse: Antiphonarum cantum jam in veteri & Novo Testamento, necnon in Triumphante Ecclesia maximi habitum fuisse: Nec deerat alius, qui Regi ad sedandas conscientiae anxietates persuadere nitentur, ut innoxios hos ritus non a Papismo oriri, argumentis ex Dei Verbo petitis demonstrari permetteret, & Calvinistis præciperet, ut in sua Cæna verbis institutionis uterentur: E contrario alii Prædicantes Regi opponebant, quod si omnia, quæ a Papatu originem trahunt, peccaminosa forent, tunc plurima alia, v. g. campanæ pulsus &c. abolenda forent, nec omnia quæ ex Papatu habemus, mala sint, quia ex Papatu, sed attendendum, an ex se sint superstitiosa &c. Ridiculum quoque est, quod quidam Præco Regi declararit, quod ipsemet Sacerdotalem suam togam jam aliquot abhinc annis disciderit, & inde pallium sibi confici curarit: alii denique Prædicant-

cantes rescripserunt, confidere se, Sæc. XVIII.
 praxes suæ Ecclesiæ Protestantibus A. C. 1738.
 æque ac Romano-Catholicis in illis
 terris intactas relinqui: Præter hos
 Joannes Müllerus, Hallensis Domus
 Castigatoriæ Præco præfixis Jeremiæ
 c. 20. v. 7. verbis *fortior me fuisti & in-*
valuisti, scriptum die nona Januarii edi-
 dit, in quo contra rituum abrogatio-
 nem ita discurrebat, *quod sine gravi Dei*
& proximi offensa facere non possum, id
evitare teneor, sed &c. se autem pecca-
 turum in Deum probabat, eoquod si
 Regis voluntati cederet, id ex humano
 respectu & peccaminoso hominum metu
 fieret, hoc autem fore idololatriam &
 abnegationem Dei suæque potestatis,
 quam ipse solus haberet in hominum
 conscientias, se vero esse administra-
 torem Mysteriorum Christi seu doctrinæ
 Christianæ, præcipuum autem illius
 articulum esse Christianam libertatem,
 se insuper perjurii reum fore, eoquod
 in libros symbolicos jurasset. Dein
 se in proximum peccaturum ajebat
 hic Præco, 1. propter scandalum.
 2. Ecclesiam Christi Sponsam accusa-
 ret, perinde acsi per Papisticas super-
 stitiones esset maculata. 3. Quia Re-
 gem in sua erronea opinione per suum
 assensum firmaret, & Catholicis Reli-
 gionis pacem infringendi ansam daret.

Hist. Eccles. Tom. LXXVI. I. At-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Attamen hi Prædicantes nullum alium suæ oppositionis fructum reportarunt, quam quod Rex hunc Müllerum, necnon Joannem Braun & Ottonem Vogt sui officii gradu dejecerit, ceterisque Præconibus die 26. Novembris & 30. Januarii parem exaurationis pœnam interminatus sit, si contra Regis edictum vel hiscere præsumperint. Nondum tamen deferuit contradicendi pruritus, hic idem enim Braunius, quamvis cum uxore & liberis ad extremam egestatem redactus esset, in suo tamen *Sacerdotali Vale*, se diurno questu spoliatum deplorabat & melioris fortunæ spem in Deo collocabat: alius quoque eodem anno edidit libellum sub titulo: *Pacifica instructio de Lutheranae Ecclesie adiaphoris*. In eo præprijmis opposuit Regis decreto articulum decimum quintum Confessionis Augustanæ de ritibus retinendis, dein laudata subditorum erga Regem obedientia considerandum proposuit, quam acerba moverentur gravamina, si Turcarum Imperator Christianis in Orientedegentibus aut Catholicus Princeps Lutheranis cujusdam ritus usum sine necessitate aut utilitate interdiceret, vel ritum v. g. asperionem aquæ benedictæ, exaurationis pœna Concionatoribus interminata præciperet.

Ulte-

Uterius usum signi Crucis e Templis
 Lutheranorum non eliminandum cum
 Zeibichio & Cypriano propugnabat;
 denique Deum precabatur, ut Regi in-
 spirare velit, ne Prædicantes, innoxios
 hos ritus pro abominatione ex Papatu
 transmissa habere vi compellat, nec
 eos a ceteris Lutheranis Ecclesiis se-
 greget, aut ad fidei professionem etiam
 in aliis articulis immutandam inducat:
 si, addebat Auctor, Rex in suis Provin-
 ciis cuilibet etiam Judæo & Papistæ, imo
 & iis, apud quos ob manifestum erro-
 rem libertati coram Deo locus non datur,
 omnes suæ Religionis ritus exercendi
 libertatem concedit, cur non & Lu-
 theranis?

Sæc. XVIII.
 A. C. 1738.

Sub idem tempus prodiit Dialogus
 circa hanc rituum abrogationem, &
 Auctor eorum utilitatem & originem,
 nec non vetustatem extollit, & illis ti-
 midis, qui se sensim ad Calvinii sectam
 induci, & a Confessione Augustana
 penitus abduci timebant, respondit,
 NB. non agi de doctrina, sed duntaxat de
 disciplina, quam Principes Lutherani
 utpote Episcopi cum approbatione im-
 mutare possunt, inde autem concludit,
 Prædicantes non teneri pro tuendis his
 ritibus omnia relinquere, & fideles
 abrogationi acquiescere, esse obstrictos,
 quia ante rituum abolitionem nec ma-

Sæc. XVIII.
A.C. 1738.

gis pii erant, nec post illam minus pii erunt. Denique declarat, in hoc peccatum fuisse, quod ad abrogandos hos ritus vis metusque fuerit adhibitus.

Liberiori autem calamo Prædicantes cujusdam celeberrimi Urbis Imperialis hac super re mentem suam die vigesima tertia Januarii aperuerunt, vehementer questi, quod I. hæc abrogatio nec auditis nec consultis sed dissentientibus Præconibus a Rege facta fuerit ex suggestione Politicorum, qui novis suis principiis Principum jus in sacra plus æquo extendunt. II. Quod læsa conscientiae libertate hæc abrogatio per severa edicta, amotionis poenam, & interdictam exterarum Universitatum consultationem invehatur, cum tamen Catholicis per ejusmodi edicta rituum libertas non adimatur. III. Quod hi ritus ea de causa abrogentur, quia omnino inutiles, idololatrici vel saltem superstitiosi sint & ad Papismi fermentum spectent, inde vero sequatur, quod cum id falsum esse, ad evidentiam fuerit demonstratum, ille Præco, dum populo suo hos ritus ceu superstitiosos proponit, vel contra mentem suam loquatur, vel si re ipsa esse superstitiosos credit, doctrinæ de Christiana libertate & Articulo XV. Augustanæ Confessionis contradicat. IV. Quod per exter-

norum

Sæc. XVIII. posse abrogare ejusmodi ritus, non ta-
 A. C. 1738. men expedire nec prudentiæ consonum
 esse, quia puillis scandalum, aliis an-
 xietas caussaretur, & ex circumstantiis
 damnum Ecclesiæ quoad sanam doctri-
 nam & libertatem tunc timendum foret,
 si I. ejusmodi abrogationis fautores inter
 alienæ Religionis affeclas syncretismum
 intendunt, II. si talis abrogatio re ipsa
 fautorum intentioni patrocinetur. III.
 Si Princeps vel fautorum religioni re-
 ipsa addictus est, vel saltem ei favet.
 IV. Si constat, horum fautorum insti-
 gatione semper graviora tentanda fo-
 rent, uti patet ex adiphoricis &
 crypto-Calvinianis controversiis. Por-
 ro, quem exitum hi motus habuerint,
 postea referemus.

§. XXVIII.

*Altercatio inter Lutheranos ob cho-
reas concitata.*

Alia adhuc controversia Prædican-
 tium Lutheranorum capita calefa-
 ciebat; occasio illius erat hæc: Jam
 anno hujus sæculi trigesimo secundo
 Klugenius Dortmundanus Præco in
 publico sermone ad suos habito, cho-
 reas agere, licitum honestumque esse
 propugnabat: Ad hujus exemplum alii
 quoque Præcones honestarum saltatio-
 num

num usum approbabant: Inde vero literarium inter Prædicantes bellum exarsit; præprimis enim Zopfius Essendiæ Præco disputationem de pseudoadiaphoria saltatoria Klugenio opposuit, usumque ibidem invexit, ut omnes parvuli, dum fidei confessionem emittebant, priusquam ad Cœnam admitterentur, choreis publice renuntiarent. Edidit quoque hoc anno Martinus Hensel libellum, in quo saltationis, aliorumque oblectamentorum³ usum plus nimio in Christiana Ecclesia invaluisse deplorans, choreas esse prohibitas, utpote Ethnicas abominationes, ex sacris literis comprobare nitebatur: Pariter alius Præco contra saltationes, computationes &c tanquam abominandam & Christiano indignam rem declamabat: Bonstädtius quoque in suo libello propugnabat, Doctoribus & Prædicantibus illicitum esse, choreas agere. In Dania quoque edebatur Dialogus inter Philocosmum, & Eusebium, quorum posterior contra illum saltationes tanquam inventum Diabolicum, cui in Baptismate renuntiatum esset, detestabatur, simulque non minus insulse, quam indecenter hanc quæstionem movebat: *An Christo Domino saltare licitum fuerit?* Hujus contentionis flammæ oleum affudit Henricus Engelbertus

Sæc. XVIII.

A. C. 1738.

Sæc. XVII.

A. C. 1738.

Westen Spreckhövellanus Præco, qui non tantum immoderato suo Zelo graves tumultus in Populo concitavit, sed saltationem in nuptiarum solemnibus ceu maximum omnium scandalum in publico sermone depingens, propria auctoritate illos, qui chorearum usum in perpetuum ejurare detrectabant, a confessione & Cœna exclusit. De hoc temerario Prædicantis ausu querela movebatur apud Regium Clivix Senatuum, qui, ut intempestivum ejus ardorem sedaret, decrevit, ipsum suspensionis pœna, & si parere recusaverit, amotione ab officio castigandum esse. Hujus tamen causam in se defendendam hoc anno suscepit anonymus quidam Præco, sub ficto nomine *Frommhold*, qui datis ad Rostochiensem Facultatem Theologicam literis hanc questionem dissolvi petiit: *An Engelberti Concio jure in simulari possit, quod Dei verbo, Libris Symbolicis, Lutheranae Ecclesiae praxi, & Theologicae prudentiae adversetur?* Ad hoc dubium responderunt Rostochienses, se quidem confidere, quod Præco immodicum suum fervorem exeruerit promovendæ pietatis studio, & quidem contra lascivas, inhonestasque saltationes, earumque abusus: ipsum tamen promiscue contra honestas, & moderatas saltationes, quas

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

quas inter carnales mundi voluptates numeravit, declamasse, palamque asseruisse, quod saltationes honestæ non magis ab inhonestis differant, quam honesta & inhonesta meretrix; in hoc autem ipsum excessisse, cum honestæ choreæ in S. literis non sint ex se prohibitæ, & a Luthero & Spenero concessæ: proin intempestivum ipsius ardorem & vehementiam Ecclesiæ Lutheranæ praxi, & Theologicæ prudentiæ contrariam esse.

Porro hujus causæ acta insuper ad Hallensem Facultatem deferbantur proposita hac quæstione: *Utrum in rusticorum nuptiis saltantes sæpius serioque, incassum tamen admoniti absolvi & ad cœnam admitti possint, nisi prius se deinceps nunquam saltaturos, saltem promississent?* Horum vero responsio eo collimabat, ut Præcones prius viam lenitatis tentarent, qua frustra adhibita, si aliunde obstinatos in gravioribus peccatis a Cæna arcendi facultatem habent, hoc remedium opponere valerent, si id autem prohibitum esset, illos propria auctoritate excludere non possent, sed suo Superiori supplicent, ut vicino Prædicanti gregis sui curam committere velit.

Cum autem nihilominus vicini Prædicantes Cliviensi sententiæ non acquiescerent, & saltationi insistentes a

Sæc. XVIII. Cæna excluderent, hic Senatus Eming
A. C. 1738. husio Inspectori in mandatis dedit, ut
 vel ipse, vel alius hifce Saltatoribus
 Cænam porrigeret. Adversus hoc de-
 cretum rursus Engelbertus ad ipsum
 Borussiæ Regem provocabat, cuius
 jussu Senatus rem maturius discussit
 Regique denunciavit, Engelbertum sui
 Concionibus & privatis colloquiis gra-
 ves in populo tumultus concitare, &
 plusquam quingentos septuaginta se-
 ex ejus Auditoribus cum suo Pastore
 conciliari insuperhabito omni conatu
 haud potuisse, proin Senatum fuisse
 coactum, ut vicino cuidam Prædicanti
 animarum curam committeret: de ce-
 tero Engelbertum perperam egisse, dum
 saltantes, & musicam adornantes, ne-
 non domum suam ad saltandum locan-
 tes eo ex capite a confessione & Cæna
 exclusit: pejus autem peccasse, quod in
 his colloquiis non modo ipse sed & ejus
 Auditores, more Pietistarum & Qua-
 ckerianorum, preces alta voce fudissent
 huic ergo Prædicanti severe injungen-
 dum, ut nemini sine prævio Consistorio
 & Senatus consensu deinceps Cænam
 denegaret, Conventus autem privato
 non in suis ædibus, sed in Ecclesia ha-
 beret: Nihilominus tamen Engelbertus
 ad Essendianum, ut vocant, Ministe-
 rium appellabat, quod in ejus favore

decidit, modernum saltandi modum esse opus carnis Christianæ doctrinæ contrarium, pertinaces saltatores incassum admonitos tamdiu a Cæna esse removendos, donec ab hoc peccato desistere polliciti fuerint &c. Ita diversa diversorum erat sententia, quam tamen quælibet pars ex S. Literis firmare nitebatur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

§. XXIX.

Lutheranorum motus contra PP. Capuccinos.

Jam quinto abhinc anno Sulzbacenses Lutherani molestos concitabant motus, quorum prætextus erant varii præcipue I. querebantur, quod Sulzbacensis Dux Palatinus Rheni Comes Anno 1711. decreverit, quod præfatæ Urbis Præco & tum Superintendens haud amplius hoc prædicato fueretur, sed passim *Inspector* nominaretur II. quod huic & Successoribus ejus petita Ducis instructio pro visitandis hujus Ducatus & Urbis Ecclesiis ac scholis denegata fuerit. III. Quod neglecta alternationis lege Catholicus Medicus in Urbis Physicum sit assumptus. IV. Quod ad Curatorium Collegium aliaque Dicasteria non alii quam Catholici Consilarii fuerint cooptati, & quod palmare erat eo-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

eorum gravamen, scilicet, V. quod
Joannes Christianus Sulzbacensis Dux
Anno 1732. dimissis duobus Capellanis
quosdam Patres Capuccinos in Urbem
admiserit, eisque ædes, in quibus an-
tea præfati Capellani Catholicam ju-
ventutem literis imbuebant, assignavit.
Hinc illæ lacrimæ, acerba Prædican-
tium lamenta! querulis literis anni se-
quentis die decima sexta Junii Joannis
Christiani Ducis aures pulsant, atque
exponunt, hos Patres annuente ipso
Duce jamjam ad Sacellum fundamenta
jecisse, & ad erigendum Conventum
necessaria parare, non paucos ex ipsis
Lutheranis ligna, lapides & currus ad
fabricam suppeditasse, eos quoque cum
Lutheranis omnia vicinitatis officia,
pacem, concordiam, & agendi ratio-
nem Lutheranzæ religioni nullatenus
noxiam polliceri quidem, molestos ta-
men fore subditis ob sustentationis ne-
cessitatem &c. petebant igitur, ut Dux
ad normam Pacis Westphalicæ hujus
Monasterii fabricam inhibere velit.
Postquam vero Joannes Christianus
Anno 1733. die vigesima Julii vivis e-
reptus erat, ad ejus Successorem Pa-
latinum Electorem die decima quarta
Aprilis Anno 1734. datis literis adver-
sus Conventus fabricam denuo recla-
marunt, eoquod id paci Westphalicæ
&

& viginti Simultaneo adversaretur, Patres quoque pro colligendis victualibus ad Lutheranorum pagos excurrerent, & urgentibus Catholicis Præfectis ad ligna &c. advehenda subditi compellerentur. Porro sequentis anni die decima sexta Martii novas querelas accumulabant, exponentes. I. Quod, quamvis hisce Patribus duntaxat concessum fuisset, Sacra sua in Parochia, vel alio Urbis Sacello, vel ad S. Annam in Monte peragere, & non nisi Orationarium pro privata devotione ædificare, ipsi tamen jam Aram lateritiam, tabellam pictam, ac proxime Cathedram & cetera requisita erecturi, proin omnes publici cultus functiones & Sacra peracturi sint. II. Contra datam fidem elemosynas & operas pro fabrica emendicent &c. quapropter ab Electore petebant Lutherani, ut, si tamen hi Patres in suo hospitio diutius tolerandi essent, eis prohiberetur, ne suum Orationarium extenderent, sed sua Sacra duntaxat in Ecclesia S. Annæ, vel in Cæmeterio Nosocomii, vel in Urbis Sacello aut Parochia (sine ullo tamen jure inde aquirendo & sine præjudicio) prout antea a duobus illis Capellanis, sub directione DD. Decani peragerent, nec a Lutheranis potissimum pauperibus eleemosynas ruri colligerent, & id

Sæc. XVIII.
A.C. 1738.

Sæc. XVIII. id ad Electoris postulationem Ratisbo-
 A. C. 1738. nense Consistorium Catholicum eis in-
 hiberet, Patres vero ad exactam simulta-
 nei observantiam adstringerentur.

Cum autem Elector juxta ipsa Lu-
 theranorum principia, jus in sacra,
 necnon jus reformandi sibi, & a primis
 Ecclesiæ sæculis cuilibet Principi Ca-
 tholico competere, idque per nullum
 pactum, pacemque publicam eis ademp-
 tumque fuisse, aut adimi potuisse,
 probe nosset, Sulzbacensium petito haud
 deferendum censuit, sed aucto indies
 Catholicorum numero plures etiam
 Operarios ad recens plantatam vineam
 conduxit, ac denique ad corporale suo-
 rum subditorum solatium & levamen
 Joannem Georgium Haunfelder Urbis
 ac ditionis Physicum nominavit. Ea
 propter Sulzbacensis Magistratus ac
 Prædicantes contra Electorem Palati-
 num Ratisbonensium Legatorum, seu
 ut vocant: *Corporis Evangelicorum* opem
 implorarunt, nec id incassum; quippe
 Protestantium Legati vigesima tertia
 Martii die hujus anni apud Carolum VI.
 Imperatorem præter alia gravamina
 nondum sublata querebantur, Luthe-
 rano Urbis Parocho instructionem ad
 Ecclesias, scholasque visitandas neces-
 sariam denegari, Capuccinis monaste-
 rium, Ecclesiamque publicam fuisse
 con-

concessam, Physicatum Catholico com-
 missum, contra stabilitam Religionis
 paritatem potissimos ex Aulicis Consi-
 liariis esse Catholicos, veteres Eccle-
 sias reparandi, vel novas erigendi onus
 solis Lutheranis imponi, proles ex mixtæ
 Religionis parentibus natas unice in
 Catholica Religione educari, Luthe-
 ranos ad celebranda Catholicorum festa
 compelli, nullos a præfata Religione
 ad Sacra Lutheranorum transfugas ad-
 mitti &c. Insuper Lutherani Sulzba-
 censes anno priori trigesima Januarii &
 hoc anno die decima septima Julii &
 die vigesima tertia Novembris denuo
 a Carolo Philippo Electore Palatino &
 die vigesima tertia Octobris a Corpore
 Evangelicorum prætenfa hæc grava-
 mina tolli petebant; prævaluit tamen
 eorum postulatis causæ æquitas.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1738.

§. XXX.

*Ludicrum spectaculum a quodam Præ-
 dicante datum.*

Hujus item anni hyeme cum Vien-
 nensis Urbis plateæ alta nive essent
 contactæ, frequentes in traheis decur-
 siones a Nobilibus instituebantur. Hu-
 jus oblectamenti illecebra Trensensium
 Regio - Suevicæ Legationis Præ-
 dicantem tantopere titillabat, ut &
 ipse

Sæc. XVIII.

A.C. 1738.

ipse hac jucunda exercitatione aliquando frui decerneret. Cristatus ergo, cincinnatus, & ocreatus gladioque ad ostentationem præcinctus exuta Ministeri nigra veste talari albi coloris ad sæculi genium togam induit, atque officiosa urbanitate suam conjugem cum alterius uxore commutavit: hæc vero recens adoptata Amasia ne tam facile dignosceretur, tam insolito alienæ opulentiaæ cultu, omnique muliebri mundo undique corraso conspicua ad festivum hunc cursum sese accinxit, atque Amazonis speciem præsetulit. Ambo igitur præstituta die traheam ovantes conscendunt, miraque agilitate per nobiliores Urbis plateas volant, ac demum hanc festivitatem dapfili cæna, choreis, aliisque delitiis tantæ hilaritatis pedifsequis claudunt, denique inspectantibus Pastoris sui oviculis, cum eadem pompa atque apparatu bene saginati revehuntur. Hujus spectaculi insolentia in diversis diversa pro affectuum varietate produxerat judicia; alii hunc Præconem ceu Virum ad omnia omnibus factum deprædicabant: id oblectamenti genus innoxium, nec Lutherolum ingratum, & libris nequidem Symbolicis prohibitum esse ajebant, alii e contrario Catonica severitate censabant,

Sæc XVIII.
A. C. 1738.

bant, rem Evangelici Prædicantis gravitate, Majestateque indignam fuisse, Protestantibus scandali, & Catholicis triumpho ac ludibrii argumentum. Horum indignationem augebat recens, communisque rumor per urbem sparsus de intemperantia, qua eodem hoc anno in diversis Urbibus Prædicantes Lutherani adversus choreas etiam honestas earumque patronos tam acriter detonabant. Ista principio clanculum & paucorum in aures, mox autem valentius & pene cum clamorosa altercatione, tantoque stomacho dicebantur, ut ipse Præco severas hæc objurgationes identidem sibi in faciem obtrudideret, atque ad imminentem sui Synedrii procellam tempestive eludendam nil reliquum haberet, nisi ut propriæ suæ causæ Advocatus, ac pro domo sua Cicero fieret. Nec ad id peropportuna defuit occasio; cum enim die nona Junii anno hujus sæculi trigesimo octavo ad Doctoratus honores electus, inauguralem disputationem habere juberetur, studiose thema sibi elegit de *μαρτωλοποια* seu de pruritu peccata fabricandi: „In ea igitur fusius exposuit, haud tolerandum esse illorum rigorem, qui quascunque voluptates, spectacula, diversi generis lusus, deambulationes, curribus & præcipue

Hist. Eccles. Tom. LXXVI.

M

„tra-

Sæc. XVIII. „traheis excursions, diversasque cor-
 A. C. 1738. „poris exercitationes Christianis inter-
 „dictas esse volunt; non equidem
 „inquirebat ipse, omnia publica scan-
 „dala, quæ harum voluptatum usum
 „comitantur, excusari posse; eoquod
 „valde difficulter bonum a malo, &
 „rectus usus ab abusu discerni posset,
 „non tamen omnia promiscue esse dam-
 „nanda: Christiano quippe exercita-
 „tionum varietatem esse necessariam,
 „nec illum perpetuo Sacris occupatio-
 „nibus vacare posse, sed licere chartis,
 „aleis, alioque lusu sese divertere, di-
 „gladiari, saltare, equitare &c., His
 „aliisque expositis propius ad rem suam
 „descendens subjunxit, „vix operæ præ-
 „tium fuisset de honesta deambulatione
 „verbum facere, nisi quidam prorsus
 „insulsi darentur homines, qui quæ-
 „dam deambulationum genera, præ-
 „cipue si quis hyemali tempore trahea
 „vehitur, penitus rejiciunt, & lethalis
 „noxæ damnant, quibus tamen respondi-
 „loco consulimus, ut cerebrum suum
 „helleboro purgent, ac sedulo confide-
 „rent, cujus classis homines Matth.
 „XXIII. v. 24. fuerint illi, qui culicem
 „excolant, & camelum deglutiunt &c.
 His pluribusque aliis acerbioribus ejus-
 modi verbis hic Doctor adversantium
 ora obstruere moliebatur: haud diu
 tamen

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

tamen tenuit horum malacia; paulo post enim in vulgus spargebatur scriptum quoddam, cui titulus: *Inauguralis Disputationis a Doctore Trensensu-tero habitæ Synopsis circa humana quædam oblectamenta Christianis permessa, sumptibus cujusdam honestatis studiosi, & vanitatum hostis, cum annotationibus.* In his Auctor Doctorei exprobrabat, quod inauguralis suæ disputationis non decentius argumentum, quam suam trabæ excursionem invenire potuerit, de cetero autem ægre illos suum thesaurum & conversationem in cælis habituros, qui cum tanta voluptate terrenis inhiant delitiis, iisque tempus inutiliter insu-
munt: distinguendum esse inter Ecclesiasticum & inter Laicum trahea vehementem, & inter hanc exercitationem ex necessitate, vel officii gratia susceptam, & inter ejusmodi cursum ad voluptatem, & pompæ ostentationem institutum &c. Nihilominus hunc Authorem alius quidam anonymus acri admodum stylo insectabatur, edita epistola, in qua eidem objectabat, quod statum hujus quæstionis: *Utrum Christiano licitum sit trahea vehi*, perperam in hanc immutavit: *An Theologiæ Doctorei id liceat?* hoc autem idem esse, ac si quis propugnaret, Christianum esse posse Sartorem, alius vero negaret, quod

Sæc. XVIII. Studiosus laceras suas tibias ipsemet
 A. C. 1738. licite reficere posset &c. Sic aliquam-
 diu inter venerandos hosce viros mu-
 tuis jocis & scurrilibus probris digla-
 diatum est, adeo, ut Saniores ad præ-
 cavendam majorem utrinque infamiam
 rem silentio suppressi curarent.

§. XXXI.

*Libri a S. Romanæ Inquisitionis Con-
 gregatione proscripti.*

Sub idem ferme tempus nova Appen-
 dix ad Indicem librorum prohibito-
 rum, & quidem ab anno Christi mil-
 lesimo septingentesimo decimo octavo
 usque ad annum trigesimum quartum
 prodiit. Inde Protestantibus vetera sua
 convitia, scommata & querelas pro
 more suo recoquendi ansam arripuerunt;
 convitiabantur enim, ejusmodi Indices
 non ad aliud aptos esse, nisi ut veritas
 opprimatur, & ab illius cognitione po-
 pulus censuræ metu & Pontificia pote-
 state avertatur: Somniabant alii, hosce
 indices opportunum esse Romanæ Se-
 dis arcana a periculosa manifestatione
 præservandi medium, si enim, inquiunt
 ipsi, Romano-Catholica Ecclesia non
 haberet, quod timeat, ne eorum Re-
 ligio falso & lubrico fundamento innixa
 per libros, quos prohibet, concutere-
 tur

tur, imo & penitus everteretur, ejus-^{Sæc. XVIII.}
 modi Indices conficere, haud necesse A. C. 1738.
 foret, vel saltem libros ab A catholicis
 compositos, in quibus veritatis puritas
 elucescit, tanto ardore proscribere, su-
 perfluum esset. Attamen quam præ-
 sumptuosa, temeraria & iniqua sit hæc
 criminatio, ac sinistra rectissimæ mentis
 interpretatio, quilibet a partium studio
 alienus manibus palpat: Quænam,
 amabo, sunt illa Sedis Romanæ arcana,
 quæ per libros prohibitos Ecclesia Ro-
 mano Catholica manifestari timeret?
 certe non alia sunt in libris prohibitis
 contenta, quam male consarcinatae
 fabulæ, mendacia, calumniæ centies
 ac centies a Protestantibus recoctæ,
 & millies a Catholicis confutatae: Ex
 quibus autem fontibus putidas has a-
 quas hausere? ante Lutherum, Calvi-
 num &c. nullos *sua sæcæ* Historicos,
 coevos aut proxime coevos testes afferre
 possunt; si quid ergo de Romanæ Se-
 dis arcanis ante hæc tempora in libris
 suis manifestant, vel ex suo cerebro
 pro inveterata calumniandi licentia ad-
 invenerunt, vel ea ab antiquioribus
 Scriptoribus solo nomine Catholicis
 prodita legerunt: Hi vero, cujus fidei at-
 que auctoritatis erant? sane in Histo-
 ria Ecclesiastica omnino peregrinus
 idiota sit, qui ignorat, cuncta, quæ in

Sæc. XVIII
A. C. 1738.

contumeliam Ecclesiæ Romano-Apostolico-Catholicæ, ac summorum Pontificum &c. ante Lutherum scripta inveniuntur, a Viris fuisse conficta quos vel ambitio, vel luxuria, vel vindicta, vel vitæ libertas promeritis poenis coercita ad odium in hunc vel illum Papam, vel alios Romanæ Curix Præsules incitavit, & ad ipsam sæpe apostasiam induxit: Proh! quam egregios veritatis testes, integerrimos incorruptæ fidei Depositarios, purissimos Historiæ fontes! & ex his lacunis confluit cloaca illorum arcanorum, quæ tam nobiles Historiographi cum æterna nominis sui infamia manifestarunt & quidem jam dudum ante ipsos Protestantes; Famose istorum rapsodiæ longo ante Lutherum tempore scriptæ & impressæ proin jam dudum manifestatæ fuerunt, qua ergo verisimilitudine, qua fronte asseri potest, Romanos librorum prohibitorum Indices ex post aptum esse medium, quo Romanæ Sedis arcana a periculosa manifestatione præservarentur: Non equidem diffiteor, quosdam ex Papis, Cardinalibus, Præsulibus, aliisque existisse, qui dignitatis suæ splendorem vitiorum maculis obfuscarunt: Evolvantur autem a capite ad calcem omnes Romani Indices a primo usque ultimum, & sine ulla hæsitazione spondeo.

deo, in nullo vel ullum reperiri Scriptorem, nullumque librum propterea atro stigmatate notatum, quia de aliquo Papa, ejus Curia, Cardinale &c. crimen retulit, quod *re ipsa* perpetratum fuit: Et tamen hos Indices ad præservandam Romanam Sedem a periculosa arcanorum manifestatione inventos fuisse audacter hi Aristarchi comminiscuntur? Ast saltem ad opprimendam veritatem, & populum ab illius cognitione abstrahendum apti erunt? vel ergo per hos Indices opprimitur & populo occultatur veritas fidei, vel veritas Historica? non hæc; a putidis enim Historiæ fontibus non hauritur puræ Historiæ aqua; ac ideo plane ridiculum est, cernere, quod quotiescunque ab A catholicico recentiore Historico quoddam commentum contra Papas refertur, non alii allegentur testes, quam iidem A catholici, ab antiquioribus vero duntaxat citentur pessimæ notæ, nulliusque fidei Scriptorum v. g. Benno, Arnoldus Brixienfis, Leti &c. Si vero fidei veritatem per hos Indices opprimissent. tandem aliquando per S. Scripturas & evidentiam credibilitatis demonstrent, certam fidei suæ veritatem in libris hisce prohibitis contineri; secus negatur suppositum; quippe Catholicæ fidei veritas in tuta immota-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Sæc. XVIII. que possessione per octodecim sæcula
A. C. 1738. conservata est, & ab ea nec per paces
 profanas, nec usque ad consummationem sæculi per millenos & millenos
 libros prohibitos deturbabitur: Quam
 præsumptuose igitur, secta pro veritate,
 & fides Catholica pro errore vendita-
 tur? Præterea, quam improvidum &
 temerarium est hoc assertum! Nonne
 jam primo Christi sæculo circa An-
 num 51. Ephesii libros Magicos, ut
 censent Chrysostronus, Beda & alii,
 vel de Astrologia judiciaria, ut putat
 S. Augustinus tractantes contulerunt &
 combusserunt act. c. 19. & sic illius con-
 suetudinis, vi cujus Ecclesia pernicio-
 sos libros fidelium manibus vel rogo,
 vel interdicto subtrahit, tam insigne
 reliquere documentum, ut ipse etiam
 Schlüsselburgius Lutheranus fateri co-
 geretur, quod *ex novi Testamenti & pri-
 mitivæ Ecclesie historia certum sit, Apo-
 stolos, & eorum Successores, non tantum
 malorum librorum lectione suis auditoribus
 interdixisse, verum etiam ejusmodi libros
 comportatos coram omnibus exussisse, ut
 legitur act. 19.* Ita etiam ab Ecclesia
 circa Sæculi II. exitum impii, apocryphi,
 & falso inscripti impiorum libri fidelium
 manibus eripiebantur, ut patet ex Ca-
 none Apost. quinquagesimo nono juxta
 editionem Joan. Hervei, & S. Cypria-
 nus

nus famosum libellum contra S. Cornelium Papam a Novatiani Pseudopapæ Oratoribus divulgatum proscripsit, eoquod NB. *facile promenda non sint, & incaute ac temere publicanda, quæ discordioso stylo audientibus scandalum movent, & fratres longe positos, ac trans mare constitutos incerta opinione confundunt: hinc S. Cyprianus libellos quorundam calumniosa temeritate conscriptos Carthagine legi non patiebatur. l. c.*

Notum quoque est, hæreticos Arii libros a Nicænis Patribus, & ab ipso Constantino Imp. fuisse proscriptos, venenata Eunonymi scripta a Constantinopolitana Synodo Anno 398. damnata & ab Arcadio Imp. flammis tradi, eorumque detentores capite plecti iustos, Gentilium & hæreticorum libros a Concilii Carthaginensis IV. Patribus legi prohibitos, Originis opera Anno Christi 400. primo Nitriæ, Romæ, Mediolani & Aquileiæ, imo ab ipsis etiam Imperatoribus, & denuo ab Anastasio Papa & Episcopis Palæstini proscripta, atque Anno 405. ab Innocentio I. Pontifice rejectos illos libros, qui sub conficto Apostolorum nomine vulgabantur: Anno 409. libros de *judiciaria Astrologia* tractantes a Theodosio Imp. comburi, eorumque Auctores, ni resipiscant, exilio plecti iustos, Pelagii

M 5   librum

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Epist. 42.
Pamel. edit.
in not. ad
ep. 4.

Sæc. XVIII
A. C. 1738.

librum ab Africanis Episcopis delatum ab Innocentio Papa Anno 416. Nestoriorumque fautorum libros ab Imperatoribus Theodosio & Valentiniano circa Anno 435. & 448. Manichæorum opuscula a S. Leone Magno Pontifice, & a Gelasio, Simacho, Hormisda PP Anno 536. Acephalorum libros a Synodo Constantinopolitana & Justiniano Imp. Anno 563. Priscillianistarum scripta a Bracarensi Synodo; Eutychie libros Constantinopoli; Arianorum scripta Toleti Anno 587. Monothelitarum libros in Concilio Romano a Martino Anno 649. & 680. in Concilio Generali VI necnon 692. falsa acta Martyrum a Synodo Trullana: Adalberti hæretici scripta in Concilio Romano a Zacharia Pontifice Anno 745. libros S. Imaginibus injuriosos aliosque a Concilio Nicæno II. Anno 787. falsas relationes, libros Pœnitentiales &c. a Carolo M. Nicephoro Patriarcha Constantinopolitano, a Synodo Cabillonensi II & Valentina III. &c. fuisse damnatos & concrematos.

Quis insuper ignorat, in sæculo nono Joannis Scotti, Gottescalci, Photii in decimo sæculo acta Concilii Romani contra Formosum Papam; in sæculo undecimo Berengarii scripta & errores Nicolai Pectorati librum; in sæculo

duodecimo Petri Abailardi libros, Gilberti Porretani expositionem, vitam S. Parasceves, & versionem Gallicam S. Scripturæ a suspectis Viris concinnatam; in sæculo decimo tertio varios libros in Parisina Synodo, Joachimi Abbatis librum in Concilio Lateranensi IV. Joannis Scoti ab Honorio III. Thalmudicos libros a Gregorio X. Evangelium æternum, librum Ludovici San-Amorei contra Religiosos, opera Raymundi Lulli, & Arnaldi Villanovani: in sæculo decimo quarto libros Petri Joannis Ulivi de Serignano, Marsilii Paduani, Joannis de Janduno &c. proscriptos, & ultricibus flammis eliminatos.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Ex his paucis constat, Ecclesiam Romano-Catholicam, summos Pontifices, Imperatores, Synodos atque Episcopos a primis Ecclesiæ sæculis usque ad hæc tempora semper sollicitos fuisse, ut hæretici, perniciosi, calumniosi, falsi & apocryphi libri, scripta & tractatus solemn*i* *proscriptione*, aut rogi pœna fidelium manibus eripiantur. Quid si autem Ephesii, Novatiani, Ariani, Origenistæ, Pelagiani, Manichæi, Macedoniani, Priscillianistæ, Acephali, Monothelitæ, Iconoclastæ, & ceteri proscriptorum Codicum Auctores, fautoresque in primitivæ Ecclesiæ Pontifices, Syno-

Sæc. XVIII. A. C. 1738 Synodorum Patres, Imperatoresque
 insurgerent, eisque (uti nunc Prote-
 stantes Catholicis) exprobrarent, eo-
 rum proscriptiones, censuras, ac sancta
 in hos Codices incendia ad nil aliud apta
 fuisse, nisi ut veritatis puritas, quæ
 his libris eluxit, opprimeretur, & popul-
 a veritatis cognitione averteretur; si enim
 hi Imperatores, Papæ & Synodi non
 habuissent, quod timeant, ne eorum Religio
 falsa & lubrico fundamento innixa circa
 Divinitatem, naturam & voluntatem
 Christi, cognitionem futurorum, grati-
 am, Sacrificium N. Legis, animam
 SS. Trinitatem, Pœnitentiam &c. per
 libros, quos prohibuerunt, concuteretur,
 imo & penitus everteretur, ejusmodi pro-
 scriptiones omni ævo decernere, hanc
 necesse fuisset, vel saltem libros ab his A-
 thoribus compositos, in quibus veritatis pu-
 ritas elucescit, tanto ardore proscribere.
 Quid illis responderent Protestantes
 nonne vel asserere cogerentur, aut per
 has proscriptiones Arianismi, Nova-
 tianismi, Monotelismi, Manichæismi
 &c. fidei veritates opprimi, aut hoc
 Protestantium argumentum contra Ro-
 manos Indices ac librorum proscrip-
 tiones esse improvidam cavillationem,
 iniquam criminationem, putidamque
 calumniam? Ast propius accedamus,
 & tantisper atque ad tempus Luthera-
 nis.

nis, & Calvinistis concedamus, horum fidei systema pro veritate esse habendum: Quid autem manifestius est, quam quod *Calvinistæ* libros *Lutheranos* prohibeant, proscribant, exterminent, ad infamiae rogam condemnent: ipsemet Calvinus confessionem Joachimi Westphali Lutherani de cæna Domini vocat librum non minus insulsum, quam virulentum, & in Francofordienses Prædicantes debacchatur, quod hunc librum ibi imprimi permiserint. Hieronymus quoque Zanchius ait, se mirari vehementer, potuisse ab eo Senatu permitti, ut contumeliosa Hesbusii *de cæna Domini* scripta, quæ nil aliud sunt, quam esca incendiorum, imo faces jam accensæ ad omnes Ecclesias novis dissidiorum & inimicitiarum flammis cremandas, in ea imprimantur Urbe, quæ solebat esse ceu Mater Ecclesiarum omnium &c. Insuper Calvinus docuit, libros diversos a sana (id est a sua doctrina) non esse tolerandos, ut vel proponantur, vel legantur in cætu Virorum, sed *exurantur*. Nonne etiam Calvinistæ Heidelbergenses Lutheri & Brentii Catechismum proscripserunt, ejus lectione suis interdixere, cunctos serio adhortati sunt, ut ab omnibus quoque illorum scriptis quam diligentissime abstinerent?

Vicissim

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Schliffel. l.c.

*Eder In-
quis. Eva-
tab. 32.*

Sæc. XVIII.

A. C. 1738.

Vicissim vero Lutherani Calvinistarum libros & scripta non modo jam nata, sed & ex Calvinianorum lumbis nascitura exterminant, proscribunt, & suorum manibus eripiunt: Ita de Lutheranis Lavaterus Zwinglianus amare queritur, quod Lutherani suos tantum libros hominibus obtrudere conentur, & Zwinglianorum lectione suis Auditoribus interdiant, contra manifestat Apostolorum doctrinam, & veteris Ecclesie traditionem. Heidelbergenses quoque Calvinistæ in sua pia confessione de Cæna Domini Lutheranos eadem de re insimulant. Idem repetunt Calvinistæ in suo consensu orthodoxo, quem Lutherani per vituperium vocant, *Cacodoxum*: Pariter Lambertus Danæus queritur, quod Lutherani more Pontificiorum ad extinguendum omne veritatis lumen Calvinistarum libros publice proscribant, & lectione eorum populo interdiant. Nonne etiam Cruciger, Pezelius, Wiedebamus, & Mollerus propter Calvinismum in Saxonia in vincula coniecti non aliter libertatem consecuti sunt, nisi jurata sub conditione, se de hac secta nullos libros sine approbatione Electoris Saxonici unquam compolituros? Itaque Lutherani proscribunt, suis interdiant, & damnant Calvinistarum libros, & Calvinistæ prohibent,

& eliminant Lutheranorum scripta, Sæc. XVIII.
 accusant ea de re Lutherani Calvini- A. C. 1738.
 stas, & Calvinistæ Lutheranos: Quo-
 rumnam querela & accusatio est justa,
 quorum iniqua? Calvinistas Lutherana-
 norum libros damnando, inique agere,
 contendunt Lutherani, eoquod hac
 prohibitione veritatis puritas opprima-
 tur, & populus ab inquisitione verita-
 tis, quam ex Lutheranorum libris
 discere posset, arceatur: E contrario
 Calvinistæ de Lutheranorum tyran-
 nicidio in Calvinianos libros querun-
 tur, quia sana doctrina in eorum libris
 contenta extinguitur, veritas opprimi-
 tur, & ab ejus inquisitione populus a-
 vertitur: denique tam hi quam illi
 suas proscriptiones esse æquas conten-
 dunt ex ratione utrique parti propitia,
 scilicet, verissime dictum esse, nullum
 venenum esse præsentius malo libro,
 & prohibitos hosce libros erroribus &
 hæresibus scatere, seductionis pericu-
 lum obversari præsentaneum, ac pro-
 pterea eorum distractionem ac vendi-
 tionem sine discrimine non esse permit-
 tendam. Hanc rationem tam hi quam
 illi pro honestanda proscriptione sua
 adducunt: injuste ergo Lutherani Cal-
 vinistis & Calvinistæ Lutheranis obji-
 cerent, quod ejusmodi proscriptiones
 ad nil aliud deservirent, quam ut ve-
 ritas

Sæc. XVIII. ritas opprimeretur, & populus ab ejus
 A. C. 1738. inquisitione per eas averteretur: ve
 ergo Lutherani fateri coguntur, se ini-
 que agere, si Calvinianorum Codicum
 proscriptione Calvinismi veritatem op-
 primunt, quod tamen nunquam admit-
 tent, vel si rectissime se agere dicunt,
 cum pro vigilantis Magistratus ac Mi-
 nisterii officio libros Calvinianos ob
ductionis periculum opprimunt, neve suc-
 crescant, omni ope & opera enitentur,
 tunc manibus palpare coguntur, quod
 vel injustissime Catholicam Ecclesiam
 insimulent, eo quod Calvinianos æque ac
 Lutheranos libros prohibeat, quodque
 eorum prohibitio duntaxat ad opprimen-
 dam veritatem, & ad populum ab ejus
 inquisitione avertendum nata sit: vel
 immerito etiam Calvinistæ Lutheranis
 objicient, quod si Lutherana Ecclesia
 non haberet, quod timeat, ne eorum
 secta falsa & unius hominis fulcro in-
 nixa per libros, quos ipsa prohibet,
 concutiatur, imo penitus evertatur,
 libros Calvinianos tanta sollicitudine
 interdicere ac proscribere necesse haud
 foret: quidquid Lutherani Calvinistis,
 vel hi vicissim Lutheranis ad hanc cri-
 minationem respondebunt, Catholicis
 solidum præbebit argumentum, parem
 contumeliam in eos retorquendi; ni
 Lutherani nimis præsumptuose dicere
 velint,

velint, evidens esse, eorum sectam Sæc. XVIII.
*solam esse veram, proin solos eorum li- A. C. 1738.
 bros veritatem continere; idem tamen
 Calvinistæ Lutheranis, & longissimo
 intervallo certius, veriusque tam his
 quam illis reponent Catholici, & sic
 Lutherani in quamcunque se vertent
 partem, semper fateri cogentur, vel
 quod Ecclesia Catholica & Calvi-
 nistæ libros suæ Religioni perniciosos
 ac injurios juste damnent, vel quod Lu-
 therani injustissime Catholicos &c. infi-
 mulent de veritate per prohibitionem
 oppressa &c.*

Magis adhuc frivolæ sunt argutiæ
 recentioris cujusdam Prædicantis in
 has querelas effusi: *Ipsa sacra Biblia,*
sanctissima supremi Numinis oracula, pro-
scribi, subjecta exuri flamma, quis æquo
ferat animo? Execrabilia quidem hominum
monstra, Antiochos & Diocletianos fide-
lium cæde madentes, tantum nefas fuisse
ausos, forte nemo mirabitur: sed inter ipsos
Christianos hoc detestandæ sæviticæ genus
haud prorsus inusitatum esse, omnem fidem
superare videtur. . . . . Ad carnificem &
contumeliosos ignes plus simplici vice variis
in Regionibus ablegata fuerunt veneranda
divinorum mysteriorum volumina. Dic,
sodes, joco an serio Catholicis expro-
bras, quod hi ipsa S. Biblia, & vene-
randa Divinorum mysteriorum volumina
Hist. Eccles. Tom. LXXVI. N pro-

Sæc. XVIII. proscibant, flammis exurant? At
A. C. 1738. nondum distinguere didicisti inter
rum & genuinum Dei Verbum, & inter
 corruptum, depravatum & mutilatum,
 seu inter Biblia Catholica, & inter
 Biblia eorumque versiones innumeris
 locis ab A catholicis vitiata: Ecclesia
 Catholica, Biblia A catholicorum pro
 hibendo atque exurendo vindictam ex
 erit non in ipsum Dei Verbum, sed Verbi
 Divini Majestatem zelando exardescit
 in improbos ejusdem Corruptores, in
 malas divini oraculi notas, glossas,
 vitiosas epentheses, prava scholia, pe
 peram omissa, addita, mutata, sinistra
 versa &c. Hoc non jam est Verbum
 prout ex ore Dei, Prophetarum, Christi
 ejusque Discipulorum ac suæ adeo Ec
 clesie processit, sed est humanum com
 mentum ad stabiliendos errores pro
 libitu excogitatum, quod Ecclesia Ca
 tholica suis Filiis subtrahit, proscibit
 & damnat, sicut Princeps edictum
 suum a malevolis perfidiose corruptum
 ac depravatum proscibit, & nonnu
 quam Vulcano tradit: Num forte An
 tiocho & Diocletiano immaniores erant
 Carolus VI. Imperator, Georgius II.
 Angliæ, & Augustus III. Poloniæ Rex,
 necnon Carolus Holsato-Gottorpiensis
 Dux, & Francofordiensis ac Norimber
 gensis Magistratus, qui omnes plures
 que

que alii Wertheimensia Biblia, & Dresdenſes Præcones, qui Zinzendorffiana Biblia proſcripſerunt? Num & illi tam execrabilia erant hominum monſtra, ut ſacra Biblia, ſanctiſſima ſupremi Numinis oracula, & veneranda Divinorum myſteriorum volumina atro ſtigmatate notarunt?

Attamen in ipſa etiam Biblia genuina & pura, & non tantum blaſphemiis & hæreſibus infarta Eccleſiam Catholicam deſæviſſe, eaque librorum malæ notæ indici inſerta, teſtatur Benedictus Turretinus Genevenſis: *non, inquit ipſe, diſpicitur, utrum blaſphemiis & hæreſibus liber (loquitur de Bibliorum verſionibus) infartus, ſed utrum Italus, Hispanus ſit; Chriſto fraudi eſt, ſi populariter loquatur, ſcriptura periclitatur, niſi latine loquatur.* Haud diffiteor, in Pauli IV. Indice Anno 1559. prout eum exhibet Petrus Paulus Vergerius Apoſtata, plures Bibliorum editiones legi proſcriptas, & in Indice Venetiis Anno 1597. apud Marcum de Claſeris, necnon in illo Coloniae Anno 1627. edito legi hæc verba: *Biblia hæreticorum opera impreſſa vel eorundem annotationibus, argumentis, ſummariis, ſcholiis, & indicibus reſerta omnino prohibentur.* Sed quid inde? num propterea purum Dei Verbum, aut Biblia genuina fuere prohibi-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Sæc. XVIII. hibita? Absit, prohibita enim vul-
 A. C. 1738. garis editionis lectione S. Scriptura-
 rum abufum, & damna inde prome-
 nantia præcaveri, notissimum omnino
 est: Percipe tertiam Regulam indicis
 Tridentini Concilii: *librorum Veteris*
Testamenti versiones, viris tantum doctis
& piis, iudicio Episcopi concedi poterunt
 . . . . . Versiones vero N. T. ab Aucto-
 ribus primæ classis factæ nemini con-
 cedantur, quia utilitatis parum, periculum
 vero plurimum lectoribus ex earum lectione
 manare solet, non quidem vitio S. Scri-
 pturæ, sed vitio legentium, & homi-
 num temeritate; inde enim jam primis
 Ecclesiæ sæculis ex promiscuo hoc le-
 gendi pruritu plurima emerere mala
 postquam, ait S. Hieronymus, sola scri-
 pturarum ars est, quam sibi omnes possunt
 vendicare: & postquam hanc garrula anus,
 delirus senex, sophista verbosus, & uni-
 versi præsumunt, lacerant, docent, ante-
 quam discant. Nonne Alexander Ross Pu-
 ritanus, suæ sectæ ruinam, corruptos-
 que mores in promiscuam hanc S. Scri-
 pturæ lectionem refundit. His aliisque
 opinionibus, ait ille, quæ hodie dum inter
 nos tolerantur & defenduntur, videmus,
 quo prolapsa sit Christi his locis Religio
 . . . . . quid superest, nisi mera Religio-
 larva? Ipsa per tot hæreses & blasphemias
 consumpta veritatis ac vitæ substantia.

... Hi sunt fructus & consequentiæ ex Sæc. XVII.
SS. Scripturarum lectione per ignorantes, A.C. 1738.
 improbosque spiritus tentata.

Ex his omnibus manifeste patet, quam antiquum, legitimum, atque innocuum sit in Ecclesia Romano-Catholica libros malæ notæ interdicendi, prohibendique jus ac consuetudo, quamque futiles sint eidem oppositæ, antea relatæ ac confutatæ Adversariorum criminationes; his utique impofterum Catholicos turbare desinent, nec ultra eis crimini dabunt, quod per omnia retro sæcula libros, quos suæ Religioni vel morum honestati noxios judicarunt, proscripserint, cum & ipsi per duo sæcula libros, quos suæ sectæ perniciosos censebant, interdicendi jus sibi arrogant, hancque consuetudinem conservent, ac dilaudent: Æquum est, ut quod uni parti &c. At eis fors displicere potest, quod Catholici libros non modo Protestantium, sed & Catholicorum, Judæorum aliorumque perniciosos ad quemdam *Indicem* reducant, eumque ad totius Catholici Orbis notitiam, normamque publicis typis divulgent: Et quid in eo mali? certe idem ipsimet Protestantes pro sua sagacitate, vigilantia, ac Zelo jam dudum fecissent, si inter eos tanta foret concordia, unitas, & subjectio, ut ad vocem unius

Sæc. XVIII. supremi Capitis noxia pabula indicant
 A. C. 1738. tis atque eliminantis cunctas oves ab
 eis declinaturas sibi polliceri possent.
 Ut autem de hoc sit, id certissimum
 est, ejusmodi Indices conficere, anti-
 quissimi moris esse; jam enim circa an-
 num Domini 251 quoddam illius para-
 digma habemus in quinquagesimo nono
 ex Canonibus Apostolorum, in quo scilicet
 exauctorationis poena *falso inscripti im-*
piorum libri prohibebantur; quamvis
 hos Canones (uti hodie circumferuntur)
 ab Apostolis minime conscriptos
 antiquissimos tamen & a quodam Con-
 cilio Sæculi III. conditos fuisse constat.
 certum tamen est hunc Canonem re-
 spexisse ad tot adulterina Evangelia &
 Acta, quæ sub Apostolorum nomine in
 Sæculo II. vulgabantur, & fidelium
 usui subtrahere, necesse erat.

Alia adhuc prohibitionum generum
 nostro Indici magis vicina exhibet se-
 culum quartum & sequentia: Harum
 tria potissimum genera occurrunt; ex-
 stant enim quidam Indices, in quibus
 duntaxat designantur libri ab Ecclesia
 recipiendi, alii vero recensent libros
 expurgandos seu corrigendos a quibus-
 dam nævis, maledicentiis, falsitatibus
 doctrinis non sanis obiter insertis, ob-
 scænis, offensivis verbis &c. qui libri
 ceteroquin boni, si ab his mendis ex-
 pur-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

purgantur, legi ac vendi permittuntur, & ideo tales Indices vocantur *expurgatorii*: Alii sunt Indices librorum *prohibitorum*, seu in quibus recensentur ordine suo libri, in quibus vera Religio ex professo impugnatur, vel lascivæ, Magicæ, superstitiosæ res ex professo tractantur, ac propterea ab Ecclesia vel per Pontificum decreta, vel per S. Inquisitionem Romanam prohibentur. Porro primi generis Index prodit circa annum Domini 397. ubi in Concilio Urbis Romanæ sub Damaso Papa constructus fuit Index Sacrorum librorum, *Et quid universalis Ecclesia recipiat, Et quid vitari debeat*, seu prout in Codice Sæculi X. in Conventu Florentino S. Marci reperto legitur *de recipiendis Et non recipiendis libris*, quamvis haud ignoremus, non omnes hujus decreti partes, prout ad nos transmissæ sunt, e Damasi calamo profluxisse. Pariter circa annum salutis reparatæ 405. Innocentius I. in suo responso ad Exuperium Tolosanum Episcopum ejusmodi Indicem contexuit librorum N. T. quos Ecclesia Romana non modo a Canone exclusit, sed omnino damnavit. Locupletior erat Index tam expurgatorius quam prohibitorius, quem Gelasius Papa in Concilio septuaginta Episcoporum Anno 469. confecit, & libros

N 4 tam

Sæc. XVIII. tam V. quam N. Testamenti, necnon
 A. C. 1738. Synodos, S. Patres &c. recensuit, quos
 Sancta & Romano-Catholica Ecclesia
 recipit, & veneratur; alios autem li-
 bros expurgandos refert, simulque e-
 numerat libros Apogryphos, quos Ec-
 clesia non recipit, Idemque recensitis
 quibusdam hæresiarchis ita concludit,
 quæ omnes hæretici, eorumque discipuli,
 sive schismatici docuerunt vel conscripserunt,
 quorum nomina minime retinentur, non so-
 lum repudiata, verum etiam ab omni Ro-
 mana, Catholica, & Apostolica Ecclesia
 eliminata, atque cum suis Auctoribus, Au-
 ctorumque sequacibus sub anathematis indis-
 solubili vinculo in æternum confitemur esse
 damnata. Nil equidem moror insulas
 cavillationes Cavei, Wernsdorffii, alio-
 rumque Protestantium, qui hoc Ge-
 lasii decretum Isidoro Mercatori adju-
 dicant; quippe annotasse sufficit, hunc
 Isidorum nonnisi circa Annum 853.
 adulterinas suas merces vendidisse, ex
 Codicibus autem manuscriptis quam-
 plurimis, & Scriptoribus antiquissimis
 evidentissime constare, hoc decretum
 sub Gelasii nomine jam dudum ante
 sæculum octavum omnium manibus
 fuisse tritum (*). Trans-

(*) Vid. P. Kell Auct. utriusque libri Mach.
 Canonico-Hist. edit. Vienn. 1749. p. 94. &
 seqq. & P. F. A. Zachariam Hist. Liter. Italiae
 Tom. 4. p. 196. & seqq.

Transeamus nunc ad viciniora tempora, in quibus ejusmodi indices fuisse editos constat: Enimvero (si tamen

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Vergerio Transfugæ fides) jam Anno 1542. a Parisiis & Lovaniensibus ejusmodi Catalogi librorum pestilentium fuere confecti: Insuper Carolus du Plessis Tutelensis Episcopus in sua Collectione judiciorum Tom. II. pag. 167. adducit Catalogum librorum, quos Sorbona ab Anno 1544. usque ad Annum 1551. editos, ac censura dignos secundum ordinem Alphabeticum juxta Auctorum cognomina proscripsit, atque in fine Biblia etiam quædam legi ac retineri prohibuit, hæc observans: *Quamvis in quamcunque linguam vertantur sacræ literæ, quæ suapte natura sanctæ sunt, & bonæ: quanti tamen sit periculi permittere passim lectionem earum in linguam vulgarem traductarum idiotis & simplicibus, nec eas pie & humiliter legentibus, quales nunc plurimi reperiuntur, satis indicarunt Waldenses, pauperes de Lugduno, Albigenes, & Turelupini, qui inde occasione sumpta, in multos errores lapsi, plurimos in eosdem induxerunt. Quare hujusce tempestatis perspecta hominum malitia, periculosa, ac perniciosa censetur ejusmodi traductio. Hæc sibi notent Protestantæ.*

Idem quoque Episcopus ad calcem Tomi I. p. XIII. loquitur de secunda

N 5

quo-

Sæc. XVIII. quoque Parisina hujus indicis editione,
 A. C. 1738. quæ additis identidem aliis reprobatis
 libris facta fuit, quando autem, subjungit ipse, in Comitibus sacre Facultatis Parisiensis Epistola præliminaris illius Catalogi in lucem edendi recitata fuit, sapientissimi Magistri ad calcem hæc adjungi voluerunt. Sub correctione sanctæ Matris Ecclesiæ, & sanctæ Sedis Apostolicæ.

„Anno prædicto (1544.) die 27.
 „mensis Maij . . . Audita relatione
 „nonnullorum Magistrorum nostrorum,
 „qui visitaverant aliquos libros, post
 „maturam deliberationem, visum est
 „Facultati, librum inscriptum: *Specie-*
 „*lum Religionis*, editum a reverendo Pa-
 „risiensi Abbate S. Victoris prope Pari-
 „sios, inferendum & inscribendum Ca-
 „talogo librorum reprobatorum; atque
 „monendum per eos, qui prædictum
 „librum visitaverunt, & de eo Facul-
 „tati retulerunt, ut errata in eo emen-
 „det; &, si velit, tersius *Religionis Spe-*
 „*culum* oculis offerat.

Anno prædicto, die vero 15. mens-
 „sis Julii . . . supplicavit Magister no-
 „ster Claudius Bertault, quod Facultas
 „differret annumerare prædicto Cata-
 „logo librum editum a reverendo in-
 „Christo Patre & Domino Abbate S. Vi-
 „ctoris prope muros Parisienses, usque
 „in diem undecimum proxime ventu-
 „ram;

rum; quia prædictus Abbas eundem Sæc. XVIII.
librum a se editum, inscriptum: A. C. 1738.

Speculum Religionis, emendat, & ab
erroribus purgabit. Cui quidem Sup-
plicanti annuit prædicta Facultas,
diemque emendationis & correctionis
libri prædicti præfixit octavam proxime
venturam; qua emendatione & corre-
ctione facta, providebit Facultas su-
per orto scandalo ex præfati libri prio-
ritibus editionibus. Etsi Catalogo e-
dendo dictus liber inscriptus: *Specu-
lum Religionis*, sit annumerandus.

Eodem quoque anno Sacra Facul-
tas die 15. Julii voluit, ut epistola seu
præfatio huic Catalogo præfigatur, &
ad ejus calcem submissio Romanæ Ec-
clesiæ, & invocatio Sanctorum adda-
tur, ac demum libri Fabri & Erasmi
censura præfatæ Facultatis notati huic
Indici inserantur. „Quoniam vero orta
esset controversia de Cajetano in no-
vum Testamentum, an adderetur
dicto Catalogo, judicio multorum,
veniebant libri dicti Cajetani in no-
vum Testamentum inserendi dicto Ca-
talogo. Negotium remissum est ter-
minandum in Congregatione, die
proxime sequenti celebranda.

Die decima tertia . . . Audita sup-
plicatione Magistrorum nostrorum Do-
minicanorum, qua supplicaverunt
præ-

Sæc. XVIII. „prædictæ Facultati, ut præfigeretur
 A. C. 1738. „eis aliquod tempus, infra quod col-
 „ligerent errata ipsius Cajetani in no-
 „vum Testamentum, qua proponeren-
 „tur dicto Cajetano, cum censuris &
 „qualificationibus; post omnium Ma-
 „gistrorum nostrorum maturam delibe-
 „rationem præfixit eadem Facultas
 „eisdem Dominicanis mensem pro omni
 „termino, intra quem habeant colli-
 „gere eadem errata, & præsentare
 „dictæ Facultati. Quæ quidem Fac-
 „ultas postea judicabit, si omnia er-
 „rata fuerint collecta. „

Nunc vero redeamus ad Indices
 Romanos, qua in re exploratum ha-
 betur, quod sedente Paulo III. Anno
 1548. Venetiis primus editus fuerit
 ejusmodi Index promovente Joanne
 CasaBeneventano Archiepiscopo, in quo
 tamen Indice non nisi septuaginta libri
 damnati reperiuntur, alius sub Pontifi-
 catu Julii III. Anno 1552. Florentiis,
 & Anno 1554. Mediolani & denuo Ve-
 netiis ac demum copiosior talis Index
 auctoritate Pauli IV. Anno 1559. pro-
 diit. Hos indices Petrus Paulus Ver-
 gerius Apostata virulentissimis annota-
 tionibus pro more suo proscidit, ac
 inter cetera Paulum IV. falso insimula-
 vit, perinde ac si *consilium seu consulta-
 tionem de emendanda Ecclesia*, quam Pau-
 lus

lus III. cum novem Cardinalibus iniit, Sæc. XVIII.
A.C. 1738.
in Romanum suum librorum proscripto-
rum indicem retulisset: Suxæ vero cri-
minationi verisimilitudinis speciem ad-
sciverat Vergerius, ex eo, quod in
præfato indice ad literam L. legisset:
*Liber inscriptus, Consilium de emendanda
Ecclesia*, non attendens, aut, ut calum-
nia locum haberet, studiose attendere
nolens, quod hæc proscriptio non in
ipsum Novem-virale Pauli III. consi-
lium, sed in acerbam Joannis Stormii
cadat epistolam, quæ Pauli IV. tem-
pore in Sturmiana hujus Consilii edi-
tione erat annexa (*): seu ut clarius
& ad tollendam omnem cavillationem,
& proscripti hujus Consilii suspicionem
expressum legitur in Indice Benedicti
XIV. jussu edito, ubi ad literam C. le-
gitur: *Consilium de emendanda Ecclesia,
cum notis vel Præfationibus hæreticorum.*
Præterea in eodem Pauli IV. Indice
proscriptus etiam legitur *liber de uni-
tate Ecclesiastica*, cum omnibus tamen
notum sit, non librum hunc a Regi-
naldo

(*) Hanc cavillationem Kieslingius &
Schelhornius recoxerunt, utriusque vero ar-
gurias doctissimus Cardinalis Quirinus con-
futavit; vid. ejusdem epist. 46. & 48. nec-
non Kieslingi epistolam ad Eundem Lipliæ
1747. & illam Schelhornii Tiguri 1748. im-
pressam.

Sæc. XVIII. naldo Polo compositum, sed prout a
 A. C. 1738. Vergerio Argentorati editus est, de-
 signari (*). Ut ut de hoc sit, id certissi-
 mum est, quod, cum hæresis pericu-
 lum augetur, & hæreticorum, ma-
 læque notæ librorum copia succresceret,
 operam suam jungentibus ipso Michaeli
 Gislerio tum Generali Inquisitore, &
 Christophoro Patavino Ord. Erem.
 S. Augustini Generali, aliisque Theo-
 logis Congregatio S. Officii sub auspi-
 ciis Pauli IV. Anno 1559. Romæ, eo-
 demque anno Bononiæ per F. Eusta-
 chium Locatellium Bononiensem In-
 quisitorem amplio rem hunc confecerit
 Indicem, cui titulus: *Index Auctorum
 & librorum, qui ab officio S. R. & Uni-
 versalis Inquisitionis caveri ab omnibus &
 singulis in universa Christiana Republica
 mandantur sub censuris contra legentes vel
 tenentes libros prohibitos in Bulla, qua
 lecta est in Cæna Domini expressis, & sub
 aliis*

(*) Hic Catalogus Anno 1560. Regio monti
 in Borussia apud Jacobum Dabmonnum re-
 cursus est, quo autem consilio & quibus Au-
 ctoribus patet ex præfixo hoc titulo: *Postre-
 mus Catalogus hæreticorum Romæ confectus
 Anno 1559. continens alios quatuor Catalogos,
 qui post decennium in Italia, necnon eos, qui
 in Gallia & Flandria post renatum Evange-
 lium fuerunt editi cum nonnullis annotationibus
 Vergerii, quæ tyrannidem, ineptias & fasti-
 datem ipsius Catalogi magis aperiunt.*

aliis pœnis decreto ejusdem S. Officii con- Sæc. XV. II.
 tentis, typis Antonii Baldi Cameralis Im- A. C. 1738.
 pressoris, de mandato speciali S. Officii

Romæ Anno MDLIX. Mense Januario.
 Hic Index quatuor complectebatur par-
 tes, in quarum prima referebatur S. In-
 quisitionis decretum de prohibendis
 libris: in secunda recensebantur or-
 dine Alphabetico libri vetiti, in tertia
 erat Index specialis Bibliorum, quo-
 rum editiones potissimum ab hæreticis
 factæ prohibentur: quarta recitat no-
 mina typographorum. Adversus hunc
 Indicem variæ movebantur difficulta-
 tes, quapropter in aliquibus Provinciis
 ac locis non fuit receptus præcipue
 quia in eo quidam libri prohiberentur,
 quorum lectione privari sibi permole-
 stum censebant Viri docti, qui etiam
 notarunt, in eo nonnulla esse parum
 explicate posita, quæ explicatione in-
 dige-

Eapropter in Indice librorum jussu
 Bernardi Sandoval Card. & Archiepiscopi
 Toletani Anno CIC. ICCXII. Madriti excu-
 legitur: *Consilium de emendanda Ecclesia:*
 LIBER SIC INSCRIPTUS, & *Consilium Pau-*
li III. datum Imperatori in Belgis cum Eu-
sebio Pamphili pia explicatione: LIBER SIC
 INSCRIPTUS. Ubi per addita hæc verba:
liber sic inscriptus clare indicatur, non ipsam
 horum librorum materiam, sed a malevolis
 & hæreticis addita & sub hoc titulo edita
 fuisse proscripta:

Sæc. XVIII. digerent. His difficultatibus cum
 A. C. 1738. longe prævaleret ejusmodi operis uti-
 litas imo & necessitas, hinc ut docto-
 rum commodis & studiis, salva veri-
 tate ac religione consuleretur, statutum
 est, retinendum esse quidem hunc In-
 dicem, demptis tamen quibusdam at-
 que etiam additis, & conficiendas esse
 quasdam Regulas, quas illi, qui in-
 dici componendo operam dabant, ob-
 servare teneantur: demum vero Pau-
 lini Indicis mutatio, totumque hoc ne-
 gotium ad Tridentinam Synodum re-
 missum est: Illa vero in Sessione de-
 cima octava, quæ erat secunda sub
 Pio IV. Papa Anno 1562. die vigesima
 sexta Februarii censuit, quamvis multa
*censuræ in variis Provinciis, & præsertim
 in alma Urbe Roma pio quodam Zelo e-
 ditæ fuissent, quin huic tam magno ac
 pernicioso morbo salutaris ulla profuisset
 medicina, seligendos esse quosdam Sy-
 nodi Patres, qui de censuris, librisque,
 quid factu opus esset, diligenter considera-
 rent, atque etiam ad eandem S. Synodum
 suo tempore referrent. Igitur ex omni-
 bus ferme Nationibus plures selecti
 Præsules tam doctrina, quam judicio in-
 signes qui non sine maximo labore, plurimisque
 vigiliis, adhibitis quoque in consilium le-
 tissimis quibusdam Theologis conficiendo
 huic Indici manum admovere, cum
 autem*

autem res majoris esset operis, quam Sæc. XVIII.
 ut a totius Synodi Patribus adhuc con- A. C. 1738.
 gregatis, *ob librorum varietatem & mul-*
titudinem, distinde & commode in exa-
 men vocari posset, hinc Synodus præ-
 cepit, ut hic Index plene confectus
 Pio IV. Pontifici exhiberetur, ejusque
 judicio atque auctoritate, terminato
 negotio, evulgaretur. Hic ergo Pon-
 tifex hunc Indicem *doctissimis quibusdam,*
probatissimisque Prælatiis denuo accuratis-
sime legendum, examinandumque tradidit,
 ac ipsemet eum pervolvit: cumque il-
 lum magno studio, acri judicio, diu-
 turna cura confectum, & præterea
 commodissime digestum esse cognosce-
 ret, eum unacum Regulis eidem præ-
 fixis auctoritate Apostolica die vigesi-
 ma quarta Martii Anno MDLXIV. ap-
 probavit, & imprimi ac divulgari præ-
 cepit. Hic igitur Index, qui ex præ-
 scripto Tridentinæ Synodi editus, &
 in variis hujus Concilii editionibus an-
 nexus reperitur, Coloniae Agrippinæ
 Anno 1564. & pluribus aliis in locis
 publicis typis divulgatus est.

Præterea Neapoli P. Gregorius Ord.
 FF. Capuccinorum indicem expurgato-
 rium Venetis literis Anno 1588. excu-
 sum publici juris fecit: cum autem post
 Tridentinæ Synodi Catalogum plures
 alii æque perniciosi libri partim conscri-
Vist. Eccles. Tom. LXXVI. O pti

Sæc. XVIII. A. C. 1738. pti ac editi, partim alii, qui scripserant, antea delituerant, in medium prodirent, eapropter Gregorius XIII. & postea Sixtus V. multis illustratis acque ad regulas adjectis necessariis rebus mandavit, ut nonnulli alii ejusdem generis libri præfato Indici adderentur: quoniam vero hic Pontificis opere nondum adsoluto vivis eripetur, Clemens VIII. ejus Successor septem Cardinales, aliosque pios ac eruditos Viros selegit, quibus omnia singula, quæ a Sixto V. hanc in re statuta fuere, diligenter examinanda commisit, huncque Indicem, qui Tridentini Indicis appendix vocari solet, sedulo recognitum, librorum numerum auctum, atque nonnullis in præfatas Regulas observationibus illustratum nova luce donavit, qui Romæ Anno 1596. & postea eodem anno Venetiis ac biennio post Colonix adjecta instructione de exequendæ prohibitionis, deque sincere emendandi & prohibendi libros ratione editus fuit: anno autem sequenti idem Catalogus Ferrariæ excusus prodit.

Suppl. apol. ad acta Boll. pag. 661. S. 4. n. 22. Silentio haud prætereundum censeo, recentiore quemdam Scriptorem liberius asserere, quod Regulæ Indicis & Instructio Clementis VIII. ad easdem nonnulla contineant in usum nunquam

deducta. *Promittunt enim, uti ille ait, Sæc. XVIII.*
 Expurgatorium Codicem, quo omnium A. C. 1738.
 & singulorum Auctorum undequaque sus-
 pectorum libri castigarentur, & sic
 castigati typo vel manu tractari a quo-
 libet libere possent, addita in princi-
 pio libri, tum veteris prohibitionis tum
 recentis emendationis ac permissionis
 mentione, exempli gratia, *Bibliotheca*
a Conrado Gesnero Tigurino damnato au-
ctore olim edita ac prohibita, nunc jussu
superiorum expurgata ac permessa. Hæc
 ille, attamen nec Instructione VII. nec
 in Regulis deprehenditur, promissum
 fuisse ejusmodi Codicem expurgato-
 rium, sed unice Episcopis & Inquisito-
 ribus per Viros eruditione & pietate
 insignes expurgandi facultas datur, eis-
 que præcipitur, ut postquam ejusmodi
 Codicem expurgatorium confecerint,
 mandato isque Episcopi ac Inquisitoris
 impressus fuerit illi, qui libros expur-
 gandos habebunt, eos de eorumdem
 licentia corrigere possint, ad præscri-
 ptum harum regularum: Ceterum quod
 Clemens VIII. dum modum denuo im-
 primendi taliter expurgatum damnati
 Auctoris librum præscripsit, in exem-
 plum Bibliothecam Gesneri Tigurini
 (uti præfatus auctor scripsit) ideo ad-
 duxerit, quia hæc una est ex primis libris,
 quos Papa optavit, voluitque propter sum-
 mam

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

mam ejus inter Scriptores utilitatem ac necessitatem expurgatos, hæc plane nisi minus fundata, ac pro arbitrio cogitata conjectura est, sed ad nostros Indices revertamur.

Igitur Anno 1607. Romæ editus est Index expurgatorius, sub hoc titulo: *Indicis librorum expurgando studiosorum gratiam confecti Tomus I. quo quinquaginta Auctorum libri præcis desiderati emendantur. Per Fr. Mariam Brasichellensem sacri Palatii Apostolici Magistrum in unum corpus ad publicæ commoditati editus, Romæ typographia R. Camera Apostolicæ Superiorum permissu.* Inter hosce libros reperitur etiam liber de institutione *Menchorum*, acriori, quam par erat, censura castigatus, præterea *Bibliotheca sanctorum Patrum Paris. Anno 1589.* excutitur, cujus titulum Brasichellensis ita immutavit: *Bibliotheca Patrum veterum Auctorum Ecclesiasticorum;* plerumque enim titulum *sancti* vel *divini* aliaque tanquam de Pelagianismo aliisque erroribus suspecta expunxit, nominatim in libello S. Antonii Abbatis ad hanc glossam: *penes nos situm ut Deus misereatur nostri, item, salutem*

(*) Vero nomine vocabatur Joannes Baptistista Guanzellus natus Brisighellæ in Faventina Diœcesi.

nostram reliquit Deus in voluntate nostra Sæc. XVIII.
addidit: caute lege, nam verba inclinant in A. C. 1738.
Pelagianum errorem &c. item, caute lege;
nam salus nostra in manu Dei, ejusque gra-
tia potissimum ac primum sita est &c. Pa-
riter testimonia quædam pro immacu-
lata conceptione B. V. M. necnon reve-
lationes ex SS. Athanasio, Chrysofomo,
Ambrosio &c. deletit, atque in dubium
revocavit: quocirca hic tomus, quam-
primum Romæ prodierat, suppressus ac
recudi prohibitus est, nec porro processum
in reliquo opere, quod mox apparuit futu-
rum seminarium litium infinitarum, quibus
sustinendis nec unus nec plures forent pares,
quantavis auctoritate subnixi, ut de labore
nihil dicam nunquam finiendo, licet omnes
Curie Romanæ ministri fuissent Brasichet-
lensi pares eruditione, solertia, assiduitate,
& fastidiosissimi studii tolerantia. Nova
equidem expurgatorii hujus indicis e-
ditio facta est Bergami Anno 1608.
quarto tamen post anno per Pontificis
decretum suppressa. Index vero Ro-
manus a Clemente VIII. recognitus sæ-
pissime recusatus est, & quidem Vene-
tiis 1597. Colonæ Anno 1627. Duaci
Anno 1618. sicut & Anno 1640. Fran-
cisci Magdaleni Capiferrei elenchus Li-
brorum prohibitorum Romæ secunda
vice vulgatus, præter decretum S. In-
dicis Congregationis, quo damnati & re-
spe-

Sæc. XVIII. *ſpective ſuſpenſi fuere infra ſcripti libri*
 A. C. 1738. Romæ 1664.

Præterea Alexander VII. An. 1664.
 librorum proſcriptorum indicem diverſum
 a prioribus methodo ordinatum, atque
 in varias partes diſtributum Romæ
 nomine edi ac promulgari juſſit, cui
 Anno 1667. junctus eſt index Triden-
 tinus cum indice decretorum, quæ
 circa librorum prohibitorum edita fuerunt.
 Pariter Innocentii XI. juſſu Anno 1681.
 Romæ alius prodiit ejusmodi Cata-
 logus, qui Pragæ Anno 1726. juxta
 exemplar Romanum recuſus continet
 ejusdem Papæ Indicem uſque ad an-
 num 1681. & unam appendicem uſque
 ad Annum 1704. & alteram uſque ad
 Annum 1716. & tertiam uſque ad Me-
 ſem Majum Anni 1718. & quartam uſque
 ad M. Junium Anni 1734. Romæ
 editas. Exſtat quoque alius Clemen-
 tis XI. Romæ Anno 1711. & 1716. im-
 preſſus: Cum autem omnia hominum
 labore ac ingenio confecta (præter ſe-
 lam fidem Catholicam) omnimodam
 ſuo principio ac progreſſu perfectionem
 non habeant, ita & in his Indicibus ac-
 cidiffe teſtatur Benedictus XIV. ut etiam
 pro illa temporum conditione ſatis dili-
 genter atque utiliter in iis conficiendis
 laboratum ſit, diuturna tamen obser-
 vatione atque experimento compertum
 ha-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

haberet, memoratos Indices neque satis correctos, neque satis usui accommodatos prodiisse; eapropter idem Pontifex e publica utilitate fore censuit, si novus Index methodo aptiore digestus, & a mendis, erratisque pluribus emendatus construeretur. Hanc in rem prævie Anno 1753. Constitutione edita methodum in examine & librorum proscriptione servandam præscripsit, ac demum totum hoc negotium Congregationis Indicis Cardinalibus dirigendum, promovendumque commisit. Absolutum vero ad ipsius mentem Indicem, & ab iisdem Purpuratis revisum atque recognitum Pontifex approbavit, & Romæ Anno 1758. opera R. P. Thomæ Augustini Richinii Ord. FF. Præd. præfatæ Congregationis Secretarii edi curavit, cui etiam appendix librorum ab Anno 1758. usque ad diem decimam septimam Januarii Anni 1763. proscriptorum accessit.

Editi sunt præterea alibi Episcoporum imo & Principum cura ac vigilantia plures hujusmodi indices, & quidem in Hispania jussu Philippi II. Regis Anno 1570. primus ex officina Plantiniana Antverpiæ publicam lucem aspexit, mox etiam anno sequenti idem Rex alium ab Hispaniæ Archiepiscopis & Theologis confectum & Ariæ Mon-

Sæc. XVIII, tani præfatione illustratum ibidem et
 A. C. 1738. curavit sub hoc titulo: *Index expurga-*
torius librorum, qui hoc sæculo prodierunt
vel doctrinæ non sanæ erroribus insper-
vel inutilis & offensivæ maledicentiæ
bus permixtis, juxta S. Concilii Tridentini
decretum; Philippi II. Regis Catholici jussu
& auctoritate atque Albani Ducis consilio
ac ministerio in Belgio concinnatus. Hunc
 indicem Junius Calvinista, sicut can-
 lunam, allatravit, & Heilbrunenses
 Præcones illius Auctores fuisse Jeshu-
 tas, falsissime asserunt, ut patet ex ip-
 Benedicti Ariæ Montani præfatione.
 Insuper Anno 1583. Caspar Quiroga
 Cardinalis & Archiepiscopus Toletanus
 Hispaniæ Generalis Inquisitor ex con-
 filio supremi Senatus & generalis In-
 quisitionis alium Indicem expurgato-
 rium Madriti vulgavit: hic idem index
 Indici Belgico Albani Ducis consilio,
 ut meminimus, concinnato, & Anno
 1609. Argentinæ recuso adjectus fuit.
 Insuper Bernardus de Sandoval & Ro-
 xas Cardinalis, Archiepiscopus Tole-
 tanus, Hispaniarum Primas Anno 1610.
 Madriti(*) & Antonius Zapata Cardinalis
 ac Inquisitor Generalis Hispali Anno
 1631. & Antonius a Sotomajor supre-
 mus Præses, & generalis Inquisitor au-
 & tori-

(*) Hic idem Index Genevæ 1619. recu-
 sus prodiit.

toritate Philippi IV. Anno 1640. Ma-Sæc. XVIII.
driti ejusmodi Indices librorum pro- A. C. 1738.
hibitorum atque expurgandorum edi-
dere: Denique ex consilio supremi Se-
natus Inquisitionis generalis Madriti
Anno 1677. & sub Philippo V. Rege
Anno 1707. novi ejusmodi Indices pro-
dierunt, Panormi, Madriti & alibi sæ-
pius recusi. Postremo Malcarenhas
Algarbiæ Episcopus & in Lusitania In-
quisitor Generalis Indicem a Lutheri
& Erasmi tempore publicavit.

Hoc autem anno Clementis XII.
jussu ad prohibitorum censum die de-
cima quarta Januarii revocati sunt se-
quentes Libri I. Festa Christianorum
& Apostolorum auctore Andrea Wilkio.
II. Vade mecum piorum Christiano-
rum. III. Res contractus Joannis Tubæ.
IV. Historia universalis ab exordio
Mundi usque ad præsens tempus ex
Anglico in idioma Gallicum & Italicum
versa. V. Guilielmi Scherlocki sermo-
nes in varios textus S. Scripturæ. VI.
Samuelis Pufendorffii introductio ad
Historiam Europæam latine reddita a
Cramero unacum supplemento. VII.
Francis Osborn opera miscellanea.
VIII. Gerardi Noodo opera omnia.
IX. Media secuta & honesta pro con-
versione omnium hæreticorum & mo-
nita salutaria pro reformanda Eccle-
sia.

Sæc. XVIII. A. C. 1738. *fia.* X. Danielis Morhofii Polyhistor
 literarius, Philosophicus ac practicus
 cum accessionibus Frickii & Mollerii.
 XI. Matthiæ Martinii epitome S. Theo-
 logiæ XII. Samuelis Basnagii Annales
 Politico-Ecclesiastici XIII. Bibliotheca
 Lubecensis, & Bibliotheca magna Ec-
 clesiastica XIV. Dominici Brullaughani
 opusculum de Missione & Missionariis
 XV. Ascanii Centomani notæ in favo-
 rem Josephi Nardelli XVI. Cleitronii
 dialogus Richardum inter & Joannem
 quondam condiscipulos. XVII. Co-
 rona aurea ad B. V. M. XVIII. Antoni
 van Dale Dissertationes de oraculis
 Ethnicorum, de consecrationibus Eth-
 nici, de origine & progressu idololatriæ,
 de vera & falsa Prophetia. XIX. Tobias
 Eckard auctoritas Henrici Leonis circa
 sacra. XX. Ecclesia Protestantium per
 Ecclesiam Romanam circa quosdam
 controversos articulos vindicata. XXI.
 Joan. Alberti Fabritii Salutaris Lux
 Evangelii, *donec corrigatur.* XXII. Joan-
 nis Locke rationalis Christianismus.
 XXIII. Vitæ Sanctorum collectæ ex
 authenticis Historiæ Ecclesiasticæ mo-
 numentis. XXIV. Eduardi Leigh an-
 notationes Philologicæ & Theologicæ
 in N. T. XXV. Christophori Joecheri
 Philosophia Hæresium obex. XXVI.
 Historiæ Ecclesiasticæ compendium a
 Christo

Christo nato usque ad annum 1700. Sæc. XVIII.

XXVII. Nicolai Gùrtleri Institutiones A. C. 1738.

Theologicæ cum Martinii epitome.

XXVIII. Salomonis Glassii Philologia

Sacra. XXIX. Joannis Genselii ob-

servationes sacrae in Codicem sacrum.

§. XXXII.

Catholicorum vexatio in Sinensi Imperio.

Interim Catholicorum res in Sinensi Imperio inter crebros alternantis fortunæ casus semper dubia fluctuabat; Kienlungus enim novus Imperator Juntschini defuncti Filius, cum sese totum carnis illecebris, otio & vanitatibus dicaret, & aliunde volubilis ingenii Princeps esset, ad Regni Procerum & Mandarinorum nutum Catholicis quandoque benignum, plerumque vero austerum sese exhibuit, & quod pessimum erat, cuicumque delatori, neglecta veritatis indagandæ cura, faciles præbuit aures; inde frequens atroxque procella Catholicis ac præsertim Viris Apostolicis incubuit, Mandarinis omnem Imperatoris animum accendendi occasionem studiose captantibus. Horum quidam infimæ sortis homuncio nomine *Tchasse hai* totius rei Catholicæ excidium hoc anno parare meditabatur,

tur,

Sæc. XVIII. tur, caussa & quidem levissima inde
A. C. 1738. arrepta. Sororem habebat Catholicorum
 sacris addictam, hanc ad anniversariam Gentilis superstitionis festi-
 vatem invitat, illa tamen eo accedere cum Religionis sanctitas prohiberet,
 Fratri repulsam dat: Tum vero Mandarinus minari, insanire, & velut lymphatus
 furere: pro more igitur porrecto rursus libello, Imperatori graves in
 Christianos calumnias effundit, multaque eis crimina falso impingit, aut potius
 jam antea exposita & centies diluta recoquit, ac insuper media præscribit,
 quorum usu Religio Christiana latius serpens, & Sinensi Imperio exitiosa
 facillime ac radicitus extirpari posset. Hujus calumniatoris flabello
 persecutionis flamma sub cineribus latens in apertum erupit incendium;
 nam Imperator sæva in Catholicos edicta a suo Patre sancita innovat, in
 Catholicos natione Sinenses sedulo inquiri eosque ad ejurandum Christi
 nomen compelli jubet, secus omni tormentorum genere cruciandos. Euro-
 pæos autem, qui scientia præstantes essent, tolerandos quidem, indictis ta-
 men severissimis poenis præpediendos, ne quempiam de populo aut militia a
 patria sua Religione ad Christianam inducere præsumerent. Enimvero Mis-
 sionæ

sionarii hoc mandato velut fulmine
 tacti, sua tamen innocentia tuti, Im-
 peratoris clementiam exorare statuunt,
 eoque sine Eidem per primæ admissio-
 nis Ministrum nomine *Ma Tsi* libellum
 supplicem tradunt. Hic equidem suum
 eis spondet officium, promisso tamen
 animosior quam factio; quippe hic idem
 præter omnem spem die sexta Februarii
 libellum nequidem reseratum Missionariis
 restituit. ac causæ exitum patienter
 esse præstolandum respondit. Ergo
 nil nisi funestum ac fatale sibi inde
 prælagire poterant Missionarii, haud
 ignari, quod Imperator, quod justum
 & æquum esset, discutere haud solli-
 citus, a Procerum & Mandarinorum
 arbitrio dependeret, & ad eorum sen-
 tentiam sua edicta moderaretur: Nec
 vanus erat eorum timor ac suspicio;
 Mandarinum enim in Christianæ fidei ex-
 terminium oppido intenti, rem tanta
 festinatione urgebant, ut jamjam die
 vigesima Aprilis sævum Imperatoris
 mandatum per omnes Regni Provincias
 & Urbes esset promulgatum. Hoc
 comperto Catholici mox altera die sese
 jamjam ad tormenta, martyrium &
 mortem mira animi fortitudine ac fidei
 constantia præmuniunt, ad Templum
 certatim convolant, & expiatis con-
 scientiæ noxis Cælesti fortium cibo
 robo-

Sæc. XVIII.
 A.C. 1738.

Sæc. XVIII. roborari postulant. Paulopost severa
A.C. 1738. inquisitioni datur initium, & Mandari-
 rini suos quisque subditos ad examen
 trahunt, demum patefacto Imperatoris
 mandato, eos ut Christi fidem abnega-
 rent, jubent, si qui vero renuerent, mor-
 tortoribus traditi, crudelem in modum
 fustibus adeo tundebantur, ut vix non
 ipsa ossa comminuta dissilirent. Erat
 tamen Catholicorum incredibilis in
 suppliciis constantia tantaque in appe-
 tenda morte alacritas, ut Mandarinum
 se a Christianis ad perferendos crucia-
 tus potius quam inferendos præveniri
 suam ignominiam esse arbitrarentur.
 Primas plane obtinuit quidam viginti
 sex annorum juvenis, nomine Laurentius
 Theou: Is a Mandarino, ut Christum
 abdicaret, laceffitus, invocato
 nomine Jesu, intrepido prorsus animo
 respondit, se nullis cruciatibus adigi
 posse, ut a suscepta Christi fide defice-
 ret: Instat Mandarinus promissis, præ-
 cibus & minis, sed his omnibus longe
 superior erat immota Laurentii con-
 stantia, qua inter psalmos & cantica
 hilari vultu atrocissima quævis tormenta
 sustinuit, unice dolens, quod ob re-
 missam carnificis sævitiam parata mar-
 tyrii palma sibi velut e manibus erepta
 fuisset; non raro enim Judices, cum
 Catholicorum animas perdere potius
 quam

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

quam corpora anhellarent, immitti
clementia invites ac renitentes Christi
Athletas post diuturnos cruciatus vin-
culis exui, & a tormentis cessari jus-
ferunt, sparsa mentientis famæ rumore,
eos a Christo defecisse.

Ast illi geminato Spiritus ardore
pro Christi causa decertantes ad Man-
darinorum confusionem testati sunt,
non vitam sibi ab his sceleratis dona-
tam, sed duntaxat mortem ideo dila-
tam, ut per acrius longiusque marty-
rium vitam cum sanguine eo gloriosius
pro Christo profundere possent: Inte-
rim in cunctos Christianos tanta rabie
sævitur, eorumque corpora tam cru-
deliter fustibus contusa, ut ipsimet
Prætores ad tam immane spectaculum
exhorrescerent, Christiani vero in eo
maximopere lætarentur, quod per ho-
rum Martyrum constantiam Religionis
Catholicæ veritas, virtus & triumphus
luculento comprobaretur testimonio.

Ceterum persecutionis tempestas
in ipsos etiam Christianos prætoris co-
hortis milites propagata est, inter hos
præcipuus erat cujusdam Nobilis Man-
darini Filius, nomine Petrus Tchang,
qui tanta animi fortitudine ac fidei
constantia horrendos cruciatus toiera-
bat, ut Mandarinus quidam cetero-
quin truculentissimus in hæc verba
pro-

Sæc. XVII. prorumperet, aut hanc tantamque Christianæ fidei vim inesse, aut Christianos *pollere arte, quæ inter atrocissima verborum doloris sensum in eis extingueret.* Interim Missionarii sedulo Dei, hominumque opem implorabant, ut ni penitus cessaret, lenior saltem esset procella, remissiorque persecutio: haud temere enim sibi persuadebant, quod Juvenis Imperator aliunde rebus publicis indormiens, aut tantæ immanitatis in Christianos exercitæ inscius esset, aut forte rem edoctus, facile ad mitiora flecti posset: igitur Castiglioni, qui tum in Imperatoris cubiculo pingebat, opera utuntur, eidemque libellum supplicem tradunt, atque Imperatori pro temporis opportunitate sporrigendum committunt, unacum decreto, vi cuius Imperatoris Avus Catholicis liberum Christianæ Religionis exercitium perpetuo indulserat: Pictor itaque captata occasione libellum Imperatori tradit, eumque sibi adeo proprium experitur, ut Imperator, quid Missionarii peterent, comperto responderet, *Christianam Religionem non proscripsimus, sed duntaxat eam profiteri, militiæ adscriptis inhibuimus:* Interea vero temporis Censorium ut vocant, Tribunal die duodecima Maij edito decreto statuit, ut quisunque ex plebe aut militia Christianæ Reli-

Religioni nomen dedisse convinceretur, *Sæc. XVIII.*
 in vincula conjectus, severissimis mul- *A. C. 1738.*
 tandus esset suppliciis. Hoc percepto
 Missionarii omni spe dejecti, ac con-
 filii inopes, quo se verterent, quidque
 agerent, non invenere, altera tamen
 die in spem novam erigebantur, ad
 ædes vocati cujusdam ex præcipuis
 Aulæ Ministris, nomine Hay ouang, a
 quo intellexerant, Imperatorem nolle
 eorum libellum supplicem discutere,
 eoquod eis jam antea Religionis suæ
 libertatem concessisset, & ab ea dun-
 taxat Sinenses milites exclusos vellet:
 Instabant quidem Missionarii impensis
 oppido precibus, ut & his Christi fi-
 dem profiteri liceret, simulque præsen-
 tibus Christianorum ærumnis levamen
 afferretur; ast incassum omnia; sæva
 hæc vexatio integrum adhuc tenuit
 bimestre; nihilominus tamen Tribuna-
 lis edictum, ut alias moris est, nec
 publicis insertum novellis, proin nec
 persecutionis tempestas ad universum
 imperium effusa: quinimo ipsemet Im-
 perator in variis occasionibus erga Viros
 Apostolicos magis benignum sese ex-
 hibuit, eisque, dum in die Natalis sui
 pro more ad Palatium accesserant, de
 mensa sua selectiores quosdam cibos
 porrigi jussit, compertaque P. Josephi
 Suaresii l. Missionarii plusquam octoge-
 Hist. Eccles. Tom. LXXVI. P narii

Sæc. XVIII. narii morte pro ejus sepultura magnam
 A. C. 1738. pecuniæ vim erogavit.

In hoc statu erant hoc anno in Sinis Catholicorum res, qui quamvis benignioris fortunæ spe sese lactarent, edictorum tamen severitate nondum revocata in continuo mortis periculo ac metu fluctuabant, Mandarinis in id unice intentis, ut arrepta quavis occasione Christianorum sanguine in placabilem odii furorisque sui sitim implerent. Nec diu absuit ejusmodi color filii prætextus; cum enim Peckinensis Urbis Missionarii infantes publice expositos ad Nosocomia deferre, eos sacro fonte tingere, alere, & Christianæ Religionis præceptis imbuere curarent, præter omnem expectationem Leoneulus Missionarius natione Lusitanus, cum sacro hoc ministerio fungeretur, capitur, & ad Gubernatoris domum raptatur. Severa in eum fit inquisitione, varia imputantur crimina, adhibentur etiam minæ; nullum tamen aliud deprehendi potuit scelus, quam ipsum esse Catholicum, quapropter unacum suo delatore ad criminale Tribunal trahitur, cujus Præses de oblata Christianos vexandi occasione lætissimus Leoneulum bis equuleo torquenti jubet, eo fine, ut tormentorum vi ad actus fateretur, quod Europæi populum

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

lum Sinensem promisso datoque auro ad fidem Catholicam alliciant, ac pertrahant; cum vero id omnino negaret, eosque solam Evangelii prædicationem adhibere, constanter assereret, tyranni jussu centum fustium ictibus dire multatus, atque ad collum ferream cincturam, cui hæc inscripta erant verba: *Reus, quia Christianus*, integro Mense, gestare jussus, demum quadraginta fustibus rursus crudeliter excruciatu est: Nec innocui hujus supplicio satiabatur Præsidis rabies; insuper enim die decima quinta Novembris per universam Urbem edictum promulgari jussit, vi cujus severe inhibitu, ne quis sub specioso infirmos sanandi obtentu Nosocomia accedere, aut Religionem Christianam &c. amplecti præsumeret: Inde novæ Missionariorum curæ & angustię; pristinæ tamen Imperatoris benevolentię confisi, denuo libello supplici suas preces in ejus sinu effundunt: iniquissimo tamen fato contigit, ut Imperator peregre profectus, absens esset, proin ejus absentia fretus Criminalis Curię Præses præfatum contra Catholicos edictum in Urbis foribus aliisque locis ubique affigi juberet.

Itaque in fatali hoc rerum concursu nil reliquum erat Missionariis, nisi ut inter lacrimas & gemitus reditu Impera-

Sæc. XVIII. peratoris patienter prærolarentur; cui
 A. C. 1738. etiam die secunda Decembris revero,
 per quemdam Nobilem sibi sat pro-
 pitium quinto post die libellum
 suum supplicem porrexere: At Imperator
 libellum eidem Curia, adverte-
 quam Missionarii suas querelas defere-
 bant, discutiendum, infausta proli-
 sorte tradidit; desuper enim Præses in-
 terrogatus, præprimis suam agendi ra-
 tionem excusabat edictis Cæsareis jam
 sæpius promulgatis, vi quorum omni-
 bus Missionariis (exceptis illis, qui ad
 exercendas artes & scientias Peckini
 subsistere permitti essent) Imperio ex-
 cedere mandatum, omnibusque Sine-
 sibus & Tartaris Christianam Religio-
 nem profiteri inhibitum fuisset; postea
 in Christianorum odium apprimè dilec-
 tus, fusius exponebat, de Sinensis Im-
 perii & Imperatoris salute populique
 incolumitate actum esse, si sprete reli-
 gione patria promiscue omnes ad nova
 sacra toti Regno vel maxime nociva in-
 ducere ac imbuere concederetur &c. Hæc
 & atrociora adhuc Præses contra Ca-
 tholicos invidiosa prorsus eloquentia
 exponebat, quæ etiam Imperator se-
 cundis auribus excepit, atque in ejus
 vota descendens, Missionariis significari
 iussit, liberum Religionis suæ exerci-
 tium ipsis in eorum, Templis conce-
 qui-

quidem, severissime tamen prohiberi Sæc. XVIII,
 Tartaris ac Sinensibus, ne hanc Reli- A. C. 1738.
 gionem profiterentur. Hoc responso
 parum Apostolici Ministerii libertati
 consultum esse censebant Missionarii,
 quapropter per Castiglionem rursus
 suas preces Imperatori insinuabant, a
 quo quidem per Regium Principem
 paulo benignius recepere responsum,
 propterea tamen securitati Catholico-
 rum a Mandarinorum vexationibus sat
 cautum non erat; eoquod hæc Regis
 pollicitatio duntaxat oretenus data in
 tabulis non esset relata, proin Missio-
 narii probe prospicerent, supremos Cu-
 riarum Præfectos nullam hujus pro-
 missi rationem habituros, sed potius
 continuata Christianorum persecutione
 non modo Peckini, sed & in omnibus
 Imperii Provinciis sua edicta contra
 Catholicos promulgaturos: Eapropter
 rursus Imperatorem interpellare ten-
 tant, lacrimisque ubertim effusis ei-
 dem supplicat, ut quempiam ob Re-
 ligionem Catholicam castigari, aut
 contra Catholicos edicta affigi, Regio
 decreto prohibere velit: Annuit Mis-
 sionariorum votis Imperator, eisque re-
 spondit, deinceps contra Religionem Chri-
 stianam nullum affigendum esse edictum.
 Cum autem hæc Imperatoris voluntas
 rursus duntaxat oretenus supremis

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Curiis significaretur, hinc earum Præsides magis inde exasperati, linguam & manus contra Christianos armarunt, ac præprimis Præsidis sententiam nuper Imperatori expositam, ejusdemque approbationem ab Imperatore desuper factam ad omnes Imperii Provincias transmiserunt, addito mandato, ut ibi cuncta hæc scripta ad acta referretur, postea Christianos hostium suorum furori expositos adeo coarctabant, ut nequidem necessaria obtinere possent, nisi ea a Provinciarum Gubernatoribus & Mandarinis maxima animi submissione, flexisque genibus efflagitarent. Enimvero Missionarii vicissim suos liberos supplices, & responsa sat propterea ipsis nuper ab Imperatore desuper data, iterataque ejusdem promissa publicis typis vulgabant, sibi que Patheiyensis Gubernatoris gratiam per Patrem Pereyram Lusitanum mirifice conciliabant: Attamen apud eos, quibus Christianos perdere constitutum erat, prævaluere Præsidium edicta; quocirca Missionarii hinc inde in Imperio agentes proximæ persecutionis metu vel clam aufugerunt, aut in angulis delituere, atque inter eos præcipue PP. Antonius a Matre Dei, & Ferrayus Ord. S. Francisci Peckinum sese receperunt, quos etiam die decima sexta Augusti anno

sequenti integra cujusdam Cheniensis Sæc. XVIII.
 Mandarinum Familia Christi fidem pro- A. C. 1738.
 fessa sequebatur: Nihilominus tamen
 in Evangelici laboris subsidium S. Con-
 gregatio de Propaganda novos Opera-
 rios ex Ordine S. Augustini natione
 Gallos Sinas ablegavit, qui tamen re-
 cepti non fuere, quocirca hoc anno
 Pontifex Halicarnaseum Episcopum de
 la Beaume des Achards Commissarium
 Apostolicum eo decrevit, qui etiam
 die vigesima octava Septembris Roma
 profectus, ac postea Font-bellaqueum
 deductus per Nuntium Apostolicum ad
 Franciæ Regis alloquium admissus est.
 Præterea fervente persecutione quatuor
 Sinenses Juvenes e patria sua profugi
 Parisios venerunt, efflagitantes, ut in
 fide Catholica probe instituerentur:
 quocirca in exterarum Missionum Se-
 minario recepti sunt, ut veræ Religio-
 nis præcepta plene edocti in patriam
 reverterentur, & ibi Christi Evangelium
 suis popularibus annuntiarent: Cum-
 que Sinensium Missionariorum literis
 compertum esset, quod plures adhuc
 Sinenses Catholicæ fidei desiderio in-
 censi in Europam transmigraturi sint,
 hinc pariter Neapoli de construendo
 ejusmodi Seminario actum est, in quo
 Religionis Christianæ institutis optime
 imbuerentur. Coloniae etiam congre-
 gaban-

Sæc. XVIII. gabantur Sacerdotes, qui pro conver-
 A. C. 1738. sione Ethnicorum in Malabaricis Insu-
 lis, aliisque Orientalis Indiæ regionibus laborarent.

§. XXXIII.

Catholici in Tunchinensi Regno graviter vexati.

Ab eo tempore, quo Tunchinenses excusso Sinici Imperii jugo, seculi libertatem asseruerant, propriumque Regem elegerant, multo Missionariorum sudore & sanguine Crux Christi in his terris plantata, ac rigata fuit. Varia tum in hoc Regno erat Rei Catholicæ fors; sæpe enim maximis incrementis floruit, & non raro asperit persecutionis pruina nascentes Evangelii flores ad imas ferme radices decoxit; alternabant aliquamdiu hæ vices & quidem pro genio Regum, quorum aliqui Catholicis favebant, alii sufflatus Bonziis Christianorum germina ferro & igne excindere nitebantur; semper tamen in hoc Regno immota Christianorum virtus & constantia inter carceres, tormenta, & mortes enituit; id vero sine omni controversia debebatur indefesso Divinæ gloriæ Zelo, quo inflammati Viri Apostolici ex Macaoensi Urbe in hoc Regnum generoso

tot periculorum mortisque contemptu Sæc. XVIII.
 penetrarunt. Erant hi Casparus Graz A. C. 1738.
 Juliensis Germanus, Bartholomæus
 Alvarez, Emanuel de Abreu Christoval,
 necnon Sampayus, Carvalhus & da
 Chuna Jesuitæ Lusitani. Hi anni prioris
 die decima Martii Ancamia Lofeoum
 finitimam Regni Urbem pervenere,
 Sampayo tamen gravi infirmitate op-
 presso Carvalhus & quidam Catechista
 ibidem subsistere jussi sunt, ceteri vero
 quatuor unacum Marco & Vincentio
 Catechistis ad Pagum *Batxa* naviga-
 runt, ubi tamen a quibusdam circum-
 vagantibus Tunchinensibus explorati,
 ac superata navi rebus omnibus spoliati
 sunt, cum vero hi scelerati prædones
 inter alias reculas etiam Christi Cruci-
 fixi imaginem deprehendissent, hos esse
 Missionarios suspicati, illos unacum
 Catechistis & nauta itidem Catholico
 fustibus, pugnis & calcibus crudelem
 in modum vexarunt, ac demum die
 decima octava Aprilis vinculis onustos
 ad hujus Provinciæ Governatorem, &
 ab hoc ad Regis aulam raptarunt. Tum
 vero atrocissimum quæstionis genus a
 quodam Eunucho Christianæ fidei deser-
 tore in eos præsentibus quibusdam Man-
 darinis susceptum, quorum jussu Cru-
 cifixi imago in medium allata est, quam
 Mandarinus contumeliose in terram

Sec. XVIII

A. C. 1738

projecit, captisque Missionariis præcepit, ut illam pedibus conculcarent. His vero tam sacrilegum facinus incredibili constantia detestantibus, eorum causa ad literatorum, ut vocant, Curiaæ Judices devolvebatur, quorum sententia omnes hi Christi milites ferream malleis ad genua dirissime biduo conculsi, demum in teterrimum, fœtidum humidumque carcerem conjecti sunt. gaudentes & summo cordis júbilo plaudentes, quod pro nomine Christi tantum dira perpeti, digni fuerint habiti: tamen eis maximi mæroris argumentum erat, quod Nauta hujus supplicii immanitatem libertatemque probro Crucis conculcatione redimere, ac se Sathanæ vinculis mancipare non erubuerit: Ceteri quinque (nam Vincetius Catechista carceris squalore contabescens martyrii coronam jamjam adeptus) diuturnas fœdi ergastulorum columnas sustinere cogebantur, donec tandem die decima Januarii hujus anni impiorum Judicum sententia capite damnati sunt. Die ergo vigesima secunda ejusdem Mensis e carcere educti, nudis pedibus prægraves suas catenas per integram leucam usque ad Palatii portam trahere, ibidem vero latam in eos mortis sententiam ipsimet alta voce prælegere, ac demum auribus etiam per-

percipere jubebantur: quo finito rursus Sæc. XVIII.
 duarum leucarum itinere ad supplicii A. C. 1738.
 locum raptati, cum martyrii palmas
 jam ad maturitatem florescere cerne-
 rent, in genua provoluti pro singulari
 hoc beneficio summas Deo laudes re-
 pendebant, quibus nondum absolutis
 eorum quatuor capite truncati, & Mar-
 cus Catechista exilio multatus est, eo-
 quod contra Imperatoris mandata
 (hæc erat scripta causa mortis) Chri-
 stianam Religionem prædicaturi in Re-
 gnum irrepissent. Peracto hoc sup-
 plicio Christiani certatim advolant, &
 custodibus auro corruptis, occisorum
 cadavera in tumbam reposita tamdiu in
 ædibus suis asservarunt, donec ea Ma-
 coum honorifice transferendi opportu-
 nam nanciscerentur occasionem. Missio-
 narii vero tam glorioso horum Marty-
 rum certamine animati, aucto fervore,
 Christi vexillum latius explicare adla-
 borabant, insuperhabita satellitum vi-
 gilantia & technis Mandarinorum, qui
 nil inausum, intentatumque reliquere,
 ut Christianos ad tormenta & necem
 conquirerent, mactarent, perderent:
 Unde Catholicis crebra & luculenta
 Christianæ constantiæ specimina edendi
 occasio erat oblata; & Religio Mar-
 tyrum cruore rigata indies in hoc Regno
 altiores egit radices.

Atta-

Sæc. XVIII.

A. C. 1738.

Attamen longe placidior aura adspirabat Apostolicæ expeditioni in Insulis Philippinis; Ismaganzæ enim nationis populi Apostolicæ Evangelii prædicationi tam pronas ac benignas aures & animos præbebant, ut eorum potissimi ultro colla sua suavissimo Christi jugo subderent, quæ tamen amplissima animarum seges potissimum indefesso Zelo & impigris adscribenda est laboribus Patrum Augustinianorum, quibus ibidem benedicente Domino, hanc viciniam per plures annos cum maximo Evangelii incremento excoluerunt, ac demum insatiabili animas Christo lucrandi desiderio incensi vicinis quoque populis, quantumvis moribus ritibusque efferati essent, Evangelii lucem inferre adlaborabant; nec Apostolicorum conatui optatus defuit successus quippe hæ gentes Christianæ fidei præceptis imbuti, deposita feritate innata tam ingens Divini cultus studium præferrebant, ut ipsimet datis ad Augustinianæ Provinciæ Superiorem literis sibi plures Evangelicos Operarios submittere peterent, per quos assumptæ Religionis pietatisque exercitationes in eorum Ecclesiis pro more Catholicorum quotidie ac decenter fierent: Ad horum quoque exemplum Igorrottæ & Tingujani (Asiatica gens) ex Ilacensibus

Pro-

Provincia Viros Apostolicos efflagita- Sæc XVIII.
runt. A. C. 1738.

Nec silentio præterire fas est, quanta industria, & propagandæ Divinæ gloriæ Zelo S. Congregatio de Propaganda fide a Gregorio XV. fundata semper intenta fuerit, ut in remotissimis Universi Orbis regionibus lux Evangelica per Viros Apostolicos illata illucescat, & tandem barbaræ gentes ex infidelitatis errorumque tenebris feliciter eruantur. Eo fine amplissimum Romæ erexit Collegium, in quo ex omni ferme Natione barbara juvenes fidei Catholicæ præceptis aliisque scientiis magno numero imbuuntur, & maximis sumptibus eo fine aluntur, ut suo tempore in patriam reversuri, suos populares a superstitiosis ritibus ad unius veri Dei notitiam, cultumque traducere possent. Præterea ad maximum Apostolicorum Missionariorum commodum in eodem Collegio jam anno 1626. erecta est typographia, alterum plane Orbis prodigium, & luculentum Apostolici Zeli monumentum: Ea enim non modo Hebraicæ, Chaldeæ, Syriacæ, Græcæ ac Illyricæ linguæ, sed & Japonici, Arabici, Coptici, imo omnis ferme peregrini idiomatis characteribus seu typis provide non minus, quam copiose instructa est, inque dicta Officina

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

cina etiam ad addiscendas ejusmodi linguas lexica, *Alphabeta* vocantur & *Grammaticæ*, ac institutiones linguarum necnon ad erudiendos Neophytos Biblia, catechismi, precationum libelli, orthodoxæ fidei professiones, Kalendaria, Liturgiæ, Missalia &c. ac denique ad Missionariorum utilitatem ac commodum libri Polemici in lingua illius Nationis, ubi Apostolicam agunt expeditionem, typis eduntur: Tam salutaris operis prima fundamenta jecit Franciscus Ingolius Ravennas, qui præfatæ sacræ Congregationi a secretis, opera utebatur Stephani Paullinii: Hic enim peregrinorum characterum cælator eximius erat, qui tamen hanc artem in acceptis referre debebat doctissimo non minus, quam plurimum linguarum peritissimo Viro Joanni Baptistæ Raymundio, quem jamjam Sixtus V. ad Vaticanam typographiam instituendam evocaverat, ejusque cura & arte plurimos libros ediderat. Porro ut hoc opus tam feliciter cœptum semper magis magisque ipsa sua diuturnitate proficeret, summi Pontifices felici prorsus selectu nominarunt Viros doctrina ac sedulitate insignes, qui huic typographiæ præessent. Horum primus erat Achilles Venerius, cujus studio ac cura nonnullos libros

im-

impressos conspicimus. Huic successit Sæc. XVIII.
 Joannes Dominicus Verusius oppidi A. C. 1728.
 Vitulani Beneventanæ Diæcesis, Da-
 tariæ Procurator & Romanæ Parochiæ
 SS. Salvatoris ad Pontem Senatorium
 Rector, qui opus anecdotum ad Mis-
 sionariorum commodum typis excudi
 curavit, ac primus elenchum librorum
 sive typis sive impensis S. Congregatio-
 nis impressorum Anno 1639. vulgavit.
 Eo mortuo successit Hyacinthus Lupius
 Ord. FF. Præd. & continuata serie Cos-
 mus Ricciardus, & Vir clarissimus Leo
 Allatius, qui non modo ipse plurimos
 libros typis S. Congregationis edidit,
 sed & ad augendum hujus typographiæ
 decus ac incrementum Anno 1655.
 conduxit Zachariam Acsamitekium a
 Kronenfeld Pragensem Bohemum suo
 ævo inter omnes Impressores, qui tum
 Romæ agebant, longe celeberrimum,
 a quo etiam editus est plenior ejusmodi
 Elenchus, ac denique tertius longe
 amplior, qui forte ab uno ex subse-
 quentibus hujus typographiæ Præfectis
 confectus fuerat. Erant autem hi Jo-
 anes Pastritius, Franciscus Nazarius,
 Augustinus Taja, Franciscus Antonius
 Simeonius, quorum solertiam atque
 eruditionem opera ab ipsis edita sat su-
 perque commendant. Ut vero ad pro-
 ximiora accedamus tempora, sine alio-
 rum

Sæc. XVIII
A. C. 1738.

rum invidia asserere audemus, Nicolaum Antonellium, qui per plures annos me sua benevolentia dignabatur, de palma cum ceteris certasse. Hic ab Anno 1733. usque ad annum 1758. hujus typographiæ Præses ac dictæ Congregationis Secretarius & demum S. R. E. Cardinalis quartum vulgavit Elenchum & per Josephum Collinium Typographum plurimos libros ad Missionum utilitatem excudi curavit. Huic successit doctissimus Vir Constantinus Raggiarius, qui ab Anno 1761. vulgavit Catalogum quintum librorum, qui e typographia præfatæ Congregationis variis linguis hætenus prodierant: Sequebantur Marcus Ubaldus Biccus ab Anno 1765. & demum Anno 1770. Joannes Christophorus Amadutius, qui Alphabetum veterum Etruscorum, & alia eorum monumenta nec non distractis omnibus Bicciani Elenchi exemplaribus novum imprimi curavit, in quo non modo eos recensuit libros, qui in hujus typographiæ apothecis etiamnum asservantur, sed etiam quotquot olim ibi impressi nunc desiderantur, ut inde perpetuo egregii conatus & sacræ Congregationis studia pro Religione & literis in longinquas quoque Regiones diffundendis innotescant, & ipsius etiam historiæ literariæ monumenta

mentorū apprime utilium memoria
perennaret.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Ceterum sua etiam, nec ea vulgari laus debetur Missionariis Evangelicis, qui in suis expeditionibus sacris senescentes, ac illius regionis idiomate luculentissime instructi pro erudiendis aliis ejusmodi Operariis, eorumque Neophytis plures utilesque libros elucubrarunt, suaque manuscripta Romæ excudenda vel ad hanc typographiam transmiserunt, vel ipsimet inde reduces pro typo exacte conficiendo operam dedere: Ex horum industria profluxere tot Alphabeta, Æthiopici, Illyrici, Iberici seu Georgiani, Hibernici, Japonici, Armeni, Tunkinensis seu Annamitici, Syriaci, Bulgari, Angolensis, Arabici, Chaldæi, Armenici, Epirotici seu Albanensis, Tibetani, Coptici seu Ægyptiaci, Persici, Malabarici, Turcici, Valachi, Græci, Hebraici, Malaici, &c. idiomatis Biblia, Missalia, liturgiæ, Dictionaria, Grammaticæ, doctrinæ Christianæ, libri Ascetici, Theologici, Historici &c. quæ omnia opera typis & sumptibus S. Congregationis edita fuere. Sic Tibetanæ in Magna Tartaria Missionis Præfectus P. Franciscus Floratus De la Penna di Billi ex Ord. FF. Capucinorum Anno 1737. integrum Alphabetum scripsit.

Hist. Eccles. Tom. LXXVI.   Q   ptum

Sæc. XVIII. ptum Tibetanorum seu Butanicorum
 A. C. 1738. characterum Romam ad Cardinales
 Bellugam misit, qui etiam biennio po
 omnes has formas a quodam per
 lebrum characterum fusore confici cur
 vit, Pontifex vero mox Præsede P. R
 canati, ejusque Socio P. Cassiano M
 ceratensi duodecim ejusdem Ord
 Missionarios eo ablegavit, qui nove
 hanc typographiam Tibetum deferret
 nec frustranea erat hæc providentia
 præter plures enim Tibetani idioma
 libros ad gentis hujus institutionem
 percommodos prodiit non modo Alp
 betum Tibetanum, sed etiam stud
 P. Augustini Antonii Georgi Ord
 S. Aug. Procuratoris didicimus var
 de literis, ac Regionis hujus nom
 moribus, superstitione, ac Manicheis
 mo: Hic quoque in sua disquisitione
 Anno 1762. demonstratum ibat, a T
 betanis duplex Numen sub *Butte* n
 mine coli &c. Pariter curante præ
 fato Cardinale Belluga typis dist
 S. Congregationis edita est epistola
 thodoxa ad Orientales de Incarnatione
 adversus Cophtos, Armenos, Syros
 Æthiopes, & Jacobitas, Nec min
 etiam solertia ac utilitate P. Ignati
 a Jesu plurium annorum in Perside M
 sionarius Carmelita Excalceatus no
 tantum Grammaticam linguæ Persicæ
 Ann

Anno 1661. sed etiam narrationem ori- Sæc. XVIII.
 ginis rituum, & errorum Christiano- A. C. 1738.
 rum S. Joannis unacum confutatione
 triginta quatuor errorum præfatæ Na-
 tionis Anno 1652. in eadem Romana
 typographia edendam curavit: Novis-
 sime vero P. Clemens a Jesu, Peanius,
 patria Alexandrinus Carmelita Discal-
 ceatus & Missionarius Zelosissimus ex
 Malabaria Anno 1771. Romam venit,
 ac in eadem typographia percelebre
 suum Malabaricum seu Samscrudoni-
 cum Alphabetum excudi fecit, mor-
 tuus Verapoli in Malabaria Anno 1783.
 Taceo Jacobi Wermers Carmelitæ Le-
 xicon Æthiopicum, Gazophilacium lin-
 guæ Perfarum a P. Angelo a S. Joseph
 Carmelita excalceato editum, Matthæi
 Caramanii Jadransis Archiepiscopi Al-
 phabetum Illyricum, necnon Clemen-
 tis Gallani, Alexandri de Rhodes va-
 riorum idiomatum peregrinorum libros
 typis atque expensis præfatæ S. Con-
 gregationis pro utilitate Missionum
 excusos.

§. XXXIV.

Principum atque Illustrium obitus.

Hoc item anno non pauci ex Princi-
 pibus atque Ecclesiæ Præsulibus
 mortis victima cecidere: Hos inter pri-
 mus occurrit Franciscus Boucaud Sor-

Q 2

bonæ

Sæc. XVIII. bonæ Doctor, Abbas S. Amandi de
A. C. 1738. Cely Aletensis Episcopus, qui quindecim
 annis suæ Ecclesiæ cum laude præfuit, & Mense Januario ab ea ad æternitatem evocatus est: Hunc paulo post pari fato sequebatur Joannes Maria Henriau Bolognensis Episcopus æcerimus Constitutionis *Unigenitus* Vindex Eodem Mense decessit L'Estaingius Salernitanus Episcopus necnon Sebastianus Venier Vicentinus Præsul. Die vero decimum præfati Mensis vitæ suæ postremum habuit Boccarius Pontificius Romanæ Urbis Pro-Regens Boviani Episcopus: sequenti autem Mense obiit Capuæ Princeps della Rocca Archi-Episcopus Salernitanus, cui successit Roscius Tarentensis Præsul Mensis Martii die decima quarta. In Hispaniis mortuus est die decima septima Februarii anno ætatis quinquagesimo sexto Thomas Ratto de Ottonelli Cordubensis Episcopus, qui olim Romanæ Rotæ Auditor, postea ante Cardinalem Aquavivam Hispanus apud Aulam Pontificiam Legatus Regi suo præclara præstitit obsequia, uti sæpius meminimus: Eodem Mense vitæ finem fecit Joannes du Douffet Bellicensis Episcopus, qui Constitutionem *Unigenitus* acerrime propugnabat.

Porro

Porro Mense Aprili vitæ suæ finem Sæc. XVIII.
 fecit anno ætatis suæ septuagesimo pri- A. C. 1738.
 mo Carolus Joachimus Colbert de Croyf-
 sii Montpessulanus Episcopus, qui fer-
 rea sua contumacia, qua Papæ deci-
 sionibus resistere, in consuetudinem
 traxit, ingens Ecclesiæ Gallicanæ dam-
 num intulit, sibi iteratam Papæ Regis-
 que indignationem accersivit, suo gregi
 seductionis exemplum & probrosam no-
 minis sui memoriam reliquit. Cetera
 Præsul erat morum integritate, tem-
 perantia, & omnigena eruditione Sta-
 tuti suo congrua insignis. Caverat te-
 stamento, ut omnis ferme ejus sub-
 stantia in pauperes distribueretur, lo-
 cupletissima vero ipsius Bibliotheca ejus
 Fratri Marchioni de Torcy traderetur.
 Die etiam decima Octobris Ulyssipone
 obiit Cajetanus Cavalierus Nuntius
 Apostolicus, quem ob meritorum præ-
 stantiam non modo Rex, sed ipsemet
 Pontifex ad Purpuram destinaverat.
 Præterea hujus anni die duodecima
 Novembris Varsoviæ ex magno mundi
 teatro, in quo variæ fortunæ Actor
 erat, ad tumbam delatus est Theodo-
 rus ex illustrissima juxta ac locuple-
 tissima Potokorum familia in Lithua-
 nia natus: Hic juvenis adhuc ab Au-
 gusto II. Polonorum Rege in Culmen-
 sem Episcopum nominatus, eidem Regi

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

contra Stanislai factionem constantissime adhæsit, quapropter a Rege & Republica maximi habitus, pluribusque honorum dignitatumque titulis auctus primo Warmiæ Episcopus ac deum mortuo Stanislao Szembecko Gnesnensis Archiepiscopus & totius Regni Primas nominatus est. Verum hæc ipsa suprema Regni dignitas (solito terrenæ felicitatis vitio) non nisi molestiarum spinas & tribulos Potockio progerminavit; seditiosæ quippe Thonensium Calvinistarum petulantia contra Catholicos, tumultuaria Mauritii Saxonis in Curlandiæ Ducem electionis controversiæ de Jure Patronatus a Pontifice prætenso, pluraque alia gravissima negotia hunc Præsulem in maximas contentiones, fastidia ac incredibiles angustias conjecerunt: Denique ad cumulum malorum accessit obitus Augusti II. Regis, novumque eligendi necessitas; tum enim privato ejus affectu in Gallos expugnatus sibi Cæsaris Russorum, Polonorum Præsulum Procerumque odium, & Regno extremam calamitatem accersivit, prout fufius jam supra relatam fuit: Unde prævalentibus, qui exauctorato Stanislao Augustum in Regem elegerant, Primas Dantiscum profugere coactus, & a Russis in captivitatem abstractus, ac

Tho-

Thorunii arctius in arce integro fer- Sæc. XV. Illa
 me anno inter maximas ærumnas & A. C. 1738.
 acutissimos calculi dolores detinebatur,
 donec tandem deprecante ipso Augusto
 III. quem Regem agnoscere prius per-
 tinacius renuebat, libertatem obtineret:
 qua demum potitus præclara prorsus
 fidelitatis, patriique amoris specimina
 Regi & Reipublicæ dedit, allatisque
 rationibus suam agendi rationem apud
 summum Pontificem vindicavit: Tan-
 dem vero senio, laboribus atque ærum-
 nis confectus anno ætatis suæ septua-
 gesimo quinto, Primatialis dignitatis
 decimo sexto ad æternam quietem
 translatus est. Successorem habuit
 Joannem Lipskyum Cardinalem, cui
 hoc anno die quinta Octobris Biretum,
 quod Roma Mancifortius Canonicus
 attulerat, ipsemet Poloniæ Rex Var-
 soviæ in Ecclesia S. Joannis consueto
 ritu imposuit. Potockii obitum præve-
 nerat Stanislaus Josephus Holius ma-
 gni nominis Episcopus primo Camena-
 ciensis, postea Posnaniensis Episcopus,
 qui pariter Varsoviæ die decima tertia
 Octobris annos natus sexaginta quin-
 que decessit, & hoc anno Diæcesanam
 Synodum habuit, ejusque acta publici
 juris fecit, sub hoc titulo: *Synodus
 Diæcesana Posnaniensis Anno Domini
 MDCCXXXVIII. diebus septima, octava*

Sæc. XVIII. & nona Mensis Julii in Ecclesia Cathedrali
A. C. 1738. Posnaniensi habita, publice edita Varsovia

1738. &c. Postea Zelosissimo huius
Præsuli die decima quinta ejus-
dem Mensis Theodorus Czartoriskys
Plocensis Præpositus successerat.

Mensis autem Novembris die vige-
sima octava Joannes Baptista Gamba-
ruccius Amasanus Archiepiscopus, pri-
mus Rituum Magister Pontificius, &
Canonicus ad S. Mariam Majorem, dum
vestes suas induit, repentina morte
obrutus vitam exiit. Die autem vi-
gesima prima Octobris Joannes Fride-
ricus de la Tour D'Auvergne, Sor-
bonæ Doctor & Canonicus Parisiensis
anno ætatis sexagesimo octavo naturæ
debitum solvit non sine maximo pro-
borum & præcipue pauperum luctu,
in quos annue ex quinquaginta quin-
que librarum millibus id omne, quod
propriæ sustentationi supererat, libe-
raliter erogabat. Obiit denique Mense
Septembri Moszinskyus Livoniæ Epi-
scopus, ac demum die vigesima De-
cembris mortuus est Carolus Franciscus
le Fevre Sueffionensis Episcopus. Pa-
riter die nona Februarii Beatrix Hie-
ronyma de Lislebonne, Lotharingicæ
Domus Princeps & Romerici - Montis
Abbatissa annos septuaginta sex nata
vivi valedixit, quam ad eandem æter-
nita-

nitatis viam Mense Majo sequebatur Sæc. XVIII.
 Elisabetha Eleonora de la Tour D'Au- A. C. 1738.
 vergne, Comitis Bouillonii Filia, &
 hujus nominis Cardinalis Soror, quæ
 Anno 1691. Parisiis in Monasterio de
 Bella Chasse sese Deo devovit, ac de-
 mum in Torigeyensem Abbatissam e-
 lecta fuerat.

Attamen non modo in Ecclesiasticos
 Principes implacabilis Libitina desævit,
 sed & in Laicos & quidem Martios He-
 roes, quos, cum eis ferrum in castris
 pepercisset, in lecto mors prostravit, &
 quidem Mense Januario hos inter pri-
 mus erat Guido Augustus de la Porte-
 Mazarini, Mazarini Dux & Par Fran-
 ciæ, qui nonnisi triginta septem annos
 natus, die trigesima Januarii mortuus
 in lecto repertus est. II. Maria Anna
 Niverniensis Ducissa anno ætatis quin-
 quagesimo secundo. III. Antonius
 Carolus Comes de Oettingen Waller-
 stein militari scientia clarus die vigesi-
 ma ejusdem Mensis annos natus quin-
 quaginta novem Viennæ ex apoplexia
 obiit. Diem quoque vigesimam Martii
 exitialem habuit Ludovicus Doxat de
 Moraz religione Calvinianus, triginta
 octo annis Architectus militaris, qui
 postquam Nissam propugnaculis oppido
 validis muniebat, ejusdem Urbis Præ-
 fectus nominabatur, quoniam vero
 Q 5 idem

Sæc. XVIII. idem hoc propugnaculum ad primum
 A. C. 1738. Turcici exercitus conspectum, nequie
 dem exploso vel unico tormento die
 decima sexta Octobris anni prioris
 Christiani nominis hostibus configna-
 vit, habito belli Senatu Belgradi manu
 carnificis cecidit.

Luxerat quoque hoc anno Bavaria
 obitum nimis præmaturum Maximilianum
 Josephi, qui Ferdinandi Bavaricæ Ducis
 Filius natu maximus, optimæ spei
 Princeps nondum expleto ætatis anno
 decimo octavo ex variolis die vigesima
 octava Aprilis Monachii vivere desit.
 Adhuc dum Aula Bavarica ob tam
 præclari Principis mortem nimis acer-
 bam lacrimis prope & gemitibus con-
 tabescebat, cum omnium Bavarorum
 animi novo luctu occuparentur propter
 obitum Ferdinandi Bavaricæ Ducis, qui
 defuncti nuper Maximiliani Josephi Pa-
 rens, & Caroli VII. Electoris Frater
 nondum expleto quadragesimo ætatis
 anno die nona Decembris ex catharo
 suffocativo Monachii extinctus est. Prin-
 ceptus erat animi fortitudine, morum
 comitate, prudentia & generositate ne-
 mini secundus: Vix decimum quintum
 ætatis annum expleverat, cum jamjam
 honorariam militiam professus, bellicæ
 expeditioni contra Turcas interesset,
 atque in Belgradi obsidione tam lucu-
 lenta

lenta leoninæ virtutis specimina ederet, Sæc. XVIII.
 ut sollicitante ipso Archistratego Prin- A. C. 1738.
 cipe Eugenio supremus Vigiliarum Præ-
 fectus a Cæsare nominaretur. Expe-
 tebatur etiam a Polonis Proceribus in
 Regem, maluit tamen sua deferre ob-
 sequia Carolo VI. Imperatori, sub cu-
 jus signis etiam ad Rhenum decertabat,
 dictus supremi Copiarum Præfecti Le-
 gatus. Pari etiam fortitudinis laude
 sub Seckendorffio Belliduce Anno 1736.
 ad Moselam cum sua Equitum legione
 hostes prostraverat, demum supremus
 Cæsarei exercitus Imperator renuntia-
 tus, pro avita sua pietate Lauretanam
 B. Virginem salutabat, ac inde Mona-
 chium reversus obiit. Præterea Mensis
 Maij duodecima die anno vitæ suæ quin-
 quagesimo nono e vivis excessit Caro-
 lus Guilielmus Bado-Durlacensis Dux,
 Cæsareus Bellidux militari fortitudine,
 ac experientia inclytus: Quarta post
 die Ludovica Christina vidua Saxo-
 Weiffenfelsensis Ducissa anno ætatis
 sexagesimo tertio, & sexta Maij die
 octoginta duos annos natus, ultimus
 familiæ suæ mortuus est Gasto Joannes
 Baptista Dux de Roquelaure, Franciæ
 Marecallus. Præterea die prima Junii
 Jacobus Franciscus Filz-James Dux
 de Bervick nondum evoluto quadra-
 gesimo tertio vitæ suæ anno, & die &
 sexta

Sæc. XVIII
A.C. 1738.

sexta ejusdem Mensis Sophia! Vidua Ducissa Württembergico - Oelsensis ex apoplexia anno ætatis septuagesimo sexto, & sequenti die annos natus quinquaginta novem Marchio de Vilhena Escalonæ Dux; die autem vigesima septima Julii Henricus Saxo - Merseburgensis Dux postulatus ejusdem Ecclesiæ Administrator anno ætatis septuagesimo septimo, necnon die vigesima quinta Augusti ejusdem Conjux septuagenaria Elisabetha Saxo - Merseburgensis Ducissa, ac die decima quinta ejusdem Mensis Ludovicus Britannicus de Chabot Rohanii Dux & Leonii Princeps, sexagenario minor, pluresque alii Principes hoc anno mortalitatem exuere.

Pariter Mense Octobri vitam cum morte commutarunt, I. Carolina Amalia Nassovio-Usingana Princeps II. Joannes Adolphus hæreditarius Princeps Weisensfeldensis III. Mense Novembri Waltherus Antonius Dietrichsteinus Princeps. IV. Ludovicus Otto Princeps Salmensis V. Hannibal Alphonsus Princeps de Portia. VI. Denique Abdulla Bassa supremus Vezirius, qui ob vecordem Oczakoviensis Urbis expugnationem Thessalonicæ Mense Januario strangulatus periit.

§. XXXV.

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

§. XXXV.

*Scriptorum Religione Catholicorum
opera & obitus.*

Non leve luctus argumentum erat Reipublicæ literariæ frequens obitus Virorum, qui non modo editis doctissimis suis lucubrationibus maximam Ecclesiæ utilitatem procurarunt, sed etiam clarioribus adhuc edendis majus Orbi erudito lumen addidissent, si eorum assiduitati laboris, ac ingenii vastitati longior vita accessisset. Hos inter jure primum sibi locum vendicat P Jacobus Hyacinthus Serry Tolonii in Gallia natus, inclytum Ord. FF. Prædicatorum ornamentum, Parisiensis Doctor, primarius Patavinæ Universitatis Professor, Cardinalium Casanatæ & Altierii Theologus, & Congregationis Indicis Consultor. Præstantissimi hujus Viri industriæ, ac integritati genuinam Historiam Congregationum de auxiliis in acceptis referre tenemur; doctrinale enim judicium ac Censuras Censuræ & Judicum, quos Clemens VIII. & Paulus V. Pontifices deputabant, & notabilia ibidem actitata ipse solus ex puris ac authenticis fontibus & autographis hausta publici juris fecit. Hac tamen sinceritate eorum

rum

Sæc. XVIII. rum, qui hæc acta potius æterno silen-
 A. C. 1738. tio suppressa cuperent, acutiores cala-
 mos in se concitavit; mox enim Leodii
 contra hanc Historiam primo quædam
 epistola, postmodum *quæstiones* prodie-
 quarum tamen cavillos Serryus sine
 mora solide confutavit: Postmodum
 adversus Livini de Maier Historiam
 sub Eleutherii nomine Anno 1705. e-
 ditam vulgavit denuo Anno 1709. ean-
 dem Historiam suam Congregationum
 in qua Livini objecta diluit, cui labor
 idem Livinus opposuit Anno 1715. suam
Historiam controversiarum ab objectionibus
Serrii vindicatam, quam tamen cum
 Serrius in ea nonnisi confutata recoqui
 & nonnisi disserationes ad arbitrium
 elaboratas obtrudi crederet, refer-
 lere supervacaneum censuit, contra
 alios vero, qui iisdem Livini vesti-
 giis insistebant, varios edidit libellos,
 uti sunt, ejus *Corrector correctus*; epi-
 stola Abbatis Le Blanc loco responsi ad
 epistolam Leodiensis Secretarii; *defensio*
Auctoris Historicæ Congregationum ad
auxiliis adversus querelam Caspari
Metzenii; *Historia Congregationum contra*
oppugnatores vindicationibus asserta, de-
fensa, illustrata &c. Edidit quoque Au-
 gustinum summum prædestinationis &
 gratiæ Doctorem vindicatum; Augustinum
 a calumnia vindicatum adversus Launois
 tra

traditionem; Scholam Thomisticam vindicatam, *Vindicias operis Melchioris Cani de locis Theologicis; Epistolam ad P. Danielelem Jesuitam; confutationem responsi epistolarij ejusdem Danielis; responsum oppositum, Mahometismum in Chiensi Insula per Jesuitas toleratum, orationes de Conceptione B. V. & de institutione SS. Rosarii, orationem funebrem in exequiis Laurentii Brancati; carmen Eucharisticum in laudem Natalis Alexandri, cujus etiam concertationis cum præfato P. Daniele habitæ Historiam descripsit Serryus, dignissimus Natalis Alexandri Discipulus, eamque Auctor supplementi Hist. Natal. pag. 13. Tom. I. recenset. Scripsit etiam Serryus exercitationes Historico-criticas, & polemicas de Christo, ejusque Virgine Matre præter alias Prælectiones Theologiæ dogmatico-Polemico-Scholasticas habitas in Academia Patavina, quas post Auctoris mortem, quæ die duodecima Martii contigit, Camillus Manettius publici juris fecit. An autem Serrius auctor exstiterit epistolarum nomine puerorum sine baptismo ante usum rationis mortuorum incertissimum, & vix credibile est. Obiit Patavii die duodecima Martii anno ætatis septuagesimo nono. H. Stephanus Puzyna Polonus Theologiæ Doctor, qui septuagenarius Varsoviæ mor-*

Sæc. XVIII.
A.C. 1738.

Sæc. XVIII. mortuus, librum de immaculata Con-
 ceptione B. V. & quatuor Orbis par-
 tium & præcipuorum Regnorum deli-
 neationes posteris reliquit, & Jacobus
 Casimiri Hauri *Oeconomicum* notis illu-
 stratum novo prelo subjecit. III. Ade-
 mus Rostkowskius Philadelphæ Episcopus,
 & Varsoviensis Præpositus, qui
 octogenarius die sexta Martii vita fun-
 ctus edidit *Clypeum Cleri Poloni* con-
 tra tela fori sæcularis, tractatum de
 vita privata sapienter instituenda, di-
 sertationem de Rege Poloniæ ex in-
 digenis eligendo, necnon sub ficto no-
 mine *Rogally* relationem de obitu An-
 dreæ Zaluski Episcopi Varmiensis.
 IV. Augustinus Romanus Fiori Camal-
 dulensium Abbas Faventinus, qui ibi-
 dem die tertia Februarii mortuus præ-
 ter plura opuscula nondum edita vul-
 gavit Ecclesiam in triplici statu, legis
 naturalis, & veteris & novæ, Hym-
 num de Deo ex solis Scripturæ S. dictis
 compositum, vitam S. Jacobi Philippi
 Bertoni, & B. Ludovici Pamphili Eugu-
 bensis Episcopi, vitam B. Michaelis
 Monachi Camaldulensis, & Pauli Ju-
 stiniani, Fundatoris Congregationis
 PP. Eremitarum, Regulam Sanctimonialium
 sub titulo S. Josephi Ravennæ
 congregatarum. V. Paulus Sebastia-
 nus Medicæus, qui ex Judaica super-
 stitione

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

stitutione ad Christi Ecclesiam vocatus, ferventissimus Verbi Divini Præco Judæos ad veræ fidei cognitionem adducere immoto studio adlaborabat: demum Theologiæ ac hebraici idiomatis publicus Professor ac Francisci Mariæ Medicæi Etruriæ magni Ducis Theologus Florentiis die decima octava Septembris pientissime in Domino obdormivit, postquam omnia sua bona Patribus *de bona morte* in Monasterio S. Gregorii degentibus reliquerat. Hic ad promovendam Judæorum conversionem scripsit. I. Alphabetum Hebraicum II. Enchiridion linguæ sacræ III. Promptuariam Bibliorum textuum IV. Martyrium Judaici pueri Simonis Abelis. V. Medullam linguæ sacræ. VI. Prolegomena ad facilitandum sensum sacræ Scripturæ. VII. Epistolam ad omnes Judæorum Synagogas. VIII. Dialogos Sacros in S. Scripturam. IX. Ritus & hebræorum consuetudines, quem librum Nicolaus Stratta olim Rabbinus, postea Romano-Catholicus notis illustratum rursus edidit, addita epistola ad totam gentem Judæorum. Præter hos libros insuper idem Auctor elucubravit Epistolam ad venerabilem Clerum directam, aliam ad Clerum Florentinum, Catalogum præcipuorum Romanæ Ecclesiæ Profelytorum, *Sæc. XVIII. A. C. 1738.*

Hist. Eccles. Tom. LXXVI. R cer-

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

cerdotem de mysteriis S. Officii edo-
ctum, Mysterium S. Missæ, dilucida-
tionem rituum in S. Missa, regulas
Christianas ad Judices; exercitia spiri-
tualia pro Clericis, examen pro Ordina-
mandis, prodigiosam conversionem &
pretiosam mortem duorum Judæorum
annotationes in officium B. V. & defunctorum,
& Psalmos pœnitentiales ac gra-
duales. VI. Joannes Petrus Nicéron
ex Congregatione Barnabitarum, qui
quadraginta tomulos Historiæ literari-
ræ, seu Virorum in republica literaria
celebrium edidit, & Bibliothecam Gal-
licam seu vitas omnium, qui in idio-
mate Gallico libros ediderunt, & ac-
notis criticis operum eorum, prælo sub-
jicere parabat, ast die octava Julii anni
ætatis quinquagesimo tertio Parisiis
morte præventus non nisi primas tres
Alphabeti A. B. C. literas complevit.
relicta ad reliquas copiosa suppellectilia.
Ex Anglico quoque in Gallicum trans-
tulit *conversionem Anglicæ ad Christi fidem
cum prætensa Reformatione collatam*, præ-
ter alia nonnulla. VII. Philibertus
Papillonus Diviodunensis Canonicus,
qui die vigesima tertia Februarii motus
tuus non modo locupletissimam reli-
quit Bibliothecam, sed ipse elucubra-
vit Bibliothecam Auctorum Burgun-
dionum, vitam Caroli Fevreti, & Phi-
liberti

liberti Collecti Advocati, Dissertatio-
 nem, in qua demonstratum, Auctorem
 latini chronici S. Benigni Diviodunen-
 sis fuisse Monachum, dissertationem in
 opera Claudii Mignoti, Dissertationem
 de ævo, quo Typographi usum Y & v
 consonantium invexerunt VIII. Joan-
 nes Baptista Labat Ord. FF. Prædica-
 torum, qui relationes de novo itinere
 in Insulas Gallicas Americæ, necnon
 itinerarium per Hispaniam & Italiam,
 relationem Historicam de Æthiopia
 occidentali Gallice redditam prælo sub-
 jecit. IX. Venderaminus Bianchi
 Senatus Veneti decemviralis Secreta-
 rius, qui die duodecima Januarii vivis
 ereptus posteris reliquit suam relatio-
 nem Historicam pacis Passarovitsensis,
 & relationem de Regionibus Helvetio-
 rum, Grisonum, eisque foederatorum
 sub ementito nomine Arminii Danne-
 buchii editam. X. Josephus Avarani
 Pisanus Jurisprudentiæ Professor, qui
 die vigesima quarta Augusti Florentiis
 vita functus edidit interpretationes ju-
 ris, novem lectiones de Passione Do-
 mini, & Fratris sui Commentarium de
 mensibus Ægyptiacis, præter lectiones
 linguæ Etruscæ. XI. Franciscus Bruys,
 qui in Hollandiam profectus Calvinii ve-
 nenum incautus hausit, illud vero
 agnita peste rursus evomuit, Divioduni
 R 2 die

Sæc. XVIII.
 A. C. 1738.

Sæc. XVIII. die vigesima Maij in gremio S. Matris
 A. C. 1738. Ecclesiæ mortuus, scripsit Historiam
 Pontificum a D. Petro usque ad Bene-
 dictum XIII. responsum ad Literas de
 Hollandis, Tacitum cum notis, Cris-
 in Diaria literaria, & Eruditorum ope-
 ra, quo tamen libro, cum Saurini opi-
 nionem de mendacio in quibusdam ca-
 sibus licito propugnasse argueretur, gre-
 ve sibi negotium faceffivit. Præter hoc
 ex Ordine S. Benedicti decesserunt
 I. Benedictus Gebhardt, qui Mogun-
 tini sui Cænobii ad S. Jacobum Chro-
 nicon reliquit. II. Joachimus La Ro-
 che Senonensis Monasterii Monachus,
 qui eruditas conscripsit dissertationes
 de Nummis Tulli leucorum, & notas
 atque animadversiones in librum Ge-
 nesis, plures epistolas de Religiosorum
 habilitate ad beneficia perpetua seu ad
 vitam præter alia nonnulla. III. Lu-
 dovicus Riclos S. Vitoni Veroduni Pro-
 fessus, qui edidit Paraphrases in Epi-
 stolas D. Pauli & in Canonicas. Ex
 Ordine Carmelitarum Discalceatorum
 Scriptores hoc anno mortui erant. I.
 Vincentius a S. Dominico, qui publici
 juris fecit commentaria literaria de re-
 bus ex N. T. variisque ex Auctoribus
 desumpta. Tom. VII. Explicationem
 antilogiarum tum. V. tum N. T. Tom. II.
 Speculum Regularium, Historiam Ge-
 nera-

neralem Carmelitarum Discalc. Congr. Sæc. XVIII.
 S. Eliæ cum Geographia Historica Urbium, duos tomos de Magnitudine
 B. V. Historiam Generalem omnium Missionum Ord. Carm. Discalc. cum tractatu de Origine Monialium ejusdem Congr. in Galliis. Ideam perfecti Carmelitæ Discalc. in statu communi, solitudinis & Missionum, Indicem maximum Historicorum S. Bibliorum Tom. V. Doctrinam Mysticam SS. Theresiæ & Joannis a Cruce, & instructionem pro Sororibus Crucis Aurelianensibus. II. Eusebius a S. Joanne Concionator Zelofus ac pius, qui octoginta octo annos natus concinnavit Conciones quadragesimales & exhortationes Monasticas. III. Joannes Jacobus Calmel, qui octogenarius edidit *facilem methodum acquirendæ felicitatis in hac vita, & certam reddendi salutem suam in altera.* Hunc librum Honoratus Tournelii Sorbonæ Doctor tanquam *ad fidem pietatemque fidelium nutriendam utilissimum* approbavit, Bonardius tamen in eo sugillavit binas has propositiones. I. *Animæ imperfectionibus plene perduntur, si eis S. Communionem frequentare sæpius permittitur pag. 303.* II. *Animæ ad perfectionem tendenti duo hæc absolute sunt necessaria, S. Communio & S. Scriptura, pag. 309.* Obiit etiam Parisiis die vigesima

Sæc. XVIII. A. C. 1738 gesima tertia Maij. Ludovicus Franciscus de la Barre, qui antiquitatum Lexicon incepit, sed ante obitum perficere haud potuit.

§. XXXVI.

A catholicorum Scriptorum Lucubrationes & decessus.

Plures etiam ex Scriptoribus alienæ fidei hoc anno obiire, & quidem I. Isaac de Beausobre Calvinista, qui in concinnanda Bibliotheca Germanica magnam partem habuit, ipseque epistolas D. Pauli Gallice reddidit, quam tamen versionem Dartifus, turbidæ indolis Præco acriter exagitabat: Edidit quoque Historiam reformationis, nec non Historiam Manichæi & Manichæismi, observationes Philologicas in N. T. præter alia non nulla. II. Burchard Gotthelf Struve, qui ad prelum promovit suam Bibliothecam numismatum antiquorum, Syntagma antiquitatum romanarum de ritibus sacris, selectam Bibliothecam historicam, Theaurum variæ eruditionis, Corpus Historiæ Germanicæ, Jus Ecclesiæ circa religionem, de Constantini M. Christianismo Politico, de Pyrrhonismo historico, theses ex Historia Pontificum, præter alia quamplurima, in Jöcheri Lexico

Sæc. XVIII.
A. C. 1738.

Lexico fufius enumerata. III. Guftavus Zeltner Lutheranus, e cujus calamo profluxit adolefcentia Reipublicæ Judaicæ, epiftola de peccato in Spiritum Sanctum & de defcenfu Chrifti ad inferos, de corruptelis & medelis Theologiæ, de novis Bibliorum verfionibus germanicis non temere vulgandis, de fufpicionibus Ecclefiæ noxiis, Breviarium controverfiarum cum Enthufiaftis & cum Remonftrantibus, Historia crypto-Socinianismi Altorfini, de Prifcilla Aquilæ uxore, de typo Polygamix in N. T. abolito, de horologio Pilati & Caiphæ & alia quamplurima. IV. Carolus Engelschall pariter Lutheranus, qui fcripfit præjudicia vitæ, meditationes in V. libros Moyfis, & librum Judicum ac Ruth, obfervationem de umbra Petri ægris falutari, Bidenbachii concordiam Jefuitarum & Chriftianorum in doctrina de Religione teutonice redditam præter alia opuscula Germanice edita. V. Joannes Hallwachs, qui edidit difputationem de Atheo, de pœnif in Atheum, de juramento Athei & de juramento religionis, de Joanna Papiffa, Carolo Magno & Lothario Imp. &c. VI. Francifcus Fabritius Calvinifta, qui elucubravît tractatum de Sacerdotio Chrifti fecundum ordinem Melchifedech, Chriftologiam Noachicam

Sæc. XVIII. A. C. 1738. chicam & Abrahamicam; fidem Christianam Patriarcharum, & Prophetarum, orationes de scholis Prophetarum, & de scriba edocto in Regno caelorum, Theologiam Christianam ex solis Christi verbis, Christum unicum Ecclesiae fundamentum &c. VII. Justus Motschmann, cujus nomen inter eruditos unice celebratur propter editam ab ipso Erfordiam literariam. VIII. Joannes Henricus Michaelis linguarum Orientalium Professor, qui evulgavit conamina brevioris manuactionis ad doctrinam de accentibus Hebræorum profaïcis, dissertationem de his accentibus metricis, epicrisin philologicam &c. dissertationem de Angelo Deo, novam versionem psalterii æthiopicæ de peculiaribus Hebræorum loquendi modis, Historiam linguæ Arabicæ, dissertationem de textu N. T. græco, de Isaia Propheta, ejusque vaticinio, uberioribus annotationes in hagiographos, dissertationem de Christo Petra ac fundamento Ecclesiae, de usu LXX. Interpretum in N. T. de Ecclesiaste Salomonis, de Canticis Canticorum, dissertationem de nexu officiorum Christiani cum vero Dei cultu, & aliis nonnulla. IX. Joannes Jacobus Jantzen, cujus præcipua lucubratio est
nexus

nexus & differentia vivæ & operosæ fidei. X. Gottlieb Bayer, qui scripsit vindicias verborum Christi: *Eli Lama Sabbastani*, de eclipfi Sinica, & de eclipfi solis in morte Christi, Historiam Congregationis de Propaganda, de Verbiasti scriptis Sinicis, de Confucii libro Chun cieu de Cyclo horarum Sinico &c.

Sæc.XVIII.
A. C. 1738.

